

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
กับการสอนตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
พฤศจิกายน 2554

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
กับการสอนตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา

พฤษภาคม 2554

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
กับการสอนตามคู่มือครู

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา
พฤศจิกายน 2554

พัชรินทร์ สินโพบูลย์. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์กับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนะศิริ, อาจารย์ ดร. ราชนีย์ บุญธิมา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์กับการสอนตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียน จำนวน 60 คน จากจำนวนทั้งสิ้น 225 คน ซึ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ บางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) กำหนดให้กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู การสอนแต่ละวิธีใช้นักเรียน จำนวน 30 คน ใช้แบบการวิจัยแบบทดลอง (True – Experimental Design) นักเรียนทั้งสองกลุ่มถูกสอนโดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ในระยะเวลาการสอน 16 คาบ (คาบละ 50 นาที) จำนวน 3 คาบ ต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลา 6 สัปดาห์ แบบแผนที่ใช้ในการทดลองเป็นแบบการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ทั้ง 2 กลุ่ม (Randomized Control Group Pretest – Posttest Design)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ของกลุ่มทดลอง จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของกลุ่มควบคุม จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย 30 ข้อ ที่มีค่าความยากง่ายอยู่ในระดับ .37 - .77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระดับ .37 - .60 และค่าความเชื่อมั่น 0.92 และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ t - test for Independent Sample และ t - test for Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

A STUDY OF THE ACHIEVEMENT AND RESPONSIBILITY IN LEARNING OF
MATHAYOMSUKSA 1 STUDENTS THROUGH THE INSTRUCTIONAL METHODS
OF THE JIGSAW TECHNIQUE AND THE TEACHER'S MANUAL

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Secondary Education
at Srinakharinwirot University

November 2011

Patcharin Sinpaiboon. (2011). *A Study of the Achievement and Responsibility in Learning of Mathayomsuksa I Students through the Instructional Methods of the Jigsaw Technique and the Teacher's Manual*. Master's Thesis, M.Ed. (Secondary Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Chutima Watthanakeree, Dr.Rachan Boonthima.

This Research Aimed to Study the Achievement and Responsibility in Learning of Mathayomsuksa 1 Students Through the Instructional Methods of the Jigsaw Technique and the Teacher's Manual.

The Samples Used in this Study Consisted of 60 out of 225 Mathayom Suksa I Students at the Assumption Convent School, Bangrak, Bangkok, in the first semester of the 2011 academic year. They were selected by Cluster Random Sampling and placed in an experimental group, taught by the jigsaw technique, and a control group, taught by the teacher's manual, with 30 students used for each method. The True-Experimental Design was used in this study. Both groups were taught using the same content within 16 periods (50 minutes/period). 3 periods per week, for a total of 6 weeks. The research design was a randomized control group pretest–posttest design for both sample groups.

The Instruments used in this study were the following: 6 lesson plans for 16 teaching periods of the Jigsaw technique for teaching the experimental group; 6 lesson plans for 16 teaching periods of the Teacher's Manual for teaching the control group; the 30 multiple choice questions of the achievement test with a Difficulty Index between .37 - .77, a Discriminant Index between .37 - .60, a Reliability of 0.92; and the 20 Responsibility items of the learning Questionnaire with a Reliability of 0.89. The Statistical Techniques used in this study were the t-test for the Independent sample between the groups and the t-test for the dependent sample within the groups.

The Results of the study indicated the following:

1. The achievement between the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.
2. The achievement of the experimental group before and after the experiment was significantly higher at the .01 level.
3. The achievement of the control group before and after the experiment was significantly higher at the .01 level.
4. The responsibility in learning between the experimental group and the control group was significantly different at the .01 level.

5. The responsibility in learning of the experimental group before and after the experiment was significantly higher at the .01 level.

6. The responsibility in learning of the control group before and after the experiment was significantly higher at the .01 level.

ปริญญาบัตร

เรื่อง

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบในการเรียน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
กับการสอนตามคู่มือครู

ของ

พัชรินทร์ สินไพบูลย์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย)
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

คณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตร

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนาศรี)

(รองศาสตราจารย์ ดร.เนตร อัสชสวัสดิ์)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนาศรี)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความอนุเคราะห์ และความเมตตาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ ที่คอยติดตามความก้าวหน้าในการทำงานด้วยความเมตตา และความห่วงใยอย่างสม่ำเสมอ และได้กรุณาให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนช่วยชี้แนะข้อบกพร่อง ต่างๆ ที่ต้องแก้ไขให้ถูกต้อง ด้วยเมตตากรุณาอันประเสริฐที่ท่านอาจารย์มีต่อศิษย์ ทำให้ปริญญานิพนธ์ ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งอย่างหาที่สุดมิได้ และขอกราบขอบพระคุณท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยยังต้องขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุตินา วัฒนาศิริ ที่ได้กรุณาเป็นประธาน ขอบคุณ อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา และอาจารย์ ดร.สนอง ทองปาน ที่กรุณาเป็นคณะกรรมการ ในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.เนตร อัครสวัสดิ์ ที่กรุณาเป็นประธาน ในการสอบครั้งนี้ นอกจากนี้แล้วอาจารย์ทุกท่านยังได้เมตตาชี้แนะขั้นตอนในการทำปริญญานิพนธ์ โดยรายละเอียด และกรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนผู้วิจัยสามารถทำงานวิจัย ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ขจรศรี ชาติกานนท์ ที่ได้อบรมสั่งสอน และให้คำแนะนำในการทำวิจัยในเมืองต้น

ขอขอบคุณ เซอร์ของเทเรส โกังสร อธิการิณีและผู้อำนวยการโรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ บางรัก กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์และอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำการทดลองและดำเนินการ วิจัย และท่านยังกรุณาอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา ศรีบางพลี อาจารย์ ดร.สกล วรศรีเจริญ อาจารย์ ปุณั่ม สัจเดว อาจารย์ฉวีวรรณ วอสโก อาจารย์สมศรี ปาณะโตชะ และอาจารย์สิรินทร์ ลัดดากลม ที่กรุณาสละเวลาตรวจและให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอขอบคุณน้องๆ นิสิตปริญญาโทกลุ่มการสอนภาษาไทย รุ่นปี 2552 ที่เป็น กัลยาณมิตรแก่ทุกท่าน และขอขอบคุณครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เมื่อผู้วิจัยมีปัญหาและข้อติดขัด จนผู้วิจัยสามารถฝ่าฟันอุปสรรค และสามารถประสบความสำเร็จใน การทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

พัชรินทร์ สินไพบูลย์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
เนื้อหาในการวิจัย	5
ระยะเวลาในการทดลอง	6
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามคำศัพท์	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
สมมติฐานในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ	12
ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)	12
หลักการและแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ	13
ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	15
องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ	19
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ	21
รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์	26
ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์	26
องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์	29
ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์	34
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อกับการสอนตามคู่มือครู	37
ความหมายของการสอนตามคู่มือครู	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ลักษณะการใช้คู่มือครู	37
แผนการจัดการเรียนรู้	38
ขั้นตอนการสอนตามคู่มือครู	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู	44
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย	45
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	45
ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	46
องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	47
กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	48
ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	50
การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	50
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย	54
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน	56
ความหมายของความรับผิดชอบ	56
ประเภทความรับผิดชอบ	58
ความสำคัญของความรับผิดชอบ	58
ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ	60
พฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ	62
การปลูกฝังความรับผิดชอบ	62
การฝึกความรับผิดชอบ	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	67
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง	67
เวลาที่ใช้ในการทดลอง	68
แบบแผนการทดลอง	68
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	76

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	77
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	78
สถิติพื้นฐาน	78
สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	79
สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	83
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	83
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	84
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	88
ความมุ่งหมายของการวิจัย	88
สมมติฐานในการวิจัย	88
วิธีดำเนินการวิจัย	89
การวิเคราะห์ข้อมูล	92
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผลการวิจัย	93
ข้อสังเกต	99
ข้อเสนอแนะ	99
บรรณานุกรม	100
ภาคผนวก	110
ภาคผนวก ก.	111
ภาคผนวก ข.	113
ภาคผนวก ค.	152
ภาคผนวก ง.	166
ประวัติย่อผู้วิจัย	178

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 กรอบแนวคิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์	54
2 แบบแผนการทดลอง	68
3 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	84
4 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลัง การทดลอง	85
5 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	85
6 ผลเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม หลังการทดลอง	86
7 ผลเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง	86
8 ผลเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ ได้รับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	87
9 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน	167
10 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูที่ ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน	168
11 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทย ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน	169
12 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบใน การเรียนที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน	171
13 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนภาษาไทย	173

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์	174
15 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู	175
16 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์	176
17 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู	177

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
------------------------------	---

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทย เป็นประเทศหนึ่งในจำนวนไม่กี่ประเทศที่มีภาษาของตนเองใช้ และเรียกภาษาของตนเองได้อย่างภาคภูมิใจว่า ภาษาไทย และภาษามีความสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และวัฒนธรรมของคนในชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยจึงเป็นเรื่องสำคัญ ภาษาไทยถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาติ จึงเป็นสิ่งที่เราต้องช่วยกันอนุรักษ์และสืบทอดสู่รุ่นลูกหลานต่อไปเป็นพระราชดำริในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในวโรกาสทรงเป็นประธานเปิดการสัมมนาทางวิชาการเรื่องปัญหาการเรียนการสอนและการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน ณ หอประชุมกองทัพเรือ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2551 พระราชดำรินี้ ทำให้เราตระหนักว่าภาษาไทยเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาติที่เราควรภาคภูมิใจ และคนไทยทุกคนควรมีหน้าที่ช่วยกันรักษา และสืบทอดให้คงอยู่กับประเทศไทยสืบไป สอดคล้องกับข้อความในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (2551: 34) ที่กล่าวว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์ จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาการระบอบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทย เป็นเครื่องมือสำคัญ ถือเป็นหัวใจของการติดต่อสื่อสารของคนในชาติ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้อาษาไทยไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้อาษาไทย ช่วยให้ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพ ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อนตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 4) และเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสดูฝึกฝนทักษะภาษาไทยให้เกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และการเรียนรู้ด้านต่างๆ ในชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ กระทรวงศึกษาธิการ

จึงกำหนดสาระการเรียนรู้ในการเรียนภาษาไทย 5 สาระ คือ 1) การอ่าน ในการอ่านออกเสียง คำ ประโยค การอ่านบทร้อยกรองร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ การอ่านในใจ เพื่อสร้างความเข้าใจ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 2) การเขียน ในการเขียนสะกดคำตาม อักษรวิธี การเขียนสื่อสารรูปแบบต่างๆ การเขียนเรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์ 3) การฟัง การดู และการพูด การฟัง และดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุ เป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ 4) หลัก การใช้ภาษาไทย ศีลธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องเหมาะสม กับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย 5) วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของ งานประพันธ์ และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็ก เพลง พื้นบ้านอันเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ที่ได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจใน บรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551: 34 – 35)

แต่ปัจจุบันการใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้กลายเป็นปัญหาสำคัญ ดังที่ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดอกเตอร์ กาญจนา นาคสกุล ราชบัณฑิตสำนักศิลปกรรม ประเภทวรรณศิลป์ สาขาภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญภาษาและวรรณคดีไทย ได้กล่าวถึงปัญหาการใช้ภาษาไทยในปัจจุบัน ในงานวันภาษาไทย แห่งชาติ ปี 2552 ว่าวัยรุ่นเป็นกลุ่มที่มีการใช้ภาษาไทยผิดพลาดมากที่สุด ทั้งการพูดและการเขียน ไม่ถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล มีการตัดแปลงคำ ตัวสะกด ตัวการันต์ให้ผิดเพี้ยนไปตามกระแส นิยม รวมทั้งการออกเสียงรวบคำ หรือตัดคำให้สั้นลง ใช้คำควบกล้ำไม่ถูกต้องจนเกิดความเคยชิน เมื่อนำไปใช้ในงานเขียนจึงเขียนไม่ถูกต้อง การใช้ภาษาไทยไม่ถูกต้องในวัยเด็กส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ในระดับสูง เพราะไม่สามารถเรียบเรียงข้อความหรือเขียนเรื่องราวยาวๆ ได้เขียนข้อความข้ามไปข้ามมา และการใช้ประโยคไม่สมบูรณ์ในงานเขียนทำให้ประโยคไม่เชื่อมโยงกัน คนอ่าน จึงไม่สามารถเข้าใจว่า ผู้เขียนต้องการสื่อสารอะไร จึงเป็นปัญหาต่อการเรียน สอดคล้องกับการประเมินผลการศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ของสำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษา ธิการ ที่ได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ในปีพุทธศักราช 2550 พบว่ากลุ่มสาระภาษาไทยมีค่าเฉลี่ย 48% และผลประเมินจำแนกตามช่วงชั้น คะแนน จัดเป็น 3 ระดับ คือ ระดับดี ระดับปานกลาง และระดับที่ต้องปรับปรุง จำนวนนักเรียนที่มี คะแนนในระดับดีมี 15.85% จำนวนนักเรียนที่มีคะแนนในระดับปานกลางมี 70.51% และจำนวนนักเรียนที่มี คะแนนในระดับที่ต้องปรับปรุงมี 13.64% (2551: 18) ผลประเมินชี้ให้เห็นว่ามีนักเรียนจำนวนมากถึง 84% ที่จะต้องปรับปรุงการเรียนรู้ภาษาไทยให้อยู่ในระดับดี นอกจากนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 11) ได้อ้างถึงรายงานยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาชีพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (2551 – 2555) ที่ได้สรุปปัญหาของการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อยู่ในเกณฑ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์ ผู้รู้ใฝ่เรียน ทั้งคุณลักษณะในด้านความรู้ความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ปัญหาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขที่ผู้สอนต้องแสวงหากิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น

ปัญหาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย มีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย อาทิเช่น ครูขาดความถนัดและแม่นยำในการสอน ครูขาดกลวิธีที่เอื้อให้การเรียนการสอนสนุก วิธีการสอนไม่น่าสนใจ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความพร้อมในเรื่องหลักสูตร คู่มือครู (กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์, 2545: 2) สอดคล้องกับรายงานยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (2551 – 2555) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 12) ที่ได้สรุปสาเหตุของปัญหาการศึกษาขึ้นพื้นฐานว่าเกิดจาก การขาดแคลนครู เทคนิควิธีการสอนและการจัดกระบวนการเรียนไม่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักการคิดวิเคราะห์ ขาดรูปแบบวิธีจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก

คณะผู้วิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้เสนอแนะมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไข ปัญหาในส่วนนี้ (2553: จ) โดยเร่งรัดพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทางวิชาชีพที่ทันต่อความก้าวหน้าและวิทยาการ มีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหา และทักษะการจัดการเรียนรู้ให้ตรงกับภาระงานที่รับผิดชอบ สามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นวิธีการหาความรู้มากกว่าเรียนรู้เนื้อหาสาระเพียงอย่างเดียว (Teach Less, Learn More) มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้สนุก และทำหายต่อการเรียนรู้ การวัดผลและการประเมินผล ดังนั้น ผู้สอนภาษาไทยทุกคน จึงควรให้ความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนด้วยกระบวนการเรียนที่น่าสนใจ เพื่อกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

นักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้มีการปฏิรูปลักษณะการจัดการเรียนการสอนในแนวใหม่ โดยได้พยายามจัดกิจกรรม ที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด ในขณะที่ต้องส่งเสริมการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะทางสังคมไปพร้อมๆ กันด้วย กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) มีหลากหลายรูปแบบ ได้ถูกนำมาใช้ในห้องเรียน เช่น STAD (Student Teams – Achievement Division) CIRC (Cooperative Integrated Reading and Composition) LT (Learning Together) เป็นต้น แม้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเหล่านี้จะมีประโยชน์มากมาย แต่ก็ยังพบว่ามีข้อบกพร่อง เพราะพบว่าในการทำงานกลุ่มมักมีสมาชิกบางคนไม่ค่อยได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการทำงานเท่าที่ควร หรือในบางรายก็อาจไม่ได้ช่วยรับผิดชอบอะไรเลย จนถูกเพื่อนๆ เรียกคนประเภทนี้ว่าเป็น “ผู้โดยสาร” ของกลุ่ม ทำให้เพื่อนๆ คนอื่นในกลุ่มก็ต้องรับภาระงานส่วนนั้นๆ แทน แต่สมาชิกผู้นั้นกลับได้คะแนนกลุ่มเท่ากับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ทั้งๆ ที่เขาแทบไม่ได้มีส่วนร่วมในการทำงาน และเมื่อวัดผลการเรียนพบว่าคนเหล่านี้มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ เพราะการไม่มีส่วนร่วมในการทำงาน ทำให้ไม่เรียนรู้และไม่เข้าใจเนื้อหาสาระที่เรียน

การเรียนการสอนแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เป็นการเรียนร่วมมือแบบกลุ่มแนวใหม่ถูกนำเสนอในแวดวงการศึกษาที่อาศัยแนวคิดของการต่อภาพ (ธนวรรณ เทียนเจริญภา. 2548: 4 - 5) ได้กล่าวว่า เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกันในกลุ่มมากขึ้น โดยสมาชิกในกลุ่มละความสามารถ ผู้เรียนแต่ละคนได้รับมอบหมายให้ศึกษาเรื่องที่กำหนดและได้รับ "หัวข้อของผู้เชี่ยวชาญ" โดยละเอียด เมื่ออ่านเนื้อเรื่องจบในหัวข้อเดียวกัน แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายในหัวข้อนั้น หลังจากนั้นผู้เชี่ยวชาญก็กลับมายัง "กลุ่มบ้าน" ของตน เพื่ออธิบายส่วนที่ตนรู้ให้คนอื่น ๆ ได้เรียนรู้และในที่สุดทุกคนต้องมีความรู้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด หัวใจของจิ๊กซอว์ (Jigsaw) คือ การพึ่งพาซึ่งกันและกัน ผู้เรียนทุกคนต้องพึ่งพาความรู้จากผู้เรียนคนอื่น ๆ สมาชิกในกลุ่มทุกคนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนการทำงานร่วมกัน ทำให้พัฒนาทั้งทักษะทางสังคม ทักษะการทำงานที่ดี ผู้เรียนมีการเคลื่อนไหว และแสดงออกกระหว่างเรียนอันสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน และการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มยังช่วยสลายพฤติกรรมเรียนที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้มีความรัก สามัคคี และช่วยเหลือกันเพื่อช่วยให้กลุ่มของตนเองเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จึงนับว่าการเรียนการสอนแบบจิ๊กซอว์เป็นกิจกรรมที่น่าสนใจ ผู้วิจัยเชื่อว่าช่วยทำให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มมีบทบาท และรับผิดชอบงานของกลุ่มอย่างทั่วถึงกันทุกคน และมีส่วนช่วยส่งเสริมในการเรียนรู้เพราะกิจกรรมเน้นความร่วมมือในการเรียนรู้ที่ไม่ต้องแข่งขันกัน ทำให้บรรยากาศในการเรียนไม่เครียด กิจกรรมนี้นอกจากช่วยฝึกผู้เรียนทุกคนให้รับผิดชอบในการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ผู้วิจัยยังเชื่อว่าช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาไทยในการฟัง พูด อ่าน เขียนในการทำงาน ฝึกความคิดสร้างสรรค์ในการนำเสนองาน ฝึกความกระตือรือร้น ความอดทน และความมีวินัยที่ต้องทำงานในส่วนของตนให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด และเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้โดยมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ด้วยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าว ก็มีผลช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดีขึ้นเช่นกัน

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่นำการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) และ การสอนตามคู่มือครูมาใช้ประกอบในการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

4. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์กับการสอนตามคู่มือครู

5. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบในการเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

6. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบในการเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน

2. ผลการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ที่จะช่วยให้ครูผู้สอนใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียน ให้กับนักเรียนกลุ่มอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 ห้อง รวมจำนวนนักเรียน 225 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 30 คน รวมจำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองทั้งหมด 60 คน

เนื้อหาในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 2: การเขียนเรียงความ สาระที่ 4: หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักภาษา เรื่อง การสร้างคำ ชนิดของประโยค การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสาระที่ 5: วรรณกรรม บทความสั้น นิทานเรื่องสั้น ทักษะการอ่านสรุปใจความสำคัญ และการตีความ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน

ระยะเวลาในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 18 คาบๆ ละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์ โดยทำการทดสอบก่อนการเรียน 1 คาบ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 16 คาบ และทำการทดสอบหลังการเรียน 1 คาบ

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระได้แก่
  - 1.1 การสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
  - 1.2 การสอนตามคู่มือครู
2. ตัวแปรตามได้แก่
  - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
  - 2.2 ความรับผิดชอบในการเรียน

นิยามคำศัพท์

1. การสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่อาศัยแนวคิดของการต่อภาพ โดยเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันศึกษาเนื้อหาสาระ ผู้สอนแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เรียกกุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้าน (Home Group) กลุ่มบ้านแต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิกเท่าๆ กัน การสอนแบบนี้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มบ้านได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่ง หรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมดเพียงหัวข้อเดียว สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะศึกษาเรียนรู้หัวข้อย่อยต่างหัวข้อกัน โดยการศึกษาค้นคว้าหัวข้อนั้นๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ ในการศึกษาหัวข้อย่อยนั้นผู้เรียนไปทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกันจนมีความรู้แตกฉาน กลุ่มนี้เรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เมื่อหมดเวลาที่ผู้สอนกำหนดให้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแยกย้ายกลับไปอธิบาย หรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้าน ของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญทุกคนในกลุ่มผลัดกันนำเสนอความรู้ใหม่ของตนต่อกลุ่ม เหมือนการต่อภาพจิ๊กซอว์ที่ทุกคนค่อยๆ นำชิ้นส่วนย่อยของภาพมาต่อเข้าด้วยกันทีละส่วนจนได้ภาพใหญ่ที่สมบูรณ์ การเรียนการสอนแบบจิ๊กซอว์แบ่งขั้นตอนการสอนตามแนวของชนาธิป พรกุล (2543: 136 – 137) พิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์ (2544: 20) และ ทิศนา แคมมณี (2552: 266) ได้เสนอขั้นตอนการเรียนการสอนแบบจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมผู้เรียน

- 1.1 ผู้สอนแบ่งหัวข้อที่เรียนเป็นหัวข้อย่อย ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม
- 1.2 ผู้สอนแจ้งเรื่องที่จะเรียน แจ้งตัวชี้วัด จุดประสงค์ของบทเรียน และอธิบายกิจกรรมจิ๊กซอว์ ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 การจัดกลุ่มบ้าน (Home Group) และมอบหมายงานให้นักเรียน

2.1 ผู้สอนจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง - กลาง - อ่อน) จำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่มเท่ากับจำนวนหัวข้อย่อยที่กำหนดไว้ เรียก *กลุ่มบ้าน (Home Group)*

2.2 ผู้สอนแจกเอกสาร/ใบความรู้ /ใบงาน ให้แต่ละกลุ่ม

2.3 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันดูหัวข้อทั้งหมด แล้วตกลงกันว่าสมาชิกคนใดจะศึกษาหัวข้อย่อยอะไร

ขั้นที่ 3 การทำงานร่วมกัน ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

3.1 สมาชิกของ*กลุ่มบ้าน (Home Group)* แต่ละคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยแล้ว ไปรวมกลุ่มกับสมาชิกของกลุ่มบ้านกลุ่มอื่นที่ได้ศึกษาหัวข้อเดียวกันในกลุ่มใหม่ เรียกว่า*กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)*

3.2 *กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)* แต่ละกลุ่มทำงานร่วมกันในการศึกษารายละเอียด/เนื้อหาของหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนช่วยกันอ่าน อภิปราย ซักถามกัน เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้

3.3 เมื่อทุกคนเข้าใจเนื้อหาแล้ว สมาชิก*กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)* แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธี หรือกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ เพื่อไปนำเสนอความรู้ต่อ*กลุ่มบ้าน* ของตน เช่น อาจใช้ภาพวาด บัตรคำ ชาร์ต หรือผังความคิด เป็นต้น

(ผู้สอนเดินสังเกตการณ์การทำงานตามกลุ่ม และจดบันทึกการทำงานของผู้เรียน)

ขั้นที่ 4 การเสนอความรู้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ต่อสมาชิกกลุ่มบ้าน

4.1 สมาชิก*กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)* แยกย้ายกันกลับไปยัง*กลุ่มบ้าน (Home Group)* ของตน

4.2 จากนั้นสมาชิก*ผู้เชี่ยวชาญ (Expert)* แต่ละคน ผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอ อธิบายเนื้อหาของหัวข้อย่อยที่ตนไปศึกษามา โดยใช้กิจกรรมที่ได้เตรียมมาจาก*กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)* ให้เพื่อนสมาชิกใน*กลุ่มบ้าน (Home Group)* ของตนฟัง ได้เรียนรู้ โดยเริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 เป็นต้น

4.3 สมาชิกคนอื่นๆ ฟัง ซักถาม และจดบันทึก สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

(ผู้สอนเดินสังเกตการณ์การทำงานตามกลุ่ม และจดบันทึกการทำงานของนักเรียน)

ขั้นที่ 5 การทดสอบ

5.1 ผู้สอนทำการทดสอบหัวข้อย่อย 1 - 5 กับผู้เรียนทั้งห้อง

5.2 ผู้เรียนต่างคนต่างทำแบบทดสอบ (ปรนัย 4 ตัวเลือก)

5.3 ผู้สอนเฉลยคำตอบ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนคำตอบกันตรวจ

5.4 ผู้เรียนจดบันทึกผลการเรียนของแต่ละหน่วยสาระการเรียนรู้ไว้ เพื่อประเมินผล การเรียนของตน

5.5 ผู้สอนบันทึกคะแนนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำคะแนนของสมาชิกกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม และหาค่าเฉลี่ย

5.6 ผู้สอนอาจให้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนนได้สูงสุด เป็นการเสริมแรง

1.1 กลุ่มบ้าน (Home Group) หมายถึง กลุ่มทำงานพื้นฐานกลุ่มย่อย ที่ผู้สอนแบ่งผู้เรียนในชั้นครั้งแรกก่อนเริ่มทำกิจกรรม สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนรับผิดชอบในการศึกษาหัวข้อย่อยที่ต่างกันคนละ 1 หัวข้อ แยกย้ายกันออกจากกลุ่มบ้านไปเพื่อศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มใหม่

1.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) หมายถึง กลุ่มทำงานกลุ่มใหม่ ที่เกิดจากการรวมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มบ้านทุกกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน มาร่วมกันทำงานในการศึกษาเนื้อหาในหัวข้อย่อยนั้นๆ จนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ แล้วจึงแยกย้ายกันกลับไปถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับหัวข้อของตนให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน

2. การสอนตามคู่มือครู หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดแนวคู่มือครูตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

2.1 **ขั้นนำ** คือ ผู้สอนถามคำถาม ให้นักเรียนดูภาพแล้วแสดงความคิดเห็น หรือเล่นเกมเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนต่อไป

2.2 **ขั้นสอน**

2.2.1 ผู้สอนแจ้งตัวชี้วัด เป็นการบอกจุดประสงค์การเรียนรู้

2.2.2 ผู้สอนทบทวนความรู้เดิม เพื่อเชื่อมความรู้กับเนื้อหาในบทเรียนใหม่ ด้วยการสนทนา ชักถาม อภิปราย แล้วโยงเข้าสู่เนื้อหาใหม่

2.2.3 ผู้สอนเสนอเนื้อหาใหม่ เป็นการอภิปรายเนื้อหา ใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการสอน เช่น ใบความรู้ บัตรคำ แถบบันทึกเสียง รูปภาพ หรือเกม เป็นต้น

2.2.4 ผู้สอนให้แนวทางในการเรียนรู้ เพื่อชี้แนวทางการฝึกทักษะด้านต่างๆ ด้วยการให้ตัวอย่าง การใช้คำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้ความคิด โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

2.2.5 ผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือแสดงพฤติกรรมตามตัวชี้วัด

2.2.6 ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ และประเมินพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน ว่าบรรลุตามผลตัวชี้วัดของบทเรียนเพียงใด โดยครูสังเกต ตรวจรายงาน การอภิปราย การตอบคำถาม

2.3 **ขั้นสรุป** ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่เรียนไปแล้ว

2.4 **ขั้นประเมินผล** การวัดหรือประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่าบรรลุผลตามตัวชี้วัด และ/หรือผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบทเรียนเพียงใด โดยการสังเกตจากการร่วมทำกิจกรรม เช่น การตอบคำถาม การทำแบบทดสอบ การอภิปราย ตรวจรายงาน เป็นต้น

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ในการวิจัยครั้งนี้

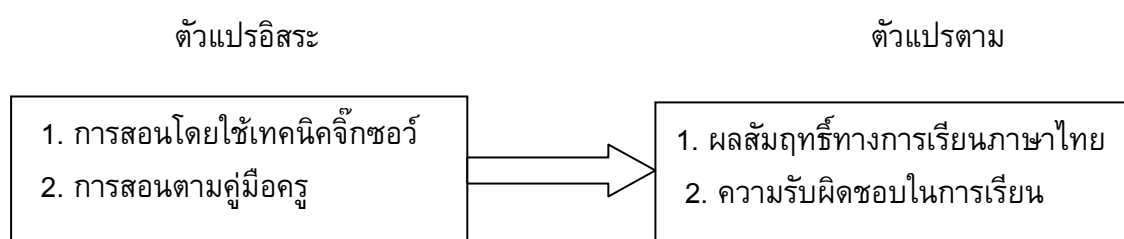

ผู้วิจัยทดสอบความสามารถของนักเรียนด้านความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำใช้ และการวิเคราะห์ หลังกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และการสอนตามคู่มือครู โดยประเมินผลได้จาก คะแนนการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

4. ความรับผิดชอบในการเรียน หมายถึง การรู้หน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความกระตือรือร้น และความมุ่งมั่น ไม่ละทิ้งหน้าที่ รับฟังคำติชมและข้อเสนอแนะ และยินดีแก้ไข เพื่อปรับปรุงผลงานให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น มีส่วนร่วมในการทำงานจนประสบความสำเร็จ โดยประเมินผลได้จากคะแนนการตอบแบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ และเลือกข้อที่มีคุณภาพ 20 ข้อ โดยประยุกต์จากทฤษฎีความรับผิดชอบทางการเรียนของ อรุณศรี กุมุท และคณะ (2528: 53-54) และ พัทธา สุนทรนันท์ (2544: 37) ดังนี้

- 4.1 ความกระตือรือร้น
- 4.2 ความมุ่งมั่น หวังความสำเร็จของงาน
- 4.3 ความสนใจ เอาใจใส่ในงาน ขยันหมั่นเพียร
- 4.4 การยอมรับข้อบกพร่องแล้วนำงานไปแก้ไข
- 4.5 การควบคุมตนเองได้
- 4.6 การยึดมั่นในกฎเกณฑ์
- 4.7 การเข้าห้องเรียนและส่งงานตรงเวลา
- 4.8 ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะของงานโดยละเอียด
- 4.9 อุทิศเวลาให้แก่งาน
- 4.10 ปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนและกลุ่ม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
4. ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน
5. ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
6. ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อ

1. เอกสารที่เกี่ยวกับการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ
  - 1.1 ความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.2 หลักการและแนวคิดการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.3 ความสำคัญและประโยชน์ในการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.4 องค์ประกอบของการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.5 บทบาทของผู้อื่นเกี่ยวข้องกับการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.6 รูปแบบการเรียนแบบร่วมมือ
  - 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)
  - 2.1 ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
  - 2.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
  - 2.3 ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
  - 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
  - 3.1 ความหมายของการสอนตามคู่มือครู
  - 3.2 ลักษณะการใช้คู่มือครู
  - 3.3 แผนการจัดการเรียนรู้
  - 3.4 ขั้นตอนการสอนตามคู่มือครู
  - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
  - 4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.2 ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.3 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.4 กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.5 ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.6 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
  - 4.7 ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

- 4.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน
- 5.1 ความหมายของความรับผิดชอบ
- 5.2 ประเภทความรับผิดชอบ
- 5.3 ความสำคัญของความรับผิดชอบ
- 5.4 ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ
- 5.5 พฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ
- 5.6 การปลูกฝังความรับผิดชอบ
- 5.7 การฝึกความรับผิดชอบ
- 5.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ

1. ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

คำว่า “Cooperative Learning” มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้บัญญัติศัพท์ที่เป็นภาษาไทยไว้อย่างหลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนแบบร่วมมือกันเป็นกลุ่ม การเรียนแบบทำงานรับผิดชอบร่วมกัน การเรียนแบบร่วมแรงร่วมใจกัน เป็นต้น นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า

มีนักการศึกษาหลายท่านที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ และจากการศึกษาความหมายของการเรียนแบบร่วมมือ พบว่ามีให้ความหมายไว้ ดังนี้

ปิยะฉัตร ชาวแก้ว (2542: 10) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียน ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ที่สมาชิกของกลุ่มมีความแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน ความสำเร็จของสมาชิกแต่ละคน คือความสำเร็จของกลุ่มไปพร้อมๆ กัน

นาตยา ปิณฑานนท์ (2543: 209 - 213) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมในกลุ่มได้อย่างมีความสุข การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวคิดในการจัดการศึกษาที่เน้นความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ให้ผู้เรียนสนุกต่อการทำงานด้วยกัน

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2547: 134) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ โดยแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกันออกเป็นกลุ่มเล็กๆ เป็นลักษณะการรวมกลุ่มอย่างมีโครงสร้างที่ชัดเจน มีการทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบ

ร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้ตนเองและสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ธนวรรณ เทียนเฉษฐา (2548: 21) กล่าวว่า ความสำเร็จของการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ประมาณ 2 - 5 คน สมาชิกแต่ละคนมีความสามารถต่างกัน ทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีเป้าหมายร่วมกันคือ ความสำเร็จของกลุ่ม

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547: 53) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้แก่ผู้เรียน ได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน โดยแต่ละคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเรียนรู้และในความสำเร็จของกลุ่ม ทั้งโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ คนที่เรียนเก่งจะช่วยเหลือคนที่อ่อนกว่า สมาชิกในกลุ่มไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อตนเองเท่านั้น หากจะต้องร่วมรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนสมาชิกทุกคนในกลุ่ม ความสำเร็จของแต่ละบุคคล คือความสำเร็จของกลุ่ม การกำหนดขนาดของกลุ่ม โดยปกติประมาณ 3 - 4 คน และลักษณะของกลุ่มควรเป็นกลุ่มที่ละความสามารถ มีทั้งผู้ที่เรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ร่วมกันทำกิจกรรม หรือศึกษาค้นคว้าหาองค์ความรู้ร่วมกัน

วารุณี พรหมคุณ (2549: 20) ได้ให้ความหมาย ของการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ช่วยให้ผู้เรียนใช้ความสามารถเฉพาะตัวในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ นักเรียนรู้จักวิธีการทำงานกลุ่ม การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยสมาชิกในกลุ่มตระหนักว่าแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

สลาวิน (Slavin. 1995: 3) ได้ให้ความหมาย การเรียนรู้แบบร่วมมือว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนต้องเรียนรู้ร่วมกัน รับผิดชอบงานของกลุ่มร่วมมือ โดยที่กลุ่มจะประสบความสำเร็จได้เมื่อสมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน นั่นคือการเรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นที่มอย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

2. หลักการและแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.1 หลักการพื้นฐานของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (อรรถพรณ พรสีมา. 2541: 57; อ้างอิงจาก Johnson; & Johnson. 1991: 5) เสนอว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือแรงร่วมใจ ควรมีลักษณะ ดังนี้

1. แบ่งนักเรียนในห้องออกเป็นกลุ่มย่อยๆ แต่ละกลุ่มย่อยประกอบด้วยสมาชิกที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันประมาณ 2 - 6 คน
2. สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มต่างมีเป้าหมายที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ยของกลุ่มสูงขึ้น
3. สมาชิกแบ่งงาน หรือหน้าที่ความรับผิดชอบ ความสำเร็จของสมาชิกทุกคนถือเป็นความสำเร็จของกลุ่ม

4. สมาชิกทุกคนต่างยอมรับและไว้วางใจซึ่งกันและกัน แต่ละคนยอมรับในบทบาทและผลงานของสมาชิกในกลุ่ม เสมือนหนึ่งเป็นผลงานของตนเอง และพร้อมที่จะยอมรับในความสามารถ จุดเด่น และจุดด้อยของเพื่อนสมาชิก

5. สมาชิกของกลุ่มต่างช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนและให้ความร่วมมือแก่กันและกัน นักเรียนเก่งจะให้กำลังใจนักเรียนอ่อน และกระตุ้นให้เพื่อนขยันมากขึ้น เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จทางการเรียน และเมื่อได้พยายามมากแล้ว แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่สูงเพิ่มขึ้น เขาก็ยังได้รับการยอมรับจากเพื่อนในกลุ่ม นักเรียนแต่ละคนต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง และการเรียนรู้ของเพื่อนในกลุ่ม

อรพรรณ พรสีมา (2541: 37) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีการเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็กๆ แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน แต่ละคนต้องมีส่วนร่วมที่แท้จริงในการเรียนรู้ และในความสำเร็จของกลุ่ม

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 1991: 3) ได้กล่าวถึง หลักการพื้นฐานของการเรียนแบบร่วมมือไว้ 5 ประการ คือ

1. พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในทางบวก (Positive Interdependent) ทุกคนในกลุ่มทำงานอย่างมีเป้าหมายร่วมกัน โดยที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงานนั้น มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทและประสบความสำเร็จร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจะมีความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อสมาชิกทุกคนในกลุ่มประสบความสำเร็จด้วย

2. การมีปฏิสัมพันธ์แบบส่งเสริมกัน (Face to face Promotive Interaction) เป็นการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สมาชิกต้องให้ความสนใจเอาใจใส่ที่จะรับฟัง และเสนอความคิดเห็นต่อกลุ่ม โดยเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนวความคิดใหม่ๆ เพื่อเลือกสิ่งที่ดี ถูกต้องและเหมาะสม

3. ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (Individual Accountability) จะช่วยให้กลุ่มมีสัมฤทธิ์ผลสูงสุด การประเมินผลอาจประเมินได้จากผลการทดสอบของสมาชิกแต่ละคน หรือการสุ่มตัวอย่างเลือกสมาชิกในกลุ่มในกลุ่มเป็นตัวแทนรายงานผลของกลุ่ม

4. การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม (Interpersonal and Small Group Skills) เป็นทักษะสำคัญที่จะทำให้การทำงานของกลุ่มประสบความสำเร็จ นักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ความเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การสร้างความไว้วางใจ เชื่อใจ การสื่อสาร การแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งจุดนี้เป็นหลักการหนึ่งที่ทำให้วิธีสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือแตกต่างจากการสอนโดยการเรียนเป็นแบบเดิมที่เคยใช้มานาน ทักษะการทำงานกลุ่มนี้เองที่จะทำให้ นักเรียนช่วยเหลือเอื้ออาทร ในการถ่ายทอดความรู้ที่จะมีส่วนร่วมในการทำงานให้กลุ่มได้รับความสำเร็จ

5. กระบวนการกลุ่ม (Group Process) หมายถึง การให้นักเรียนมีเวลา และได้มีกระบวนการในการวิเคราะห์ว่า กลุ่มทำงานได้เพียงใด สามารถใช้ทักษะทางสังคมและมนุษยสัมพันธ์

ได้เหมาะสม กระบวนการกลุ่มนี้จะช่วยให้สมาชิกกลุ่มทำงานได้ผล ในขณะที่สัมพันธ์ภาพระหว่างกลุ่ม ก็จะเป็นไปด้วยดี กล่าวคือ กลุ่มจะมีความเป็นอิสระ โดยสมาชิกในกลุ่มสามารถจัดกระบวนการกลุ่ม และสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวของพวกเขาเอง ทั้งนี้ข้อมูลป้อนกลับของครู หรือเพื่อนนักเรียนที่เป็นผู้สังเกต จะช่วยให้กลุ่มดำเนินการได้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สลาบิน (Slavin, 1995: 15) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญในการทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. เป้าหมายกลุ่ม (Group Goal) ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่มแต่ละกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มจะต้องมีการตั้งเป้าหมายของกลุ่ม และยอมรับในเป้าหมายนั้น เป้าหมายดังกล่าวอาจ ได้แก่ การทำงานสำเร็จ การได้รับรางวัลหรือคะแนน การมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ สมาชิกต้องมีความตระหนักเป็นอย่างมาก เพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย

2. ความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม (Individual Accountability) สมาชิกต้องมีการยอมรับ และตระหนักในเรื่องความสำเร็จของตน สิ่งเหล่านี้จะมีผลผลักดันให้กลุ่มได้พบกับความสำเร็จตามเป้าหมาย กล่าวคือ สมาชิกต้องรับรู้ว่าจะประสบความสำเร็จของกลุ่ม เกิดจากการรวบรวมคะแนนความสำเร็จของสมาชิกที่แต่ละคนจะได้รับมอบหมายให้ทำเป็นส่วนๆ งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือ พบว่า งานที่แบ่งให้รับผิดชอบนั้นต้องมีความยากและง่าย จึงมีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม

3. ปัจจัยที่เป็นตัวจูงใจ (Incentive) ในการทำงานร่วมกัน อาจมีการสร้างแรงจูงใจ โดยการให้รางวัลกลุ่ม เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทำงานร่วมกัน และมีการแบ่งสัดส่วน การได้รับรางวัลจะช่วยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ที่จะทำให้กลุ่มไปถึงเป้าหมาย

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาค้นคว้าสามารถสรุปได้ว่า หลักการสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือ การให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันมาเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย ตั้งเป้าหมายของกลุ่ม ตระหนักในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกันเป็นส่วนๆ สนับสนุนการทำงานของกลุ่มเพื่อให้กลุ่มไปถึงเป้าหมาย

3. ความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือมีประโยชน์และความสำคัญต่อนักเรียนทั้งในด้านสังคมและวิชาการ ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้รวบรวมไว้ ดังนี้

ชนวรรณ เทียนแจษฎา (2548: 26) กล่าวว่าไว้ว่า ทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน มีหลายทักษะ เช่น ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการร่วมมือ ทักษะการติดต่อสื่อสาร ความมีมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการอภิปรายหรือแสดงความคิดเห็น ทักษะในการสรุปแนวคิดหรือสาระสำคัญ

จินตรา ดันติพงศานุรักษ์ (2543: 45) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีประโยชน์ต่อนักเรียน ดังนี้

1. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก เพราะว่าทุกคนร่วมมือในการทำงานกลุ่มทุกๆ คน มีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียน

2. ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็น ลงมือทำงานอย่างเท่าเทียมกัน
  3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เด็กเก่งมีโอกาสช่วยเหลือ และแสดงน้ำใจ ส่วนเด็กอ่อนเกิดความซาบซึ้งในน้ำใจของเพื่อนสมาชิกด้วยกัน
  4. ทำให้รู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมคิด การระดมความคิด นำข้อมูลของสมาชิกมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อหาคำตอบที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมความคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจร่วมกัน
  5. ส่งเสริมทักษะทางสังคม ผู้เรียนปรับตัวในการอยู่ร่วมกัน มีความเข้าใจกัน
  6. ส่งเสริมทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นกลุ่ม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- นรินทร์ กระจ่าง (2542: 48) กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือมีประโยชน์ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาผู้เรียน
  - 1.1 การพัฒนาด้านกระบวนการเรียนรู้
  - 1.2 การพัฒนาบุคลิกภาพ
  - 1.3 การพัฒนาด้านสังคม
  - 1.4 การพัฒนาด้านอารมณ์
2. การพัฒนาการเรียนการสอน
  - 2.1 นำไปใช้สอนได้ในหลายระดับ
  - 2.2 นำไปใช้สอนได้ในหลายวิชาและหลายเนื้อหา
  - 2.3 ช่วยลดปัญหาวิหิงยในชั้นเรียน
  - 2.4 ช่วยลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในกลุ่มผู้เรียน
3. การพัฒนาสังคม
  - 3.1 เตรียมผู้เรียนในการออกไปสู่สังคมภายนอก
  - 3.2 ฝึกทักษะการบริหาร การจัดการ การเป็นผู้นำและการแก้ปัญหา
  - 3.3 ฝึกทักษะพื้นฐานการทำงานร่วมกัน

อรพรรณ พรสีมา (2541: 59) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้

ดังนี้

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนในกลุ่มทุกคนจะช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันในบรรยากาศที่เป็นกันเองและเปิดเผย สมาชิกในกลุ่มทุกคนกล้าถามคำถามที่ตนเองไม่เข้าใจ บรรยากาศเช่นนี้ นำไปสู่การอภิปราย ชักถาม ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ไร้พรมแดน
2. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มย่อย การทำความเข้าใจความคิดรวบยอดหรือหลักการที่สำคัญนั้น ครูอาจแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูดคุย อภิปราย และชักถามจนเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มชัด คนที่เรียนไวสามารถช่วยเหลือ

คนเรียนช้า เพื่อให้ตามเพื่อนได้ทัน ในบางโอกาสครูอาจทำงานอย่างใกล้ชิดกับนักเรียนบางคน หรือบางกลุ่ม ในขณะที่มอบหมายงานให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในชั้นทำงานกับโครงการพิเศษของตน หรืออาจมอบหมายให้อ่านตำราหรือทำแบบฝึกหัด

3. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยลดปัญหาวินัยในชั้นเรียน ทุกคนในห้องเรียนแบบร่วมมือจะให้กำลังใจ ยอมรับร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะรับผิดชอบในความสำเร็จของกลุ่ม จึงจำเป็นต้องร่วมมือพัฒนา เสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในกลุ่ม การขาดเรียน พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และการโต้เถียงในชั้นเรียนจึงไม่ปรากฏให้เห็น

4. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือจะช่วยยกระดับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยของทั้งชั้น การที่นักเรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนช้า นักเรียนจะเรียนรู้ความคิดรวบยอดของหัวข้อที่กำลังเรียนอยู่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักเรียนที่เรียนช้ายอมจะเรียนรู้ความคิดรวบยอดจากเพื่อน ใช้ภาษาใกล้เคียงกันได้ง่ายขึ้นกว่าเรียนจากครู อาจใช้ภาษาวิชาการชั้นสูงและเข้าใจยาก

5. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งเสริมให้นักเรียน ได้พัฒนาความคิดเชิงสร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้า ทำงานและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ผู้เรียนมีอิสระที่จะเลือกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง

6. นักเรียนที่มีประสบการณ์ในการเรียนแบบร่วมมือส่วนใหญ่มีทักษะในการหารการจัดการ การเป็นผู้นำ การแก้ปัญหา มนุษยสัมพันธ์ และการสื่อความหมายดีกว่านักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ในการเรียนแบบร่วมมือ ทักษะดังกล่าวถูกพัฒนาขึ้น จากการที่นักเรียนได้ทำงานอภิปราย ซักถาม ช่วยเหลือ แลกเปลี่ยน และให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

7. เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ช่วยเตรียมให้ผู้เรียนได้ออกไปใช้ชีวิตในโลกของความเป็นจริง เป็นโลกที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจมากกว่าการแข่งขันแบบเผชิญหน้า ห้องเรียนแบบร่วมมือ จะสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตจริงในอนาคตของผู้เรียน ภายหลังการสำเร็จการศึกษา

วรรณทิพา รอดแรงคำ (2540: 98 – 99) กล่าวถึงการเรียนรู้แบบร่วมมือมีผลทางด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัยคือ

ด้านพุทธิพิสัย

1. มีความคงทนในการเรียนรู้ นำเอาสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ เกิดการถ่ายโยงข้อเท็จจริง มโนคติและหลักการ
2. มีความสามารถทางภาษา
3. สามารถแก้ปัญหาได้
4. มีทักษะความร่วมมือในการทำงาน
5. มีความคิดสร้างสรรค์
6. เกิดความตระหนักและใช้ความคิดของตนเอง
7. มีความสามารถในการแสดงบทบาทที่ได้รับมอบหมาย

ด้านจิตพิสัย

1. มีความสามารถในการควบคุมอารมณ์
2. มีความสนุกสนานและเกิดความพอใจที่จะเรียนรู้
3. มีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน
4. ลดอคติและความละเอียง
5. ยอมรับวัฒนธรรมและประเพณี และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
6. พัฒนาทักษะระหว่างบุคคล

จอห์นสัน และ จอห์นสัน (Johnson; & Johnson. 1991: 15) ได้เสนอหลักการพื้นฐานด้านทักษะของผู้เรียน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือว่า ประกอบไปด้วยทักษะพื้นฐาน 4 ระดับ ดังนี้

1. ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 1 (Forming Skills) เป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้ในการเริ่มต้นกลุ่มร่วมมือ มีลักษณะเป็นข้อตกลงในการทำงานแบบร่วมมือกัน ตัวอย่างเช่น

1.1 แยกเข้ากลุ่มโดยไม่ส่งเสียงดัง และเริ่มต้นพูดคุยทักทายกับสมาชิกในกลุ่ม

1.2 อยู่ประจำกลุ่ม

1.3 พูดด้วยน้ำเสียงเบาพอได้ยินกันภายในกลุ่ม

1.4 ชักชวนสมาชิกแต่ละคนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่ม

1.5 หลีกเลี่ยงการตั้งข้อสังเกตที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มรู้สึกไม่ดี

2. ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 2 (Functioning Skills) เป็นทักษะที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน ตัวอย่าง เช่น

2.1 ต้องทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ เวลาที่ได้รับ และกระบวนการ ขั้นตอนในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2.2 สนับสนุนความคิดและการทำงานร่วมกัน

2.3 ออกปากขอความช่วยเหลือ ขอข้อมูล และขอให้เพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มช่วยชี้แจงในสิ่งที่ไม่เข้าใจ

2.4 เรียนรู้ที่จะถ่ายทอดข้อความ และสรุปแนวคิดของเพื่อน

2.5 เรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย และกระบวนการทำงานกลุ่ม

3. ทักษะการร่วมมือกันระดับที่ 3 (Formulating Skills) เป็นทักษะเกี่ยวกับการทำความเข้าใจแนวคิดและกระบวนการที่กำหนดในบทเรียน กระตุ้นให้เกิดการหาเหตุผล ทักษะการร่วมมือกันในระดับนี้ จะช่วยขยายขอบเขตการเรียนรู้ของผู้เรียน ตัวอย่างของทักษะ ได้แก่

3.1 ผู้เรียนแต่ละคน สรุปสาระสำคัญจากเอกสารที่อ่าน แล้วอ่านสาระนั้นให้เพื่อนฟัง

- 3.2 ผู้เรียนคนอื่นช่วยแก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้องและชัดเจน
- 3.3 ผู้เรียนแนะวิธีการจำข้อเท็จจริงหรือประเด็นสำคัญให้กันและกัน
- 3.4 ชักชวนให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการอภิปราย

4. ทักษะการร่วมมือกันในระดับที่ 4 (Fermenting Skills) เป็นทักษะที่ช่วยในการปรับแนวคิด (Reconceptualize) และขยายความคิดในระดับนี้ โครงสร้างของกลุ่มมั่นคงพอที่จะเสนอข้อคิดเห็นที่ต่างกันให้ผู้เรียนอภิปรายได้แล้ว หรือเสนอสถานการณ์ที่ท้าทายความคิดให้ผู้เรียนคิดอย่างลึกซึ้ง มีการวิเคราะห์แนวคิด รวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม และมีการโต้เถียงแบบสร้างสรรค์เกี่ยวกับข้อสรุป การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ทักษะที่ช่วยส่งเสริมการร่วมมือระดับนี้ ได้แก่

- 4.1 วิเคราะห์ความคิดเห็น ไม่วิจารณ์ตัวบุคคล
- 4.2 ทำความเข้าใจถึงข้อขัดแย้งภายในกลุ่ม
- 4.3 สังเคราะห์แนวคิดที่แตกต่างกันให้อยู่ในประโยคเดียวกัน
- 4.4 ถามคำถามให้ผู้ตอบขยายความให้ชัดเจนมากขึ้น
- 4.5 หาคำตอบหลายๆ คำตอบ แล้วเลือกคำตอบที่ดีที่สุดสำหรับสถานการณ์

จากทักษะพื้นฐานในการเรียนแบบร่วมมือดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบ่งได้เป็น 4 ระดับ และประกอบด้วยหลายทักษะ เช่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการเป็นผู้นำ ทักษะในการอภิปราย ทักษะในการแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์ทักษะในการสรุปแนวคิดสำคัญ

ธนวรรณ เทียนแจษฎา (2548: 29) กล่าวว่า ความสำเร็จและประโยชน์ของการเรียนรู้แบบร่วมมือ คือสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะกระบวนการเรียนรู้ ทักษะทางสังคม เป็นการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้มีความเข้าใจลึกซึ้ง ส่งเสริมให้เห็นคุณค่า และความภูมิใจในตนเองทำให้ผู้เรียนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ปิยะฉัตร ขาวแก้ว (2542: 33) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยจัดกิจกรรมให้เหมาะสมตามหลักการ และขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากประโยชน์ และความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง เกิดความคงทนในการเรียนรู้ สามารถใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. องค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมือไม่ได้มีความหมายเพียงว่า มีการจัดให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มแล้วให้งานและบอกให้ผู้เรียนช่วยกันทำงานเท่านั้น การเรียนรู้จะเป็นแบบร่วมมือได้ ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญครบ 5 ประการ ดังนี้ (Johnson; & Johnson. 1994: 31 – 37)

1. การพึ่งพาและเกื้อกูลกัน (Positive Interdependence) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีความตระหนักว่า สมาชิกกลุ่มทุกคนมีความสำคัญ และความสำเร็จของกลุ่มขึ้นอยู่กับสมาชิก

ทุกคนในกลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ความสำเร็จของบุคคลและของกลุ่มขึ้นอยู่กับซึ่งกันและกัน ดังนั้น แต่ละคนต้องรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน และในขณะที่เดียวกันก็ช่วยเหลือสมาชิกคนอื่นๆ ด้วย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน การจัดกลุ่มเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลกันนี้ทำได้หลายทาง เช่น การให้ผู้เรียนมีเป้าหมายเดียวกัน หรือให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการทำงาน/การเรียนรู้ร่วมกัน (Positive Goal Interdependence) การให้รางวัลตามผลงานของกลุ่ม (Positive Reward Interdependence) การให้งานหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำหรือใช้ร่วมกัน (Positive Resource Interdependence) การมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน ให้แต่ละคน (Positive Role Interdependent)

2. การปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด (Face-to-Face Promotive Interaction) การที่สมาชิกภายในกลุ่มมีการพึ่งพา มีความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เป็นปัจจุบันที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันในทางที่จะช่วยให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย สมาชิกกลุ่มจะห่วงใย ใ้วางใจ ส่งเสริมช่วยเหลือกันและกันในการทำงานต่างๆ ร่วมกัน ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3. ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ของสมาชิกแต่ละคน (Individual Accountability) สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้ทุกคนจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ และพยายามทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ ไม่มีใครได้รับประโยชน์ โดยไม่ทำหน้าที่ของตนเอง ดังนั้น กลุ่มจึงจำเป็นต้องมีระบบการตรวจสอบผลงานทั้งที่เป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม วิธีการที่สามารถส่งเสริมให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ มีหลายวิธี เช่น การจัดกลุ่มให้เล็ก เพื่อจะได้มีการเอาใจใส่กันและกันได้อย่างทั่วถึง การทดสอบเป็นรายบุคคล การเรียกชื่อให้รายงาน ครูสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในกลุ่ม การจัดให้กลุ่มมีผู้สังเกตการณ์ การให้ผู้เรียนสอนกันและกัน เป็นต้น

4. การใช้ทักษะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะการทำงานส่วนย่อย (Interpersonal and Small - Group Skills) การเรียนรู้แบบร่วมมือจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยทักษะที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะทางสังคม ทักษะการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการทำงานกลุ่ม ทักษะการสื่อสาร และทักษะการแก้ปัญหาขัดแย้ง รวมทั้งการเคารพ ยอมรับและใ้วางใจกันและกัน ครูควรสอนและฝึกให้แก่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ดำเนินงานไปได้

5. การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม (Group Processing) กลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือจะต้องมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่ม เพื่อช่วยให้กลุ่มเกิดการเรียนรู้และปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม ครอบคลุมการวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการทำงานของกลุ่มพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มและผลงานของกลุ่ม การวิเคราะห์การเรียนรู้นี้อาจทำโดยครู หรือผู้เรียน หรือทั้งสองฝ่าย การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่มนี้เป็นยุทธวิธีหนึ่งที่ส่งเสริมให้กลุ่มตั้งใจทำงาน เพราะรู้ว่าจะได้รับข้อมูลป้อนกลับ และช่วยฝึกทักษะการรู้คิด (Metacognition) คือ สามารถที่จะประเมินการคิดและพฤติกรรมของตนเองที่ได้ทำไป

5. บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

5.1 บทบาทของผู้เรียน

ชนาธิป พรกุล (2543: 73) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้เรียนในการเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ ดังนี้

1. เรียนรู้งานที่ได้รับมอบหมาย
2. แนใจว่าสมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้งานนั้น
3. แนใจว่าทุกคนในชั้นเรียนรู้งานนั้นด้วย

ระหว่างทำงานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนต้องอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กับสมาชิกในกลุ่มอธิบายวิธีทำงานให้สำเร็จ ฟังคำอธิบายอื่น ส่งเสริมให้แต่ละคนมีความพยายามทำความเข้าใจปัญหา อธิบายเนื้อหา ขอและให้ความช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ภายในกลุ่มมีการแบ่งหน้าที่กัน ดังนี้

1. ผู้บันทึก ทำหน้าที่รวบรวมคำตอบของสมาชิก และจดบันทึก
2. ผู้สรุป ทำหน้าที่สรุปเรื่องทั้งหมดที่กลุ่มทำ และเขียนรายงาน
3. ผู้ตรวจสอบ ทำหน้าที่ตรวจสอบว่าทุกคนรู้คำตอบ หรืองานที่ทำ
4. ผู้ตรวจงาน ทำหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้อง แก้ไขตัวสะกด หรือ สำนวน และความสมบูรณ์ของงาน
5. ผู้สังเกตการณ์ ทำหน้าที่เตือนให้ทุกคนทำงาน
6. ผู้ให้กำลังใจ ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการทำงาน

5.2 บทบาทผู้สอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 63) ได้เสนอบทบาทของผู้สอนในการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

1. ผู้สอนควรแบ่งผู้เรียนในห้องออกเป็นกลุ่มย่อย ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มละ 2 – 6 คน แต่ละกลุ่มควรประกอบด้วยสมาชิกที่มีความสามารถ เพศ ฐานะครอบครัว และเชื้อชาติคละกัน
2. ผู้สอนควรเลือกใช้เก้าอี้ที่มีน้ำหนักเบา เพื่อสะดวกในการให้สมาชิกกลุ่มเลื่อนเข้าหากัน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์ และวัสดุกับสมาชิกคนอื่นๆ ของกลุ่ม นอกจากนี้ การจัดเก้าอี้ของกลุ่มก็ควรให้ผู้สอนสะดวกในการที่จะสังเกตและติดตามความก้าวหน้าการทำงานกลุ่ม
3. ผู้สอนควรชี้แจงกรอบกิจกรรมให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และช่วยให้ผู้เรียนทุกคนเข้าใจข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ
4. ผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศที่เสริมสร้างการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุปกรณ์ และวัสดุการเรียนและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้แก่สมาชิกในกลุ่ม
5. ผู้สอนควรทำหน้าที่ เป็นที่ปรึกษาของทุกกลุ่มย่อย และคอยติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของกลุ่มสมาชิกของแต่ละกลุ่มย่อย ผู้สอนต้องเคลื่อนไหวไปรอบๆ ชั้นเรียน เพื่อให้สามารถสังเกตความก้าวหน้าของกลุ่มได้อย่างทั่วถึง

6. ผู้สอนควรยกย่องเมื่อเห็นผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม รางวัล และคำชมเชย ที่ให้แก่ผู้เรียนควรตั้งอยู่บนกระบวนการของความสำเร็จของกลุ่ม

7. ผู้สอนเป็นผู้กำหนดว่าผู้เรียนควรทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนานเพียงใด งานวิจัย ส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนควรทำงาน และเรียนร่วมกันในกลุ่มเดิมติดต่อกันอย่างน้อยหนึ่งภาคเรียน จึงจะเกิดผลดี ทั้งนี้เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มการเรียนรู้สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

8. ผู้สอนควรร่วมกันเป็นทีมในการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในโรงเรียน ผู้สอนในทีมควรช่วยเหลือ ร่วมมือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและอุปกรณ์ซึ่งกันและกัน ในการพัฒนาสื่อ การสอนและการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการนำเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือมาใช้ในโรงเรียน

9. ผู้สอนที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือต้องตระหนักเสมอว่าเราสามารถสร้าง บรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ แต่ไม่สามารถเรียนแทน ผู้เรียน

5.3 บทบาทของผู้ปกครองและชุมชน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 64) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครอง และชุมชนไว้ว่า ผู้ปกครองควรช่วยเหลือผู้เรียน โดยการให้กำลังใจและให้คำปรึกษาตามโอกาสอันควร หรือเมื่อผู้เรียนต้องการและควรแสดงความสนใจต่องานที่ผู้เรียนทำ พร้อมกับชมเชยเมื่อผู้เรียนทำงานกลุ่ม ได้สำเร็จ หรือเมื่อผู้เรียนเล่าถึงประสบการณ์ที่ดีเกี่ยวกับการทำกิจกรรมกลุ่ม ผู้ปกครองควรร่วมกิจกรรม หรือเป็นกรรมการการศึกษาของโรงเรียน เช่น เข้าร่วมกิจกรรมวิชาการและการพัฒนาโรงเรียนเสมอ เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้เกิดแก่ผู้ปกครองว่าตนต้องรับผิดชอบต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข

สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผู้เรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะต้องรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและของเพื่อน ร่วมกันทำงานกับกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ ผู้สอนมีหน้าที่ในการวางแผน เตรียมเนื้อหาและอุปกรณ์ให้ผู้เรียน ผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากการสอน เป็นการชี้แนะ และเป็นผู้สนับสนุนการทำกิจกรรมของผู้เรียนให้มีการเรียนรู้ที่ดี ผู้ปกครองมีบทบาทในการ ให้กำลังใจและช่วยเหลือบุตรหลานและโรงเรียนตามโอกาสอันควร โดยชุมชนต้องมีบทบาทในฐานะเป็น แหล่งวิทยาการของโรงเรียน จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้เป็นหน้าที่ของผู้สอนแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ทุกๆ คนมีหน้าที่ในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก หากทุกฝ่ายสามารถร่วมมือกันด้วยดีแล้ว นักเรียน ก็จะได้รับพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

6. รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ

การเรียนรู้แบบร่วมมืออาศัยโครงสร้างเป้าหมายร่วมกัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำงาน ของกลุ่มให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันช่วยเหลือกัน รับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในผลงานของกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ความวิตกกังวลและความกลัวต่อการล้มเหลวน้อยลง จะส่งผลดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มากขึ้น ทิศนา แชมมณี (2552: 266 – 270) กล่าวถึงเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือที่สำคัญ มีดังนี้

6.1 Student Teams Achievement Divisions หรือ STAD

1. จัดสมาชิกในกลุ่ม 4 คน ระดับสติปัญญาต่างกัน เช่น เก่ง 1 คน ปานกลาง 2 คน และอ่อน 1 คน ครูกำหนดบทเรียนและงานของกลุ่มไว้แล้ว

2. มอบหมายงานให้กลุ่มทำงานตามที่เตรียมไว้ นักเรียนในกลุ่มร่วมกันศึกษาเรียนรู้ เด็กเก่งช่วยสอนเด็กอ่อน นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบย่อยของแต่ละหน่วยความรู้ แล้วนำผลคะแนนสอบย่อยแต่ละครั้งของตนมาหาค่าเฉลี่ยเป็นคะแนนพื้นฐาน

3. นักเรียนทำข้อรวบยอดครั้งสุดท้าย แล้วเอาผลคะแนนครั้งสุดท้ายนี้ลบคะแนนพื้นฐาน จะได้ผลคะแนนพัฒนาการ (Improvement Score) ดังนี้

-1 ขึ้นไป	คะแนนพัฒนาการ = 0
-1 – 10	คะแนนพัฒนาการ = 10
+1 – 10	คะแนนพัฒนาการ = 20
+11 ขึ้นไป	คะแนนพัฒนาการ = 30

4. สมาชิกในกลุ่มทุกคนนำคะแนนพัฒนาการมารวมกัน เป็นคะแนนพัฒนาการของกลุ่ม กลุ่มที่มีคะแนนพัฒนาการของกลุ่มสูงสุดจะได้รางวัล

6.2 Teams – Games – Tournament (TGT)

ผู้สอนจัดกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 - 5 คน ระดับความสามารถต่างคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) สมาชิกกลุ่มบ้าน (Home Group) ร่วมกันศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน แล้วสมาชิกแต่ละคนแยกย้ายไปแข่งขันกับสมาชิกของกลุ่มอื่นตามเนื้อหาที่ตนเองถนัด หรือให้เหมาะสมกับระดับของผู้แข่งขัน แต่ละกลุ่ม หลังแข่งขันสมาชิกทุกคนกลับกลุ่มบ้าน (Home Group) แล้วนำผลคะแนนที่ได้จากการแข่งขันมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

6.3 Teams Assisted Individualization (TIA)

ผู้สอนจัดกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 – 5 คน ระดับความสามารถต่างคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) สมาชิกกลุ่มบ้าน (Home Group) ร่วมกันศึกษาเนื้อหาสาระร่วมกัน สมาชิกในกลุ่มจับคู่กัน ทำแบบฝึกหัด คู่ใดทำแบบฝึกหัดได้ 75% ขึ้นไป สามารถไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้ายได้ หากคู่ใดทำแบบฝึกหัดได้ยังไม่ถึง 75% ให้ทำแบบฝึกหัดซ่อมจนผ่าน แล้วจึงไปรับการทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้ายได้ สมาชิกในกลุ่มทุกคนนำผลคะแนนทดสอบรวบยอดครั้งสุดท้ายมารวมกัน กลุ่มใดมีคะแนนรวมสูงสุดได้รับรางวัล

6.4 Cooperative Intergrated Reading and Composition (CIRC)

กิจกรรมนี้ใช้ในการสอนการอ่านและเขียน ผู้สอนจัดกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 – 5 คน ตามระดับความสามารถในการอ่าน นักเรียนในกลุ่มจับคู่ 2 หรือ 3 คน แล้วอ่านแบบเรียนที่ผู้สอนเตรียมให้ร่วมกัน

หลังจากนั้นผู้สอนจัดกลุ่มใหม่โดยคละความสามารถ นักเรียนในกลุ่มใหม่นี้ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น เขียนรายงาน เขียนเรียงความ ทำแบบฝึกหัด หรือทำแบบทดสอบร่วมกัน ผู้สอน

ตรวจงานและให้คะแนนเป็นกลุ่ม กลุ่มใดได้คะแนน 90% ขึ้นไปได้รางวัลใหญ่ กลุ่มที่ได้คะแนน 80 – 89 % ได้รางวัลรองลงมา ผู้สอนจะพบกลุ่มอ่านประมาณวันละ 20 นาที เพื่อทำกิจกรรมเสริมทักษะการอ่าน เช่น อ่านจับใจความ ทักษะการอ้างอิง ทักษะการคิดใช้เหตุผลและอภิปรายร่วมกัน นักเรียนจะได้รับการสอนและฝึกทักษะการอ่านสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผู้สอนเตรียมชุดการเรียนรู้ เช่น การฝึกการอ่าน การเขียน ให้นักเรียนสามารถเลือกหัวข้อศึกษาได้ตามความสนใจที่บ้านได้ เพื่อแก้ไขจุดบกพร่องของตน โดยมีผู้ปกครองเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและบันทึกผลลงในฟอร์มที่ครูส่งไป

6.5 Learning Together

ผู้สอนจัดกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 – 5 คน ระดับความสามารถต่างคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) สมาชิกร่วมกันศึกษาเนื้อหา โดยกำหนดหน้าที่ของสมาชิกที่ชัดเจน เช่น สมาชิกคนที่ 1 อ่านคำสั่ง สมาชิกคนที่ 2, 3 และ 4 ช่วยกันหาคำตอบ สมาชิกคนที่ 5 ทำหน้าที่จดบันทึก หรือตรวจคำตอบ แล้วทุกคนสรุปผลการเรียนรู้ และส่งงาน สมาชิกทุกคนในกลุ่มได้คะแนนเท่ากัน

6.6 Group Investigation

ผู้สอนจัดกลุ่ม แต่ละกลุ่มมีสมาชิก 4 – 5 คน ระดับความสามารถต่างคละกัน (เก่ง กลาง อ่อน) สมาชิกเลือกเรื่องที่ต้องศึกษา แล้วแบ่งเนื้อหาออกเป็นหัวข้อย่อย ให้เท่าจำนวนสมาชิก แล้วแต่ละคนเลือกหัวข้อย่อย โดยให้ออกาสผู้เรียนอ่อนเลือกก่อน ทุกคนแยกย้ายกันไปค้นหาข้อมูล แล้วศึกษาให้เข้าใจ จากนั้นก็นำเสนอให้สมาชิกของกลุ่มฟัง กลุ่มอภิปรายและสรุปผลการเรียนรู้ แล้วนำเสนอผลงานต่อชั้นเรียน

6.7 Jigsaw

ผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้าน (Home Group) กลุ่มบ้านแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนสมาชิกเท่าๆ กัน การสอนแบบนี้ ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มบ้านจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมดเพียงหัวข้อเดียว สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะศึกษาเรียนรู้หัวข้อย่อยต่างหัวข้อกัน โดยการศึกษาหัวข้อนั้นๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ ในการศึกษาหัวข้อย่อยนั้น ผู้เรียนจะไปทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกันจนมีความรู้แตกฉาน กลุ่มนี้เรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เมื่อหมดเวลาที่ผู้สอนกำหนดให้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะแยกย้ายกลับไปอธิบายหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้านของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญทุกคนในกลุ่มจะผลัดกันนำเสนอความรู้ใหม่ของตนต่อกลุ่ม เหมือนการต่อภาพจิ๊กซอว์ที่ทุกคนค่อยๆ นำชิ้นส่วนย่อยของภาพมาต่อเข้าด้วยกันทีละส่วนจนได้ภาพใหญ่ที่สมบูรณ์

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนแบบกลุ่มร่วมมือ

7.1 งานวิจัยในประเทศ

อรุณี แสงสุมาตย์ (2547: 126 – 133) ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่องรามเกียรติ์ ตอนกุมภกรรณทศน้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิจัยเชิงปฏิบัติการ มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคแบบร่วมมือ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนจตุคามวิทยา อำเภอสุรารณภูมิ จังหวัด

ร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จำนวน 13 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน แบบทดสอบท้ายวงรอบ จำนวน 5 ฉบับ ฉบับละ 10 ข้อ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 50 ข้อ แบบสังเกตพฤติกรรม ของครูและนักเรียน แบบประเมินการทำงานกลุ่ม และแบบบันทึกประจำวันของนักเรียน โดยการวิจัยปฏิบัติงานแบ่งวงรอบเป็น 5 วงรอบ ผลการศึกษา พบว่า ระยะเวลาแรกๆ นักเรียนไม่กล้าแสดงออกและไม่กล้าซักถามครูในวงรอบที่ 2 - 5 นักเรียนเริ่มเข้าใจบทบาทของตนเองมากขึ้น มีการพัฒนาการทำงานกลุ่มมากขึ้น นักเรียนมีความกล้ามากขึ้น นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน และการมีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ผลจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เฉลี่ยเท่ากับ 22.15 คิดเป็นร้อยละ 44.31 และนักเรียนได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไปทุกคน

นองนิตย์ เตยจ่อหอ (2547: 48 – 87) การอ่านนับว่าเป็นทักษะสำคัญของนักเรียนทุกคน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ แต่นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะด้านการอ่าน ดังนั้น ผู้ศึกษาค้นคว้า จึงได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (STAD) เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนชลประทานบ้านกอใจดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 2 อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ทดลองปฏิบัติจริง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการเรียนภาษาไทย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติการมีวงจรปฏิบัติการ 5 วงจร การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการบันทึก การสังเกต และสัมภาษณ์นักเรียน เมื่อสิ้นสุดในแต่ละวงจรปฏิบัติ จะทำการทดสอบย่อยเพื่อประเมินความก้าวหน้าการเรียนรู้ของนักเรียนแล้ว จึงสะท้อนผลการที่ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า นำข้อมูลที่ได้จากการบันทึก การสังเกต การสัมภาษณ์ และผลงานนักเรียนมาวิเคราะห์ อภิปรายผล เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรต่อไป ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (STAD) เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 แผนการเรียนรู้ ตามวงจรปฏิบัติการ 5 วงจร นักเรียนมีความกระตือรือร้นและความสนใจอยู่ในระดับดี

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อิสราเอล (Israel. 2003: 809 – B) ได้ศึกษาการพัฒนาาระบบที่สนับสนุนการเรียนแบบร่วมมือด้านสติปัญญา (ICSS) เป็นตัวเสริมและเพิ่มเติมระบบการเรียนรู้แบบร่วมมือด้านสติปัญญาของแมคมานัส ปี 1995 ระบบจะสนับสนุนการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยจะวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการด้านความร่วมมือ ขณะทำการใช้ระบบเครือข่ายโดยใช้คอมพิวเตอร์เป็นตัวสนับสนุนด้านความร่วมมือ (CSCW) เป็นระบบที่คอยแนะนำด้านสติปัญญา (ITS) และเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (CL) ระบบนี้จะช่วยเสริมรูปแบบความเป็นผู้นำกลุ่ม เพื่อช่วยให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจและเห็นประโยชน์ของระบบ ซึ่งจะนำไปใช้ในการทำงานแบบร่วมมือต่อไป

แกรแฮม (Graham. 2006: 11) ได้ศึกษาวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ และนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีการศึกษาหลายเรื่องแสดงว่าการใช้กลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือ มีผลกระทบทางบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการตรวจสอบห้องเรียนวิชาสังคมศึกษา 2 ห้องเรียน เพื่อสำรวจการนำวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือไปใช้ การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อสอบสวนกลยุทธ์การเรียนรู้แบบร่วมมือที่แตกต่างกัน 3 กลยุทธ์ ผลการเรียนรู้ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และเพื่อกำหนดว่าวิธีการใดเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากกว่ากันในวิชาเดียวกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

1. ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

นาดยา บิลันธานนท์ (2543: 209 – 210) ได้กล่าวถึงความหมายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw ไว้ว่า เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยเอาแนวคิดการต่อภาพ Jigsaw มาใช้โดยผู้สอนแบ่งนักเรียนในห้องออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 คน แต่ละกลุ่มให้สมาชิกเท่ากันทุกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่มมีความสามารถต่างกัน ผู้สอนจะกำหนดงานแยกเป็นส่วนๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกที่มีอยู่ของแต่ละกลุ่มให้สมาชิกแต่ละคนทำงานของตนไป

สมณฑา พรหมบุญ (2540: 70 - 71) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw ไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มศึกษาเนื้อหาคนละตอนแตกต่างกัน คนเรียนเร็วและอ่านเร็วอาจจะให้ศึกษามากกว่าคนที่อ่านช้า นักเรียนที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันจากทุกๆ กลุ่ม จะรวมกันเป็นกลุ่มผู้มีประสบการณ์ หลังจากที่ทุกคนศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจ และร่วมกันคิดหาวิธีอธิบายให้เพื่อนนักเรียนในกลุ่มประจำของตนฟัง แล้วนักเรียนแต่ละคนกลับมายังกลุ่มประจำของตน สมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหน้าต้นๆ หรือโจทย์ข้อแรกจะเป็นคนเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มฟัง ทำเช่นเดียวกันนี้เรียงลำดับไปจนถึงโจทย์ข้อสุดท้าย จึงขอให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน ครูควรทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียนและให้รางวัล

กนกพร แสงสว่าง (2540: 26 – 27) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw ว่า หมายถึง เป็นการจัดให้ผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันกลุ่มละ 5 – 6 คน เรียนรู้ร่วมกันโดยผู้สอนแบ่งบทเรียนเป็นเรื่องย่อยๆ เมื่อได้รับมอบหมายให้ผู้เรียนแบ่งภารกิจไปศึกษาเรื่องย่อยๆ และนำผลการศึกษามาเสนอต่อกลุ่ม การเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อยๆ ให้ผู้เรียนศึกษาเป็นกลุ่มๆ ประมาณกลุ่ม 2 – 5 คน สมาชิกภายในกลุ่มจะมีความแตกต่างกันไปในด้านต่างๆ เช่น เพศ เชื้อชาติ และความสามารถในการเรียนรู้ ทั้งนี้สมาชิกภายในกลุ่มจะมีบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องรับผิดชอบแตกต่างกันออกไป สมาชิกในกลุ่มจะต้องรับผิดชอบหน้าที่ของตนเองเท่าๆ กัน กับความรับผิดชอบต่อกลุ่มด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน จะเป็นผลให้การทำงานของกลุ่มบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

นรินทร์ กระจีแดง (2542: 28) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 – 6 คน นักเรียนในกลุ่มมีความสามารถต่างกัน เรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน ผู้สอนกำหนดให้แต่ละคนในกลุ่มศึกษาเนื้อหาย่อยๆ แตกต่างกันไป โดยไปศึกษาร่วมกับสมาชิกของกลุ่มหลักอื่นๆ ที่ได้รับผิดชอบในหัวข้อย่อยเดียวกัน เรียกว่ากลุ่มผู้มีประสบการณ์ แล้วนำผลการศึกษามาอธิบายให้เพื่อนนักเรียนในกลุ่มหลักของตนฟัง นักเรียนทุกคนรับผิดชอบต่อกันของกลุ่มของตนร่วมกัน

ปิยะฉัตร ขาวแก้ว (2542: 18) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw เป็นการจัดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน กลุ่มละ 3 – 6 คน เรียนรู้อารมณ์ร่วมกัน โดยครูแบ่งบทเรียนออกเป็นเรื่องย่อยๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม แบ่งหัวข้อในการศึกษาค้นคว้าหัวข้อ แล้วให้สมาชิกที่ศึกษาเรื่องเดียวกันของทุกกลุ่มไปศึกษาและอภิปรายร่วมกันจนเกิดความเข้าใจดีแล้ว จึงกลับไปรายงานผลให้สมาชิกในกลุ่มฟังที่หัวข้อจนครบถ้วน เมื่อจบบทเรียน ครูจะทำการทดสอบความรู้และให้รางวัลเป็นการเสริมแรง

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544: 28) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์ไว้ว่า หมายถึง เป็นการเรียนการสอนที่ใช้แนวคิดการต่อภาพ โดยนักเรียนแต่ละคนจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมด โดยการศึกษาเรื่องนั้นๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ครูจัดให้ในตอนที่ได้ศึกษาหัวข้อย่อยนั้น นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) และเตรียมความพร้อมที่จะกลับไปอธิบายหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มพื้นฐานหรือกลุ่มบ้าน (Home Group) ของตนเอง

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ (2546: 177) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ไว้ว่า เป็นการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้เทคนิคการต่อภาพ โดยแบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ทุกกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน ผู้สอนจะแบ่งเนื้อหาของเรื่องที่จะให้เรียนรู้ ออกเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม และมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้า ค้นคว้าหัวข้อ ผู้เรียนแต่ละคนจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องที่ตนได้รับมอบหมายให้ศึกษาจากกลุ่มสมาชิกต่างกลุ่มที่ได้รับมอบหมายในหัวข้อเดียวกันก็จะทำการศึกษาค้นคว้าร่วมกัน จากนั้นผู้เรียนแต่ละคนจะกลับเข้ากลุ่มเดิมของตนเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญอธิบายความรู้ เนื้อหาสาระที่ตนศึกษาให้เพื่อนร่วมกลุ่มฟัง เพื่อให้เพื่อนสมาชิกทั้งกลุ่มได้รู้เนื้อหาสาระครบทุกหัวข้อย่อย และเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งเรื่อง

สุคนธ์ ทองแมน (2547: 44) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์ไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มเล็กประมาณ 3 – 6 คน จัดผู้เรียนที่มีความสามารถ ใกล้เคียงกันจัดเป็น 2 กลุ่ม เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” (Home Group) และ “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Group) สมาชิกของแต่ละกลุ่มศึกษาหัวข้อที่ได้รับมอบหมายในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) แล้วนำความรู้ไปอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มบ้าน (Home Group) ฟังเป็นการเรียนที่ส่งเสริมความร่วมมือและถ่ายทอด

ความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม การประเมินผลรวมคะแนนเป็นของกลุ่ม ครูอาจเสริมแรงด้วยรางวัลหรือประกาศชมเชย

ธนวรรณ เทียนเกษงา (2548: 61) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เป็นการจัดการเรียนให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน กลุ่มละ 3 - 6 คน เรียนรู้ร่วมกัน โดยครูแบ่งบทเรียนออกเป็นเรื่องย่อยๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่ม สมาชิกแต่ละกลุ่มแบ่งหัวข้อในการศึกษาคนละหัวข้อ แล้วให้สมาชิกที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันของทุกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) ไปศึกษาและอภิปรายร่วมกันจนเกิดความเข้าใจดีแล้ว จึงกลับไปรายงานผลให้สมาชิกในกลุ่มบ้าน (Home Group) ฟัง ที่หัวข้อจนครบถ้วน เมื่อจบบทเรียนครูจะทำการทดสอบความรู้ และให้รางวัลเป็นการเสริมแรง

วารุณี พรหมคุณ (2549: 31) ได้ให้ความหมาย การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่จัดกลุ่มผู้เรียน ให้มีสมาชิกที่มีความสามารถคละกันประมาณ 3 - 6 คน เรียกว่า "กลุ่มบ้าน" (Home Group) แต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกัน กลุ่มละ 1 ชุด โดยมีเนื้อหาเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม สมาชิกแบ่งเนื้อหาคนละหัวข้อแล้วนำเนื้อหาที่ตนเองได้ไปศึกษาค้นคว้าร่วมกับสมาชิกในกลุ่มอื่นที่ได้ในหัวข้อเดียวกัน เรียกว่า "กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ" (Expert Group) จากนั้น ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับไปที่กลุ่มบ้านเดิมเพื่ออธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟัง เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน เมื่อจบบทเรียนจะมีการทดสอบ คะแนนรวมเป็นของกลุ่ม และมีการเสริมแรงด้วยรางวัลหรือกล่าวชมเชย

สุริยา เฟ็งลี (2552: 22) ความหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เป็นการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการกลุ่ม โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3 - 6 คน โดยคละความสามารถ คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ในแต่ละกลุ่มคือ กลุ่มบ้าน สมาชิกจะได้รับหัวข้อย่อยในการศึกษาต่างกัน นักเรียนที่ได้หัวข้อเดียวกันในแต่ละกลุ่มไปร่วมกันศึกษายังกลุ่มใหม่ คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เมื่อเข้าใจดีแล้วจึงกลับมารวมกันที่กลุ่มประจำ หรือกลุ่มบ้าน และอธิบายเนื้อหาในหัวข้อที่ตนไปศึกษามาให้เพื่อนในกลุ่มฟัง โดยเรียงตามลำดับเนื้อหา ก่อนหลัง การประเมินผลจะรวมคะแนนของทุกคนเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูอาจเสริมแรงโดยการให้รางวัลหรือชมเชยเมื่อเสร็จสิ้นการประเมินผล

จากการศึกษาความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นการจัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถคละกัน ประมาณ 3 - 6 คน เรียกว่า "กลุ่มบ้าน" แต่ละกลุ่มจะได้รับมอบหมายให้ทำกิจกรรมเดียวกันกลุ่มละ 1 ชุด โดยมีเนื้อหาเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม สมาชิกแบ่งเนื้อหาคนละหัวข้อ แล้วนำเนื้อหาที่ตนเองได้ไปศึกษาค้นคว้าร่วมกับสมาชิกในกลุ่มอื่นที่ได้รับหัวข้อเดียวกัน เรียกว่า "กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ" จากนั้น ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนจะกลับไปที่กลุ่มบ้านเดิมเพื่ออธิบายความรู้ให้เพื่อนในกลุ่มเข้าใจ แล้วเกิดการเรียนรู้เนื้อหาสาระทั้งเรื่อง เมื่อจบบทเรียนจะมีการทดสอบรายบุคคล นำคะแนนสมาชิกรวมกันแล้วเฉลี่ยเป็นรายบุคคล และมีการเสริมแรงด้วยรางวัลหรือกล่าวชมเชย

2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

การเรียนแบบต่อภาพมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ (วรรณทิพา รอดแรงคำ. 2540: 104)

1. การเตรียมสื่อการเรียนการสอน ผู้สอนสร้างใบงานให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนของกลุ่ม และสร้างแบบทดสอบย่อยในแต่ละหน่วยการเรียนรู้แต่ถ้ามีหนังสือเรียนอยู่แล้วก็ทำให้ง่ายขึ้น โดยแบ่งเนื้อหาในแต่ละหัวข้อเรื่องที่จะสอนเพื่อทำใบงานสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ในใบงาน ควรบอกให้นักเรียนต้องทำอะไรบ้าง เช่นให้อ่านหนังสือหน้าอะไร อ่านหัวข้ออะไรจากหน้าไหน ถึงหน้าไหน หรือให้ดูวีดิทัศน์ หรือให้ลงมือปฏิบัติการทดลอง พร้อมกับมีคำถามให้ตอนท้ายของกิจกรรมด้วย

2. สมาชิกของกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอนจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มบ้าน (Home Group) ในแต่ละกลุ่มจะมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนศึกษาใบงานของตน ก่อนที่จะแยกไปตามกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เพื่อทำงานตามใบงานนั้นๆ เมื่อนักเรียนพร้อมที่จะทำกิจกรรม ผู้สอนจะแยกกลุ่มผู้เรียนเรียนใหม่ตามใบงาน กิจกรรมในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มอาจแตกต่างกัน ผู้สอนพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาหัวข้อตามใบงานที่แตกต่างกัน ดังนั้น ใบงานที่ครูสร้างขึ้นจึงมีความสำคัญมาก เพราะในใบงานจะนำเสนอด้วยกิจกรรมที่แตกต่างกัน ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่มอาจจะลงมือปฏิบัติการทดลอง หรืออ่านหนังสือ หรือบางกลุ่มอาจใช้คอมพิวเตอร์ เป้าหมายของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ คือ ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ได้รับมอบหมาย พร้อมกับเตรียมการนำเสนอสิ่งนั้นอย่างสั้นๆ เพื่อว่าเขาจะได้นำกลับไปสอนสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มที่ไม่ได้ศึกษาในหัวข้อดังกล่าว

3. การรายงานการทดสอบย่อย เมื่อกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จแล้ว ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนก็จะกลับไปยังกลุ่มบ้าน แล้วสอนเรื่องที่ทำให้กับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม ผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนใช้วิธีการต่างๆ ในการนำเสนอสิ่งที่สอน ผู้เรียนอาจใช้การสาธิต อ่านรายงาน ใช้คอมพิวเตอร์ รูปถ่าย ไดอะแกรม แผนภูมิ หรือภาพวาด ในการนำเสนอความคิดเห็นผู้สอนกระตุ้นให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มได้มีการอภิปราย และซักถามปัญหาต่างๆ โดยที่สมาชิกแต่ละคนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้แต่ละเรื่องเพื่อนำเสนอ เมื่อผู้เชี่ยวชาญได้รายงานผลงานกับกลุ่มของตนเองแล้ว ควรมีการอภิปรายร่วมกัน ทั้งห้องเรียนอีกครั้งหนึ่ง หรือมีการถามคำถาม และตอบคำถามในหัวข้อเรื่องที่คุณเชี่ยวชาญแต่ละคนได้ศึกษาหลังจากนั้นผู้สอนก็ทำการทดสอบย่อย

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคต่อภาพ (Jigsaw) มีองค์ประกอบสำคัญ คือ การเตรียมเนื้อหา และสื่อการสอนให้กับเด็กนักเรียน เป็นหน้าที่ของครู การแบ่งหัวข้อย่อยต้องมีจำนวนเท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่มบ้าน (Home Group) ส่วนที่สอง คือการเรียนรู้อาจารย์ผู้เรียน สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญศึกษาเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายจาก กลุ่มบ้าน (Home Group) โดยศึกษาผ่านสื่อต่างๆ ที่ผู้สอนเตรียมให้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหา แล้วกลับมาถ่ายทอดให้สมาชิกกลุ่มบ้าน (Home Group) ฟัง เป็นส่วนที่สมาชิกทุกคนได้อภิปรายร่วมกันในแต่ละเรื่องที่ได้ศึกษามา เพื่อสรุปความรู้ในเรื่องที่เรียนร่วมกันในภาพรวมที่สมบูรณ์ และส่วนสุดท้าย คือการทดสอบย่อย

3. ขั้นตอนของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 70 – 71) ได้กล่าวถึง ลักษณะการเรียนแบบต่อภาพว่า เป็นกิจกรรมที่ครูมอบหมายให้สมาชิกในกลุ่มศึกษาเนื้อหาในบทเรียน หรือเอกสารที่กำหนดให้ สมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนแตกต่างกัน คนเรียนเร็วและอ่านเร็ว อาจจัดให้ศึกษาเนื้อหามากกว่าคนเรียนช้า นักเรียนที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันจากทุกๆ กลุ่มจะร่วมกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ หลังจากที่ทุกคนศึกษาเนื้อหาจนเข้าใจ และร่วมกันคิดหาวิธีอธิบายให้เพื่อนนักเรียนในกลุ่มประจำของตนฟังแล้ว นักเรียนแต่ละคนจะกลับมาที่กลุ่มประจำของตน สมาชิกที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเรื่องต้นๆ หรือโจทย์ข้อแรกจะเป็นคนเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มฟัง ทำเช่นเดียวกันนี้ โดยการเรียงลำดับไปจนถึงหน้าสุดท้าย จึงขอให้สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่ง สรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน ครูควรทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนในช่วงสุดท้ายของการเรียน และให้รางวัล

วัฒนาพร ระบุบุทกซ์ (2545: 40) ได้เสนอขั้นตอนการทำกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ไว้ ดังนี้

1. ผู้สอนแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม
2. จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” (Home Groups) แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน
3. ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงาน และศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Groups)
4. สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบาย เพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ
5. ผู้สอนทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

ชนาธิป พรกุล (2543: 136 – 137) ได้แบ่งขั้นตอนการนำเสนอการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. แนะนำการเรียนแบบต่อภาพ ด้วยการบอกว่าชั้นเรียนแบ่งเป็นกี่กลุ่ม กลุ่มละกี่คน สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบที่จะเรียนเกี่ยวกับหัวข้อที่กลุ่มได้รับให้มากที่สุด แต่ละกลุ่มเป็นผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อนั้นมีหน้าที่สอนกลุ่มอื่นๆ ด้วย ทุกคนจะได้รับเกรดเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่มนิเทศ ผู้สอนแจ้งกฎเกณฑ์ที่ต้องปฏิบัติระหว่างการประชุมกลุ่ม เช่น
  - 2.1 ห้ามคนใดออกจากกลุ่มก่อนที่จะเสร็จงานกลุ่ม
  - 2.2 แต่ละคนในกลุ่มต้องรับผิดชอบที่จะให้สมาชิกทุกคนเข้าใจและทำงานให้เสร็จสมบูรณ์

2.3 ถ้าผู้เรียนคนใดไม่เข้าใจเรื่องใด ต้องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนในกลุ่ม ก่อนที่จะถามผู้สอน

3. สร้างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้สอนแจกเอกสารหัวข้อต่างๆ ภายในบรรทัดด้วย เนื้อหาและคำถามแต่ละคนในกลุ่มจะได้รับเอกสารหัวข้อไม่ซ้ำกัน เช่น กลุ่มหนึ่งมี 4 คน แต่ละคนจะได้คนละหัวข้อ ถ้ามีกลุ่ม 6 กลุ่ม ผู้สอนต้องเตรียมเอกสาร 6 ชุด ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจะ ศึกษาเรื่องนั้นด้วยกัน เมื่อทุกคนเข้าใจแล้วก็เตรียมวางแผนการสอน เพื่อกลับไปสอนเพื่อนสมาชิก ในกลุ่มเดิมของตน

4. ผู้เชี่ยวชาญสอนเพื่อนในกลุ่ม ทุกคนผลัดกันสอนเรื่องที่ได้ศึกษามาตรวจสอบ ความเข้าใจและช่วยเพื่อนสมาชิกในการเรียน

5. ประเมินผลและให้คะแนนแต่ละคน ผู้สอนทำการทดสอบเพื่อดูว่าต้องสอนเพิ่มเติม หรือไม่ ให้เกรดและคิดคะแนนกลุ่ม

พิมพันธ์ เตชะคุปต์ (2544: 20) ได้สรุปขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค จิ๊กซอว์ไว้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อยเท่ากับจำนวนสมาชิกแต่ละกลุ่ม ถ้ากลุ่มขนาด 3 คน ให้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถต่างกัน เป็นกลุ่มบ้าน หรือ กลุ่มพื้นฐาน (Home Group) จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจเป็น 3 หรือ 4 คน ก็ได้ แจกเอกสารหรือสื่อ การเรียนการสอนให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้คนละชุดก็ได้ กำหนดให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบอ่านเอกสาร เพียง 1 ส่วน ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หากแต่ละกลุ่มได้รับเอกสารเพียงชุดเดียว ให้นักเรียนแยก เอกสารออกเป็นส่วนๆ ตามหัวข้อย่อยนั้น ในแต่ละกลุ่ม

นักเรียนคนที่ 1 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1

นักเรียนคนที่ 2 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2

นักเรียนคนที่ 3 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

ขั้นที่ 3 เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) นักเรียนจะแยกย้าย จากกลุ่มพื้นฐานไปจับกลุ่มใหม่ เพื่อทำการศึกษาเอกสารและสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ในส่วนที่ได้รับมอบหมาย โดยคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเอกสารหัวข้อย่อยเดียวกัน จะไปนั่งเป็นกลุ่มด้วยกัน กลุ่มละ 3 หรือ 4 คน แล้วแต่จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ครูกำหนด ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญสมาชิกจะอ่านเอกสารสรุปเนื้อหา สาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ เพื่อเตรียมทุกคนให้พร้อมที่จะไปสอนหัวข้อนั้น ที่กลุ่มเดิมของตนเอง

ขั้นที่ 4 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับมากลุ่มเดิมของตนแล้วผลัดเปลี่ยน เวียนกันอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละหัวข้อ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหาทบทวนให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 5 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกข้อ แล้วนำ คะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 6 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดจะได้รับรางวัล หรือการชมเชย

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง วัชรินทร์ เสถียรยานนท์ และวิชญ์ เชาว์ดำรง (2545: 34) ได้กำหนด การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ว่ามีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ผู้สอนแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยๆ เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม
2. จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” (Home Group) มอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่แตกต่างกัน
3. ผู้ที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกัน เพื่อทำงานและศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Group)

4. สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตน หลังจากนั้นผลัดกันอธิบายถ่ายทอดความรู้ที่ตนได้ศึกษามาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

5. ผู้สอนทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนเป็นรายบุคคล

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2547: 66) ได้กำหนด การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ว่าเป็นเทคนิคที่พัฒนาขึ้นเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและถ่ายทอดความรู้ระหว่างเพื่อนในกลุ่ม เทคนิคนี้ใช้กันมากในรายวิชาที่ผู้เรียนต้องเรียนเนื้อหาจากตำราเรียน (เช่น สังคมศึกษา ภาษาไทย) ขั้นตอนกิจกรรมประกอบด้วย

1. ครูแบ่งเนื้อหาที่จะเรียนออกเป็นหัวข้อย่อยๆ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกกลุ่ม
2. จัดกลุ่มผู้เรียนโดยให้มีความสามารถคล้ายกัน เรียกว่า “กลุ่มบ้าน” (Home Group) แล้วมอบหมายให้สมาชิกแต่ละคนศึกษาหัวข้อที่ต่างกัน
3. ผู้เรียนที่ได้รับหัวข้อเดียวกันจากแต่ละกลุ่มมานั่งด้วยกันเพื่อทำงาน และศึกษาร่วมกันในหัวข้อดังกล่าว เรียกว่า “กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ” (Expert Group)

4. สมาชิกแต่ละคนออกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับไปกลุ่มเดิมของตนผลัดกันอธิบายเพื่อถ่ายทอดความรู้ที่ตนศึกษามาให้เพื่อนฟังจนครบทุกหัวข้อ

5. ผู้สอนทดสอบเนื้อหาที่ศึกษาแล้วให้คะแนนรายบุคคล

ทิตินา แคมมณี (2552: 266) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) ดังนี้

1. จัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง กลาง อ่อน) กลุ่มละ 4 คน และเรียกกลุ่มนี้ว่า กลุ่มบ้าน (Home Group)
2. สมาชิกในกลุ่มบ้านได้รับมอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาสาระคนละ 1 ส่วน (เปรียบเสมือนได้ชิ้นส่วนของภาพตัดต่อคนละ 1 ชิ้น และหาคำตอบในประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้)
3. สมาชิกในกลุ่มบ้านแยกย้ายไปรวมกับสมาชิกกลุ่มอื่นซึ่งได้รับเนื้อหาเดียวกัน ตั้งเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ขึ้นมาและร่วมกันทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระนั้นอย่างละเอียด และร่วมกันอภิปรายหาคำตอบประเด็นปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายให้

4. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กลับไปสู่กลุ่มบ้าน แต่ละคนช่วยสอนเพื่อนในกลุ่ม ให้เข้าใจในสาระที่ตนได้ศึกษาร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เช่นนี้ สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของ สาระทั้งหมด

5. ผู้เรียนทุกคนทำแบบทดสอบ แต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคล และนำ คะแนนของทุกคนในกลุ่มบ้านมารวมกัน (หาค่าเฉลี่ย) เป็นคะแนนกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด ได้รับ รางวัล

เอเลียต แอรอนสัน (Elliot Aronson. 2000: 2011) ได้เสนอขั้นตอนในการจัดการเรียน การสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ไว้ในเว็บไซต์ ดังต่อไปนี้

1. ผู้สอนแบ่งผู้เรียน 5 – 6 คน ต่อกลุ่มผู้เรียนในกลุ่มควรจะคละกันไป ให้ เกิดความหลากหลาย ทั้งในด้านเพศ เชื้อชาติ สัญชาติ และความสามารถ

2. ผู้สอนแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม 1 คน เลือกผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ มีวุฒิภาวะมากกว่า เพื่อนในกลุ่ม

3. ผู้สอนแบ่งเนื้อหาของแผนการสอนของวันนั้น ออกเป็น 5 – 6 หัวข้อย่อย เช่น หากผู้เรียนต้องการสอนประวัติบุคคลสำคัญ เช่น Eleanor Roosevelt อาจแบ่งประวัติชีวิตเธอออกเป็น 5 หัวข้อย่อย 1) ชีวิตในช่วงวัยเด็ก 2) ชีวิตครอบครัวหลังแต่งงานกับ Franklin Roosevelt 3) ชีวิต หลังสามีเข้าสู่การเมือง 4) ชีวิตใน White House ในฐานะสตรีหมายเลข 1 ของประเทศ 5) ชีวิตหลัง การถึงแก่อสัญกรรมของสามี

4. ผู้สอนมอบหมายผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่ม ให้รับผิดชอบศึกษาเนื้อหาเพียง 1 หัวข้อย่อยเท่านั้น

5. ผู้สอนให้เวลาผู้เรียนอย่างเพียงพอในการอ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาที่ ได้รับมอบหมาย แต่ไม่จำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องจดจำเนื้อหาให้ได้

6. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อย ไปรวมกลุ่ม กับสมาชิกของกลุ่มอื่นที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันในกลุ่มใหม่ เรียกว่ากลุ่ม *ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)* ให้เวลากลุ่มอภิปรายถึงประเด็นสำคัญของเนื้อหา และเลือกวิธี เพื่อใช้ในการนำเสนอเนื้อหาให้เพื่อนใน กลุ่มบ้าน (Home Group) ฟัง

7. ผู้สอนให้สมาชิกกลับสู่กลุ่มบ้าน (Home Group) ของตน

8. ผู้สอนให้ผู้เรียนแต่ละคนนำเสนอเนื้อหาที่ตนได้ไปศึกษาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ อธิบายให้เพื่อนในกลุ่มบ้าน (Home Group) ฟัง และผู้สอนคอยกระตุ้นให้เพื่อนคนอื่น ๆ ในกลุ่มซักถาม เพื่อทำให้เข้าใจดีขึ้น

9. ผู้สอนควรเข้าไปสังเกตกระบวนการถ่ายทอดเนื้อหา และความรู้ของผู้เรียน ทุกกลุ่ม หากกลุ่มใดมีปัญหา เช่น บางคนไม่ยอมฟัง แต่ชอบพูดสอดแทรกอยู่ตลอดเวลา ผู้สอนควร ช่วยเหลือหัวหน้าในการจัดระเบียบกลุ่ม โดยทำเพียงกระซิบบอก แต่ให้หัวหน้าปฏิบัติหน้าที่เอง เมื่อ หัวหน้าสามารถควบคุมกลุ่มได้แล้ว ผู้สอนจึงย้ายไปสังเกตกลุ่มถัดไป

10. ผู้สอนทดสอบหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ในกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักว่าต้องทำงาน และเรียนรู้อย่างจริงจัง

จากการศึกษากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) หมายถึง เทคนิคการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ ที่อาศัยแนวคิดของการต่อภาพ ครูจะแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มย่อย เรียกกลุ่มนี้ว่ากลุ่มบ้าน (Home Group) กลุ่มบ้านแต่ละกลุ่มจะมีจำนวนสมาชิกเท่าๆ กัน การสอนแบบนี้ ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มบ้านจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมดเพียงหัวข้อเดียว สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะศึกษาเรียนรู้หัวข้อย่อยต่างหัวข้อกัน โดยการศึกษาหัวข้อนั้นๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ผู้สอนจัดให้ ในการศึกษาหัวข้อย่อยนั้น ผู้เรียนจะไปทำงานกับเพื่อนกลุ่มอื่นที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกันจนมีความรู้แตกฉาน กลุ่มนี้เรียกว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) เมื่อหมดเวลาที่ผู้สอนกำหนดให้ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะแยกย้ายกลับไปอธิบาย หรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้าน (Home Group) ของตนเอง ผู้เชี่ยวชาญทุกคนในกลุ่มจะผลัดกันนำเสนอความรู้ใหม่ของตนต่อกลุ่ม เหมือนการต่อภาพจิ๊กซอว์ที่ทุกคนค่อยๆ นำชิ้นส่วนย่อยของภาพมาต่อเข้าด้วยกันทีละส่วนจนได้ภาพใหญ่ที่สมบูรณ์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุวคนธ์ ทองแมน (2547: 103 – 104) ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความ เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสำโรงทาบ-วิทยาคม อำเภอสำโรงทาบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบย่อยท้ายแผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 33.88 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.36/83.44 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6716 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับมาก

อรุณี บุญยีน (2547: 27 – 51) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ เรื่องชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ สาระประวัติศาสตร์ เรื่อง ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ที่มีประสิทธิภาพ

ตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนท่าตูมประชาเสรมวิทย์ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระประวัติศาสตร์ แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์เรื่องชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์มีประสิทธิภาพ 3.58/83.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ มีค่าเท่ากับ 0.7742

นิตยา เตโช (2547: 94 – 98) ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างวิธีการสอนแบบกลุ่มจิ๊กซอว์กับวิธีการสอนแบบหมวกหกใบ มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบกลุ่มจิ๊กซอว์ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยวิธีสอนแบบหมวกหกใบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนหนองฮีเจริญวิทย์ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ t-test มีผลการศึกษา พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 และนักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการเรียนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกัน

ชนวรรณ เทียนแจษฎา (2548: 131) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์กับการจัดกิจกรรมตามคู่มือครู โรงเรียนบ้านโคกเขาพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย ด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์ ที่มีประสิทธิภาพ 85.27/84.77 สูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และกิจกรรมตามคู่มือครู ที่มีประสิทธิภาพ 77.43/74.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์ มีค่าเท่ากับ 0.8104 มีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมตามคู่มือครู มีค่าเท่ากับ 0.5234 นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์กับกิจกรรมตามคู่มือครู มีผลการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์ โดยรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสื่อและอุปกรณ์ และด้านการวัดและประเมินผล ในระดับมากที่สุด

วารุณี พรหมคุณ (2549: 65 – 95) ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) โรงเรียนชุมชนหนองคู

จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า แผนการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความด้วยเทคนิค จิ๊กซอว์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.33/82.30 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6987 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด

นภาพรณ์ จรูญพันธ์ (2552: 88) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแผนพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เกธ (Ghaith, Ghazi M. 2003: 21) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการอ่านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw ของนักเรียนชาวเลบานอน เกรด 8 รายวิชาภาษาอังกฤษ ปรากฏว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมุติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคะแนนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ และระหว่างเพศชายและเพศหญิง การเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ซาแบน (Shaaban, Kassim. 2006: 377 – 403) ได้ศึกษาความแตกต่างในการสอนแบบปกติกับการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw 2 ในความเข้าใจการอ่าน การอ่านคำศัพท์และการอ่านออกเสียง ในรายวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนเกรด 5 จำนวน 44 คน โดยกลุ่มควบคุมใช้แผนการเรียนรู้แบบปกติและกลุ่มทดลองใช้แผนการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิค Jigsaw 2 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มควบคุมและนักเรียนกลุ่มทดลอง มีผลการเรียนรู้แตกต่างกันในความเข้าใจการอ่าน การอ่านคำศัพท์และการอ่านออกเสียง ดังนี้

1. กลุ่มควบคุมเรียนรู้ตามแผนปกติ กลุ่มทดลองเรียนรู้ด้วยเทคนิค Jigsaw
2. การศึกษางานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเห็นได้ว่า การเรียนโดยใช้เทคนิค

จิ๊กซอว์แบบสืบสวน ทำให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข กล้าซักถามคำถามเรื่องที่สนใจและต้องการเรียนของนักเรียน

การเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Jigsaw สามารถเปลี่ยนแปลงเจตคติต่อการอ่านของนักเรียนและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

ซูวีนีเย (Souvignier, Elmar. 2007: 755 – 771) ได้ศึกษาการสอนแบบกลุ่มร่วมมือ โดยการสอนแบบสืบสวนในโรงเรียนระดับประถมศึกษา ด้วยการสอน 3 วิธี คือ สอนด้วยเทคนิค Jigsaw การสอนแบบสืบสวน และสอนปกติตามคู่มือครู กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 3 จำนวน 208 คน จาก 9 โรงเรียนที่มีความแตกต่างระหว่างบุคคล ในการสอน 3 รายวิชา คือ เรขาคณิต 3 หน่วย ดาราศาสตร์ 1 หน่วย และวิชาอื่น ๆ 6 หน่วย ในการสอนแต่ละหน่วย มีการทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และระหว่างเรียน ผลปรากฏว่า ผลการเรียนรู้ในหน่วยคณิตศาสตร์ไม่มีผลแตกต่างกับการสอนทั้ง 3 วิธี แต่การเรียนหน่วยดาราศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์มากกว่าการเรียนการสอนตามคู่มือครู การวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มทดลอง

พบว่า การเรียนโดยใช้เทคนิค Jigsaw และเทคนิคแบบสืบสวน มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการเรียนแบบปกติ ตามคู่มือครู

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

1. ความหมายของการสอนตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ การสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถาม ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดหรือทำกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนแต่ละคาบ ใช้วิธีหลายๆ อย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2544 ได้อธิบายส่วนประกอบในการสอนตามคู่มือครู ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์การใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ครูเลือกเนื้อหาในการเรียนการสอน ได้สะดวกและชี้แจงเคลียร์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนให้เข้าใจ แจ่มชัด และเลือกใช้กระบวนการเรียนการสอนให้ถูกต้อง
3. เนื้อหาสาระและมาตรฐานในการเรียนรู้ ของหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย คำนำ หลักการ จุดมุ่งหมายโครงสร้างหลักสูตร และคำชี้แจงในเรื่องการทำเครื่องมือในแต่ละบท มีโครงสร้างคือ ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ คุณภาพของผู้เรียน สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วยความรู้ที่คาดหวัง ซึ่งจะชี้วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
4. วิธีใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีไว้สำหรับใช้ประกอบการสอน จะช่วยให้ครูใช้ได้สะดวกยิ่งขึ้น สำหรับการสอนตามปกติ ผู้สอนจะต้องยึดหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองเป็นสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยยึดหลักสูตรแกนกลางเป็นแบบอย่าง

2. ลักษณะการใช้คู่มือครู

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525: ก – ข) ได้ชี้แจงการใช้คู่มือครูประกอบการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรอ่านทำความเข้าใจ พอสังเขปเนื้อความในตอนต้นของคู่มือครูก่อนที่จะทำความเข้าใจในรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในข้อสังเขปของคู่มือครูไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้าเหมือนใจความในหนังสือเรียนบางตอน ใจความในหนังสือเรียนมีแยกเป็นข้อๆ อย่างละเอียด แต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อยๆ 2 – 3 ข้อ เป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสำคัญ

2. แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละบท มักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียนในหนังสือเรียนอาจมีตัวอย่างเพิ่มเติม จากที่มีไว้แล้วในหนังสือเรียนนั้น บางบทถ้าเห็นว่าเนื้อหาใจความชัดเจนอยู่แล้ว ก็ไม่มีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติแผนการสอนจะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้น เมื่อครูอ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูกิจติวิธีจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง หรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียน หรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. บางบทมีความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียน นักเรียนบางกลุ่มหรือบางคนที่มีศักยภาพสูงที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้ การเสริมความรู้แบบนี้ ย่อมไม่ถือว่าต้องใช้ความรู้ที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากแหล่งวิทยาการใดหรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใดให้แก่แก่นักเรียนที่มีศักยภาพสูงให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนตามคู่มือครูนั้น ทำให้เข้าใจลักษณะการสอนตามคู่มือครูว่าการเรียนการสอนตามคู่มือครูนั้น ครูจะจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครูที่ทางกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ หรือทางสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดเนื้อหา และศึกษาข้อเสนอแนะจากคู่มือครู แล้วนำมาปรับใช้กับนักเรียนตามศักยภาพเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ครูกำหนดไว้

3. แผนการจัดการเรียนรู้

3.1 ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีผู้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

วรรณณี นาสถิตย์ (2543: 48) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนงานที่ครูต้องเตรียมการล่วงหน้า ในการที่จะดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลสู่จุดหมายปลายทางตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิฒนาพร ระงับทุกข์ (2545: 1) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ ในแต่ละสาระ

ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง และคณะ (2545: 20) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การเตรียมการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบและเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในรายวิชาใดวิชาหนึ่งให้บรรลุผลตามจุดหมายที่หลักสูตรกำหนด

รุจิรี ภูสาระ (2545: 159) กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือหรือแนวทางในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เรียนตามที่กำหนดไว้ในสาระการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม

สวคนธ์ ทองแมน (2547: 49) ได้ให้ความหมายของแผนจัดการเรียนรู้ว่า เป็นการวางแผนการจัดกิจกรรมทั้งหมดที่เอื้อและตอบสนองต่อความต้องการ ความรู้ความสามารถของนักเรียน การวางแผนจัดการจัดการเรียนรู้ล่วงหน้า ทำให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจ

วารุณี พรหมคุณ (2549: 34) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง แผนที่ผู้สอนเตรียมการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนล่วงหน้า โดยเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร มีรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วงเดือน ภัณฑประทีป (2550: 26) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง การวางแผนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูเตรียมไว้ล่วงหน้า ประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนและการวัดประเมินผลการเรียนรู้

จากการศึกษาความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการสอนที่ครูเตรียมการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือประกอบการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีขั้นตอน โดยมีการจัดทำเตรียมไว้ล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ได้มีผู้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

ทวีศักดิ์ ไชยมาโย (2537: 4 – 5) ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ ดังนี้

1. ช่วยให้คุณมีโอกาสศึกษาหาความรู้ในเรื่องหลักสูตร แนวการสอนการจัดทำ จัดหาสื่อประกอบการสอน ตลอดจนวิธีการวัดผลประเมินผลอย่างละเอียดทุกแง่มุม
2. ช่วยให้เกิดการวางแผนวิธีสอน วิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะการทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการผสมผสานเนื้อหาสาระและจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตร กับหลักจิตวิทยาการศึกษาหรือนวัตกรรมการเรียนใหม่ๆ ตลอดจนปัจจัยอำนวยความสะดวกของโรงเรียน และสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและทรัพยากรในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการเชิงระบบ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้คุณมีคู่มือที่ทำด้วยตนเองไว้ล่วงหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ครบถ้วน สอดคล้องกับระยะเวลาและจำนวนคาบที่มีอยู่จริงในแต่ละภาคเรียน นั่นคือ สอนให้ได้ครบถ้วน และทันเวลา ช่วยให้คุณมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้น
4. ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนด ช่วยให้คุณสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของผู้เรียนที่จะได้รับการแก้ไข และทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการเสริมสร้างต่อไป นอกจากนี้ยังช่วยให้คุณเห็นภาพการทำงานของตนเองให้เด่นชัดขึ้น

5. ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรง เพื่อเสนอแนะแก่บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการ ศึกษาในเทศก์ และผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องสามารถทราบขั้นตอน กระบวนการต่างๆ ในการสอนของครู เพื่อการนิเทศติดตามประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. ผู้สอนติดธุระจำเป็นไม่สามารถสอนด้วยตนเองได้ แผนการจัดการเรียนรู้ จะใช้เป็นคู่มือแก่ผู้มาสอนแทนได้อย่างดี

8. เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู ที่แสดงว่า งานสอนต้องได้รับการฝึกฝนให้มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

9. เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความชำนาญพิเศษ หรือ ความเชี่ยวชาญของผู้ทำแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

วัฒนาพร ระบุบทุข (2542: 2) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้า เป็นการนำเทคนิควิธีการสอน การเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และจิตวิทยาการเรียนการสอนมาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ สภาพแวดล้อมด้านต่างๆ

2. ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เทคนิคการเรียนการสอน การเลือกใช้สื่อ การวัดและประเมินผล ตลอดจนประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3. เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูที่สอนแทน นำไปใช้ปฏิบัติการสอน ได้อย่างมั่นใจ

4. เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สามารถนำไปเสนอเป็น ผลงานทางวิชาการได้

กาญจนา วัฒนา (2544: 3 – 8) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่า เป็นสื่อ ที่ครูสร้างขึ้น โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลถือว่าเป็นหัวใจสำคัญอย่างหนึ่งของความสำเร็จ ในการจัดการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครูต้องมีความรู้ความสามารถ ในการประเมินผลการเรียนรู้และนำผลการเรียนรู้มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน

ธีระพัฒน์ ฤทธิทอง (2545: 104 – 105) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นหัวใจสำคัญในการวางแผนของครู เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ในแผนการจัดการเรียนรู้ จะมีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกปฏิบัติ เพื่อเกิดการเรียนรู้และการประเมินผลตามสภาพจริง

สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นสื่อที่มีความสำคัญมากสำหรับครู เป็นตัวกำหนดบทบาท ของครูและผู้เรียน ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

3.3. องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2545: 94 – 100) ได้กำหนดว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแผนการสอนที่ใช้เป็นสื่อในการเตรียมความพร้อมก่อนสอน บันทึกเป็นหลักฐานว่าสอนอะไรถึงไหน รวมทั้งบันทึกว่าได้ผลอย่างไร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภายใต้คำแนะนำและการดูแลของครูผู้สอน เน้นให้ผู้เรียนที่ได้ปฏิบัติจริง และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง และนำกระบวนการไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่น แผนการจัดการเรียนรู้ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. สารสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอด หรือหลักการของเรื่องหนึ่ง ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) ที่ได้มาจากผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รายปี เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้
3. สารการเรียนรู้ (Content) เป็นเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรมและต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Instructional Activities) เป็นการเสนอขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้
5. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ (Instructional Media) เป็นสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้
6. การวัดและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการวัดประเมินผลว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดในกิจกรรมการเรียนการสอน แยกประเมินเป็นก่อนสอน ขณะสอน และประเมินหลังสอน
7. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมบันทึกเพิ่มเติมของครูผู้สอน หลังจากได้นำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้บังคับบัญชาตรวจ เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้สอน
8. ความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความสมบูรณ์ เช่น การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อ รวมทั้งการวัดและประเมินผลให้มีความสอดคล้องส่งเสริมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
9. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้เป็นการบันทึกของผู้สอน หลังจากนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนแล้ว เพื่อนำแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไป ประกอบด้วย 3 หัวข้อ คือ ผลการสอน ปัญหา/อุปสรรค ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข
10. ผลการเรียนรู้ด้านปริมาณและคุณภาพทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านกระบวนการ กำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและขั้นประเมินผล
11. ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึกปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะสอน ก่อนสอน และหลังทำการสอน

12. ข้อเสนอแนะ / แนวทางการแก้ไข เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด

3.4 ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536: 134) ได้กำหนดถึงประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า ถ้าครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และใช้แผนที่จัดทำเพื่อนำไปใช้สอน ในคราวต่อไป แผนการจัดการเรียนรู้นี้ดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ครูรู้วัตถุประสงค์การสอน
2. ครูจัดกิจกรรมการสอนด้วยความมั่นใจ
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเจตนาของ

หลักสูตร ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอน สอนได้ครบถ้วนและทันเวลา ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้ที่มาสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

3.5 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การหาประสิทธิภาพของสื่อการเรียนการสอนใดๆ มีกระบวนการสำคัญ อยู่ 2 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงเหตุผล (Rationa Approach)
2. ขั้นตอนของการหาประสิทธิภาพตามวิธีการหาประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ (Empirical Approach) ทั้งสองวิธีควรทำควบคู่กันไป จึงจะมั่นใจได้ว่าสื่อหรือเทคโนโลยีการเรียนการสอนที่ผ่านกระบวนการหาประสิทธิภาพจะเป็นที่ยอมรับได้ มีรายละเอียดดังนี้ (เผชิญ กิจระการ. 2544: 46 – 51)

4. ขั้นตอนการสอนตามคู่มือครู

ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สุลล วังสินธ์ (2536: 9) ได้เสนอแนะขั้นตอนจัดทำไว้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตร ต้องศึกษาหลักสูตรอย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งในวิชา และรายวิชา ที่สอน เช่น ศึกษาโครงสร้างของวิชา จุดประสงค์ของวิชา สื่อการเรียนการสอนที่กำหนดในรายวิชา คำอธิบายรายวิชาและธรรมชาติของรายวิชา
2. วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา และกิจกรรม วิเคราะห์ได้จาก คำอธิบายรายวิชา โดยให้สัมพันธ์กับจุดประสงค์ของวิชา และจุดประสงค์ของหลักสูตร
3. หากลวิธีสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยใช้ทักษะกระบวนการ และทฤษฎี การเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนทั้งผสมผสานระหว่างประสบการณ์และจินตนาการของผู้สอนเอง คงจะไม่มีวิธีการสอนใดที่วิเศษสุดในโลกนี้ วิธีสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้มากที่สุด จะต้องยึดให้

ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ให้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง ให้เป็นนักวางแผนและฝึกทักษะเป็นกลุ่ม และรายบุคคล เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเห็นช่องทางในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดทำสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน จะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเป็นสื่อที่ใช้อยู่แล้ว หรือสื่อที่คิดขึ้นใหม่ก็ได้ แต่ต้องให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหา

5. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล เครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตร โดยเครื่องมือนั้นจะต้องวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ตลอดทั้งครอบคลุมถึงกระบวนการวางแผนของผู้เรียนทั้งจากสถานการณ์จริง และสถานการณ์จำลองอีกด้วย

6. กำหนดโครงสร้างสำหรับ 1 รายวิชา การกำหนดโครงสร้าง สำหรับ 1 รายวิชา สามารถปฏิบัติได้ 2 ลักษณะ กล่าวคือ โครงสร้างอย่างสังเขปและโครงสร้างอย่างละเอียด เป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา เวลา กระบวนการ สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ให้เห็นเป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา ส่วนโครงสร้าง อย่างสังเขปเป็นการวางโครงสร้างโดยสัมพันธ์จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาและเวลา เพื่อให้เห็นเป็นภาพรวมตลอดใน 1 รายวิชา

7. การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ขยายจากโครงสร้าง เป็นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ที่จะนำไปใช้ในแต่ละคาบ / ชั่วโมง อย่างละเอียด และปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ โดยมีส่วนประกอบในแผนการเรียนรู้ ที่จะช่วยให้การดำเนินการสอนบรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์การเรียนรู้มีมากมาย หลากหลายข้อแตกต่างกันไป ส่วนที่สำคัญที่แผนการจัดการเรียนรู้จะต้องมี ขาดไม่ได้ คือ

7.1 เนื้อหาสาระ

7.2 จุดประสงค์

7.3 กิจกรรมการเรียนการสอน

7.4 สื่อการเรียนการสอน

7.5 การวัดและประเมินผล

8. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นชั้นที่มีความสำคัญมาก ต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะด้านความรู้ ภาคปฏิบัติ เจตคติ โดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ ตามหลักจิตวิทยา การกำหนดกิจกรรมการสอนควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

8.1 กิจกรรมการสอน ประกอบด้วย 3 ชั้น

8.1.1 ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

8.1.2 ชั้นสอน

8.1.3 ชั้นสรุป

8.2 กิจกรรมจะต้องช่วยให้บรรลุถึงจุดประสงค์ที่กำหนดในแผนการจัดการเรียนรู้

8.3 กิจกรรมจะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของผู้เรียน

8.4 กิจกรรมต้องส่งเสริมให้นักเรียนคิดแก้ปัญหาและคิดวิพากษ์วิจารณ์ได้

บุคคล

8.5 กิจกรรมต้องมีหลากหลาย เพื่อสนองความสนใจและความต้องการของแต่ละ

8.6 กิจกรรมนั้นช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทุกด้าน

8.7 กิจกรรมนั้นได้ผลคุ้มค่า ไม่เปลืองทรัพย์สินและเวลา

8.8 กิจกรรมนั้นผู้เรียนทุกคนสามารถทำได้ แสดงออกได้ไม่ยากเกินไป

8.9 ควรกำหนดผลการกระทำกิจกรรมนั้นๆ ให้เห็นพฤติกรรมอย่างชัดเจน

8.10 ผู้เรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมมากที่สุด

โดยสรุปแผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญ ดังนี้

1. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกิจกรรมการสอนของคุณ และมองเห็นภาระงาน ล่วงหน้าอย่างชัดเจน ทำการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนเกิดประสิทธิผล

2. ช่วยอำนวยความสะดวกแก่ครูที่มีประสบการณ์น้อย หรือจำเป็นต้องสอนหลาย สาระวิชา ทำให้กระบวนการ การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปด้วยดี ไม่กระทบกระเทือนต่อผู้อื่น

3. ช่วยให้ผู้บริหาร ผู้นิเทศ รู้ล่วงหน้าที่จะแนะนำเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนให้การ สนับสนุนด้านหนึ่งให้ดียิ่งขึ้น ทั้งสะดวกต่อการนิเทศและติดตามผล

4. เป็นแนวทางให้ผู้อื่นสามารถสอนแทนได้

5. ทำให้การประเมินผลการเรียนรู้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่วางไว้ สามารถปรับจุดอ่อน เพิ่มจุดแข็งให้แก่ผู้เรียน และที่สำคัญที่สุดช่วยให้ผู้สอนมองเห็นภาพการทำงานของตนเองในการทำการสอน ว่าเกิดผลดีเพียงใด ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. เป็นเอกสารรับรองการประเมินเพื่อเลื่อนระดับหรือปรับปรุงตำแหน่งให้สูงขึ้น เพราะ เป็นเอกสารที่แสดงถึงการพัฒนาผู้เรียนที่ชัดเจนที่สุด

7. การหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามคู่มือครู

ประนอม สุขนาคะ (2545) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีความเข้าใจใน การอ่าน และมีความสามารถในการเขียน หลังการทดลอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .01 และมีความรับผิดชอบในการเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 การสอนอ่าน ผู้วิจัยได้ ใช้เนื้อหาที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้ และอิง ธรรมชาติลักษณะทางภาษา 4 ชนิด ได้แก่ เรื่องการแสดงความคิดเห็น เรื่องการเล่าเชิงจินตนาการ เล่า เรื่องจากประสบการณ์ และเรื่องรายงาน ด้านการสอนการเขียน ผู้วิจัยได้ใช้ลำดับการสอนตามคู่มือครู ที่ใช้แนวทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ และผู้วิจัยก็ได้ใช้การชมเชยเป็นแรงเสริมทำให้นักเรียนมีผลการเรียน ดีขึ้น ด้านความรับผิดชอบในการเรียน ผู้วิจัยได้มอบภาระงานให้นักเรียน โดยมีการกระตุ้นเตือนให้นักเรียน ให้ทำงาน และสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในการรับผิดชอบในการเรียน และผู้วิจัยใช้การให้รางวัล เป็น แรงจูงใจในการสร้างความกระตือรือร้นต่อการเรียนซึ่งก็ได้ผลดี

โคกิต รุ่งทอง (2549) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และ ความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ เกมกับการสอนแบบปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน และหลังเรียนโดยการ จัดการเรียนรู้อตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

มหิศวร นันตโลहित (มหิศวร นันตโลहित. 2550) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีความเข้าใจในการอ่าน และมีความสามารถในการเขียน หลังการทดลอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติในระดับ .05 โดยผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาหลากหลายที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนในการฝึก ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน โดยให้นักเรียนฝึกการอ่านตีความ จับใจความสำคัญ และสรุป ใจความสำคัญจากแบบฝึก นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสูงขึ้นทั้งในเชิงโครงสร้างและการใช้ภาษา

จากการศึกษาผลงานวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน ทำให้เห็นว่าการสอนตามคู่มือครูก็ยังคงเป็น การจัดการเรียนการสอนที่มีประโยชน์เป็นอย่างมาก หากครูผู้สอนรู้จักนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม กับบทเรียน ดังที่นักวิจัยได้กล่าวไว้ข้างต้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

1. ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 200) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ ประสบการณ์การเรียนรู้จากการฝึกฝนอบรมหรือการสอน ตลอดจนความรับผิดชอบในผลของการกระทำ

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) ได้กล่าวไว้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) หมายถึง ความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่ง อาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียนที่อาศัยการทดสอบ (Non Testing Procedures) เช่น จากการสังเกตหรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้มาจากโรงเรียน (School Grade) องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Test)

ไพศาล หวังพานิช (2533: 209) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคล อันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจาก การฝึกอบรม หรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์ จึงเป็นการตรวจสอบระดับความสามารถหรือความ สัมฤทธิ์ผล (Level of Accomplishment) ของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด ซึ่ง สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน คือ

1. การวัดด้วยการปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติ หรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าว ในรูปการกระทำจริงให้ออกมาเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้ จึงต้องวัดโดยใช้ข้อสอบปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหาเป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา (Content) อันเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

วรรณ โสมประยูร (2537: 262) ได้ให้ความหมายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสามารถหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดจากการเรียนรู้พัฒนาขึ้นหลังจากได้รับ การอบรมสั่งสอน และฝึกฝนโดยตรง

ภพ เลหาพะไพบูลย์ (2537: 295) ได้ให้ความหมาย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความสามารถในการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด จากที่ไม่เคยกระทำได้หรือกระทำได้น้อยก่อนที่จะมีการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

กูด (Good. 1973: 103) ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ที่ได้รับ หรือทักษะที่พัฒนามาจากการเรียน ในสถานศึกษา โดยปกติวัดจากคะแนน ที่ครูเป็นผู้ให้ หรือจากแบบทดสอบ หรืออาจรวมทั้งคะแนนที่ครูเป็นผู้ให้และคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบจากความหมายดังกล่าว

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยเป็นความสามารถของนักเรียนด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ หลังกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดให้ ผู้สอนจะทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้จากคะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่ใช้ในการประเมิน

2. ประเภทของแบบทดสอบการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประกิจ รัตนสุวรรณ (2525: 210) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง (Teacher – Made Test) ครูผู้สอนจัดสร้างขึ้น เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียนภายหลังจากได้มีการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้ว โดยปกติแบบทดสอบประเภทนี้ จะใช้เฉพาะภายในกลุ่มนักเรียนที่ครูผู้ออกข้อสอบเป็นผู้สอน จะไม่นำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถของนักเรียน ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด และจะนำผลการสอบนี้ไปใช้ทั้งปรับปรุงซ่อมเสริมการเรียนการสอน กับนำไปใช้ตัดสินผลการเรียนของนักเรียนด้วย ตัวอย่างแบบทดสอบที่ครูใช้ในการสอบปลายภาค หรือปลายปี หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละบทแต่ละตอนนั่นเอง

2. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test) เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เช่นเดียวกับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้เอง แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการเรียนด้านต่างๆ ของนักเรียนที่ต่างกลุ่มกัน

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8 – 9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์อันเป็นหัวใจของข้อสอบในการทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบแบบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร สร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่ง อ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานที่เป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ ที่แสดงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536: 146 – 147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้นเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหนจะได้สอนซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้งจนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผล เพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกวิธีสอนและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่า

3. องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีผู้ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ดังต่อไปนี้

เพรสคอตต์ (Prescott. 1961: 14 – 15) ได้ใช้ความรู้ทางชีววิทยา สังคมวิทยา จิตวิทยา และการแพทย์ ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน สรุปผลการศึกษาว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกายสุขภาพ ข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกภาพท่าทาง

2. องค์ประกอบทางความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดาความสัมพันธ์ของบิดากับลูก มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวทั้งหมด

3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้าน และฐานะทางบ้าน

4. องค์ประกอบทางการพัฒนาแห่งตน ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจเจตคติของนักเรียนต่อการเรียน

5. องค์ประกอบทางการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยนำเอาครู นักเรียน และหลักสูตรมาเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยเชื่อว่าเวลาและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลโดยตรงต่อปริมาณความรู้ที่นักเรียนได้รับ

4. กระบวนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2537: 21 – 30) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของกระบวนการสร้างแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผนสร้างแบบทดสอบ พิจารณาถึงจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้การวางแผนสร้างแบบทดสอบว่าจะสร้างแบบทดสอบอย่างไร จำเป็นต้องเรียนรู้เสียก่อนว่าเราจะนำแบบทดสอบไปใช้เพื่อทำอะไร หรือต้องทราบจุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้นั้นเอง โดยหลักการแล้วการนำแบบทดสอบไปใช้จะสัมพันธ์อยู่กับการสอน เช่น การสอบเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม จะสอบก่อนการทำการสอน การสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและวินิจฉัยข้อบกพร่อง จะสอบในระหว่างดำเนินการสอน และหลังการสอน เพื่อสรุปผลการเรียนจะสอบหลังจากการสอนเสร็จสิ้นทั้งหมดแล้ว ดังนั้น จุดประสงค์ของการนำแบบทดสอบไปใช้ อาจจำแนกเป็น 4 จุดประสงค์ ดังนี้

1. ใช้ตรวจสอบความรู้เดิมจะทำการสอบก่อนที่จะเริ่มต้นการสอนเพื่อพิจารณา
  - 1.1 นักเรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับเนื้อหาที่จะเรียนเพียงพอหรือไม่
  - 1.2 นักเรียนมีความรู้เนื้อหาที่จะสอนหรือไม่
2. ใช้ตรวจสอบความก้าวหน้าและปรับปรุงการเรียนการสอน
3. ใช้วินิจฉัยผู้เรียน
4. ใช้สรุปผลการเรียน

เนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ก็คือเนื้อหาและพฤติกรรมที่ทำการสอน การวิเคราะห์หลักสูตร

การวิเคราะห์หลักสูตรเป็นกระบวนการในการจำแนก แยกแยะในวิชานั้นๆ มีหัวข้อเนื้อหาสาระที่สำคัญอะไรบ้างมีจุดประสงค์ที่จะให้เกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง ดังนั้น การวิเคราะห์หลักสูตร จึงประกอบด้วยการวิเคราะห์ 2 อย่าง คือ

1. การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา
2. การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์เกี่ยวของกันของเนื้อหา
2. ความยากง่ายของเนื้อหา
3. ขนาดความยาวของเนื้อหา
4. เวลาที่ใช้สอน

การวิเคราะห์จุดประสงค์

การวิเคราะห์เนื้อหาวิชา เป็นการจำแนก หรือจัดหมวดหมู่เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ โดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. รวบรวมจุดประสงค์ของเนื้อหาวิชาทั้งหมด จากหนังสือหลักสูตรและคู่มือครู

2. เขียนพฤติกรรมที่สำคัญของแต่ละจุดประสงค์ทั้งหมด
3. ยุบพฤติกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้เป็นพฤติกรรมเดียวกัน
4. นิยามความหมายของพฤติกรรมที่ยุบรวมแล้ว

ขั้นที่ 2 การเตรียมงานและเขียนข้อสอบ เมื่อวางแผนการสร้างแบบทดสอบโดยการสร้างเป็นตารางวิเคราะห์หลักสูตรเรียบร้อยแล้ว ต้องเตรียมงาน และเขียนข้อสอบต่อไป

ขั้นที่ 3 การทดลองสอบ เมื่อเขียนข้อสอบและจัดพิมพ์เรียบร้อยแล้วนำไปทดลองสอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลแบบทดสอบ การประเมินผลแบบทดสอบเป็นการตรวจสอบว่าแบบทดสอบมีคุณภาพหรือไม่ โดยพิจารณาตามคุณลักษณะที่ดีของแบบทดสอบมีอยู่ 10 ประการคือ

1. ความแม่นยำ หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดพฤติกรรมได้ตรงตามที่ระบุไว้ในจุดประสงค์และตามที่ทำการสอนจริง
2. ความเชื่อมั่น หมายถึง แบบทดสอบให้ผลการสอบสอดคล้องตรงกันทุกครั้ง
3. อำนาจจำแนก หมายถึง ข้อสอบที่แบ่งแยกคนเก่ง อ่อน ออกจากกันได้ กล่าวคือ คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด
4. ความยากง่าย หมายถึง จำนวนเปอร์เซ็นต์ผู้ตอบถูกทั่วไปแล้วความยากง่ายที่เหมาะสมจะมีจำนวนครึ่งหนึ่งตอบถูก
5. ความเป็นปรนัย หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจน และการให้คะแนนชัดเจน
6. ความเฉพาะเจาะจง หมายถึง ข้อสอบที่มีคำถามชัดเจนและการให้คะแนน

ชัดเจน

7. ประสิทธิภาพ หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้ นั้น ประหยัดเวลาการสร้าง การดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนนแต่ให้ผลการสอบถูกต้อง

8. ความสมดุล หมายถึง แบบทดสอบสามารถวัดได้ครอบคลุมตามจุดประสงค์ และเนื้อหา มีสัดส่วนจำนวนข้อสอบสอดคล้องตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร

9. ความยุติธรรม หมายถึง แบบทดสอบมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และเปิดโอกาสให้ทุกคนมีโอกาสที่จะตอบถูกต้องเท่ากัน

10. ความเหมาะสมของเวลา หมายถึง แบบทดสอบได้กำหนดเวลาให้เพียงพอในการตอบข้อสอบจนเสร็จ

อุทุมพร จามรمان (2540: 27) กล่าวถึง การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจำนวนจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหา กับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำนำหน้า
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อเขียนที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

5. ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เซ็นซี และ ดอบบิน (สุริยัน แสงแก้ว. 2535: 23 – 25; อ้างอิงจาก Chauncey; & Dobbin. 1963: 63 – 67) กล่าวถึง ประโยชน์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เพื่อระดับพัฒนาการ
2. ใช้เป็นประโยชน์ในการแนะแนวนักเรียน
3. เพื่อประโยชน์ในด้านการวางแผนสร้างหลักสูตรต่อไป
4. เพื่อใช้ในการสอบคัดเลือกและเลื่อนชั้น
5. เพื่อใช้เปรียบเทียบความสามารถในการสอนของครูในโรงเรียนเดียวกัน หรือเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน

6. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดความรู้ เนื้อหาวิชา ผู้ประเมินต้องมีการวางแผนการดำเนินการสร้างที่เป็นระบบ มีความรู้ ในด้านเนื้อหา เขียนข้อคำถามที่ตรงประเด็น ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพแต่ละข้อได้ ดังที่ อุทุมพร จามรมาน (2540: 27) กล่าวถึงการสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจุดมุ่งหมายในการทดสอบ

2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาจับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การทำนำหน้า
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อหรือคะแนน
7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อสอบที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

ในการกำหนดจุดประสงค์ เพื่อเขียนข้อคำถามวัดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้น กับนักเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ดังนี้

บลูม (Bloom. 1956: 201) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของความรู้ใช้ในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดไว้ 6 ขั้น ดังนี้ คือ

1. ความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือท่องจำความรู้ต่างๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยตรงในขั้นนี้รวมถึง การระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆ ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎีจากตำรา ดังนั้น ขั้นความรู้ ความจำ จึงจัดได้ว่า เป็นขั้นต่ำสุด
2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียน หรืออาจแปลความจากตัวเลข การสรุป การย่อความต่างๆ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่า การท่องจำตามปกติอีกขั้นหนึ่ง
3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ที่นักเรียนได้เรียนมาแล้วไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ดังนั้น ในขั้นนี้ จึงรวมถึงความสามารถในการเอากฎเกณฑ์ หลักสำคัญวิธีการ นำไปใช้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการนำเอาไปใช้และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหาและโครงสร้างของบทเรียน
4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะเนื้อหาวิชา ลงไปเป็น องค์ประกอบย่อยๆ เหล่านั้น เพื่อที่จะได้มองเห็นหรือเข้าใจความเกี่ยวข้องต่างๆ ในขั้นนี้ จึงรวมถึงการแยกแยะ หาส่วนประกอบย่อยๆ หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อยๆ เหล่านั้น ตลอดจนหลักการสำคัญต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการนำเอาไปใช้และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหาและโครงสร้างของบทเรียน
5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาส่วนย่อยๆ มาประกอบกันเป็น สิ่งใหม่ การสังเคราะห์ จึงเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบ การทดลอง การตั้งสมมติฐานการแก้ปัญหา ที่ยากๆ การเรียนรู้ในระดับนี้ เป็นการเน้นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้างแนวคิดหรือแบบแผน ใหม่ๆ ขึ้นมา ดังนั้น การสังเคราะห์เป็นสิ่งที่สูงกว่าการวิเคราะห์อีกขั้นหนึ่ง
6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นคำพูด นวนิยาย บทกวี หรือรายงานการวิจัย การตัดสินใจดังกล่าว จะต้องวางแผนอยู่บนเกณฑ์ที่

แน่นอน เกณฑ์ดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นมาเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่า เป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดของความรู้ความจำ

คลอปเฟอร์ (ภพ เลหาไฟบูลย์. 2537: 295 – 304; อ้างอิงจาก Klopfer. 1971) ได้กล่าวถึง การประเมินผลการเรียนด้านสติปัญญา หรือความรู้ความคิดในวิชาวิทยาศาสตร์เป็น 4 พฤติกรรม ดังนี้

1. ความรู้ ความจำ
2. ความเข้าใจ
3. กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์
4. การนำความรู้และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้

ประวิตร ชูศิลป์ (2524: 21 – 31) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อให้นักเรียนได้รับเนื้อหาความรู้ทางวิชาวิทยาศาสตร์ และกระบวนการแสวงหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะต้องวัดทั้งสองลักษณะ และเพื่อความสะดวกในการประเมินผล จึงได้ทำการจำแนกพฤติกรรมในการวัดผล วิชาวิทยาศาสตร์ ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับเป็น เกณฑ์วัดความสามารถด้านต่างๆ 4 ด้านคือ

1. ด้านความรู้ ความจำ หมายถึง ความสามารถในการระลึกสิ่งที่เคยเรียนมาแล้ว เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
2. ด้านความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการอธิบายความหมายขยายความ และแปลความรู้โดยอาศัยข้อเท็จจริง ข้อตกลง คำศัพท์ หลักการและทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์
3. ด้านการนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถในการนำความรู้ วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่แตกต่างกันออกไปหรือสถานการณ์ที่คล้ายคลึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
4. ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการสืบเสาะหาความรู้ โดยผ่านการปฏิบัติ และฝึกฝนความคิดอย่างมีระบบจนเกิดความคล่องแคล่วชำนาญสามารถเลือกใช้กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สำหรับทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยทักษะการสังเกต ทักษะการคำนวณ ทักษะการจำแนกประเภท ทักษะการลงความคิดเห็น จากข้อมูล ทักษะการจัดกระทำสื่อความหมายข้อมูล ทักษะการกำหนดและควบคุมตัวแปร ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการทดลองและทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป

7. ลักษณะการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนรู้ที่ผ่านมาเราสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ แต่ว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีหลายลักษณะดังต่อไปนี้

ไพศาล หวังพานิช (2523: 137) ได้แบ่งการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดมุ่งหมาย และลักษณะวิชาที่สอน สามารถวัดได้ 2 แบบ คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในรูปการกระทำจริง ให้เป็นผลงานการวัดแบบนี้ต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถด้านต่างๆ สามารถวัดได้โดยใช้ “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์”

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ (2536: 146 – 147) ได้แบ่งแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็น 2 พวก คือ

1. แบบทดสอบของครู หมายถึง ชุดของคำถามที่ครูเป็นผู้สร้างขึ้น เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนได้เรียนในห้องเรียนว่านักเรียนมีความรู้มากแค่ไหน บกพร่องตรงไหนจะได้อ่านซ่อมเสริม หรือเป็นการวัดความพร้อมที่จะได้เรียนในบทเรียนใหม่ ขึ้นอยู่กับความต้องการของครู

2. แบบทดสอบมาตรฐาน แบบทดสอบประเภทนี้สร้างขึ้นจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาหรือจากครูผู้สอนวิชานั้น แต่ผ่านการทดลองคุณภาพหลายครั้ง จนกระทั่งมีคุณภาพดี จึงสร้างเกณฑ์ปกติ ของแบบทดสอบนั้น สามารถใช้เป็นหลักเปรียบเทียบผลเพื่อประเมินค่าของการเรียนการสอนในเรื่องใดๆ ก็ได้ แบบทดสอบมาตรฐานจะมีคู่มือดำเนินการสอบ บอกวิธีสอบและยังมีมาตรฐานในด้านการแปลคะแนนด้วยทั้งแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐานมีวิธีการสร้างข้อคำถามเหมือนกัน เป็นคำถามที่วัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่สอนไปแล้ว จะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรวัดให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

2.1 ความรู้ความจำ

2.2 ความเข้าใจ

2.3 การนำไปใช้

2.4 การวิเคราะห์

2.5 การสังเคราะห์

2.6 การประเมินค่า

บุญชม ศรีสะอาด (2532: 8 – 9) ได้แบ่งลักษณะของแบบทดสอบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างขึ้นตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์ที่ใช้สำหรับตัดสินว่า ผู้เรียนมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจของข้อสอบในแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม หมายถึง แบบทดสอบที่สร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตรสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร สามารถจำแนกผู้เรียนตามความเก่งอ่อนได้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐานเป็นคะแนนที่สามารถวัดได้ ที่แสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคล เมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ที่ใช้เป็นกลุ่มเปรียบเทียบ

มาร์ซาโน (Marzano. 2001: 60) ได้แบ่งความสามารถการคิดวิเคราะห์ เป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจำแนก เป็นความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยต่างๆ และเหตุการณ์ที่มีความเหมือนกันและต่างกัน ออกเป็นแต่ละส่วนให้เข้าใจง่ายอย่างมีหลักเกณฑ์
2. ด้านการจัดหมวดหมู่ เป็นความสามารถในการจัดลำดับ ประเภท และกลุ่มที่ลักษณะคล้ายคลึงเข้าด้วยกัน
3. ด้านการสรุป เป็นความสามารถในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลเก่าและใหม่สู่การสรุปอย่างมีเหตุผลเป็นประเด็นต่างๆ โดยด้านการสรุปอย่างมีเหตุผล
4. ด้านประยุกต์ เป็นความสามารถในการนำความรู้ หลักการ ทฤษฎี มาใช้ในสถานการณ์ใหม่
5. ด้านคาดการณ์ เป็นความสามารถในการคาดเดาสິ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความรู้และประสบการณ์จากสถานการณ์เดิม

จากแนวคิดของนักวิชาการสองท่านเราสามารถนำมาเปรียบเทียบได้ใน ตาราง 1

ตาราง 1 กรอบแนวคิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ทฤษฎีการคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy)	ทฤษฎีการคิดของมาร์ซาโน (Marzano' Taxonomy)
1. การวิเคราะห์เนื้อหา	1. ด้านการจำแนก
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	2. ด้านการจัดหมวดหมู่
3. การวิเคราะห์หลักการ	3. ด้านการสรุป
	4. ด้านการประยุกต์
	5. ด้านการคาดการณ์

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

8.1 งานวิจัยในประเทศ

จิรัชญา ทิขัตติ (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือแบบ เอส ที เอ ดี (STAD) กับการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดย การเรียนแบบร่วมมือแบบ เอส ที เอ ดี (STAD) นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) ก่อนและหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ได้รับ

การสอนแบบปกติก่อนและหลังการทดลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภัทรินทร์ บุคดีดั่ง (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

รังสรรค์ กลิ่นแก้ว (2550: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างวิธีการสอน แบบบทเรียนสำเร็จรูปภาษาไทย เพื่อการสื่อสารและการสืบค้น ท 43202 กับวิธีการสอนแบบปกติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่เรียนวิธีการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูปภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น ท 43202 สูงกว่ากลุ่มที่เรียนวิธีการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

จันทร์เจ้า เกียรติวี (2547: บทคัดย่อ) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธีการแผนที่ความคิดกับการเรียนแบบร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธีการแผนที่ความคิดกับการเรียนแบบร่วมมือ มีความแตกต่างกัน โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอน โดยวิธีการแผนที่ความคิดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนแบบการเรียนแบบร่วมมืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนในระดับที่ดียิ่งขึ้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาหากิจกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ๆ มาใช้ในห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แมคพิค (McPeake. 1979: 1799 – A) ได้ศึกษาผลการเรียนจากแบบฝึกอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มศึกษาจนถึงความสามารถในการอ่าน และเพศที่มีต่อความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนประถมศึกษาที่เมือง Scituate รัฐ Massachusetts จำนวน 129 คน พบว่า ทุกกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำสูงขึ้น ยกเว้นนักเรียนชายที่มีความบกพร่องในการอ่าน และพบว่า แบบฝึกช่วยปรับปรุงความสามารถในการสะกดคำของนักเรียนทุกคน เพียงเวลา 12 สัปดาห์ ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการถ่ายถอดการเรียนรู้ในการสะกดคำไปสู่คำใหม่ที่ยังไม่ได้ศึกษา และคะแนนของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ การอ่านยังมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการสะกดคำ

ลอว์รี่ (Lowrey. 1978: 817 – A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียน ระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึก โดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนการทดสอบหลังการทำแบบฝึกมากกว่าคะแนนการทดสอบก่อนทำแบบฝึกทักษะ

บรูซ (Bruce. 1972: 429 – A) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบธรรมดาที่มหาวิทยาลัยไอโอวา พบว่า การสอนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบธรรมดา

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี การใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผู้เรียนสูงขึ้น

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน

1. ความหมายของความรับผิดชอบ

ดิกคินสัน (Dickinson. 1987: 9 – 11) กล่าวว่า ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนสามารถตัดสินใจในกระบวนการเรียนของตนเองได้ เช่น การตั้งจุดประสงค์ การเรียนรู้ การเลือกและการใช้วัสดุอุปกรณ์การเรียน การแบ่งเวลาการเรียน การประเมินผลการเรียน การเลือกทำกิจกรรม การเลือกพบบุคคลที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ การเข้าร่วมกลุ่ม จะเป็นการตัดสินใจในพฤติกรรมดังกล่าวเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดก็ได้

ฟลิปโป (Flippo. 1996: 122) ได้สรุปความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า เป็นความผูกพันที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และความสำเร็จนี้เกี่ยวข้องกับปัจจัย 3 ประการ คือ พันธะผูกพัน หน้าที่การงาน และวัตถุประสงค์

พระพุทธรักษาภิขุ (2520: 376 – 377) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับรู้แล้วกระทำตอบสนองด้วยความสมัครใจต่อสิ่งที่ต้องทำ ในฐานะที่เป็นหน้าที่ของตน ไม่ใช่เพียงแต่คิดหรือรับรู้อยู่ในใจ

เชสเตอร์ (สมโชค พูลนวม. 2523: 9; อ้างอิงจาก Chester. 1962) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง สภาพทางอารมณ์ของบุคคลที่มีความรู้สึกเสียใจ ไม่พอใจเมื่อไม่ได้ในสิ่งอันควรหรือไม่ละเว้นในสิ่งอันควรเว้น เป็นความรู้สึกด้วยตนเองว่าสิ่งใดถูก สิ่งใดควรในเชิงศีลธรรมและคุณธรรมตามสภาพที่บุคคลเป็นสมาชิกอยู่ ผู้นำที่ดีย่อมยินดีรับผิดชอบ เมื่อพลาดและเต็มใจรับคำตำหนิขณะเดียวกันเมื่อรับหน้าที่ใดมาแล้วจะบากบั่นทำหน้าที่นั้นอย่างดีที่สุดโดยไม่ทอดทิ้ง แม้จะมีอุปสรรคนานาประการมาเกี่ยวข้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2526: 22) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้วต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องรับผิดชอบที่เกิดขึ้นทั้งผิดและชอบ ไม่ใช่รับแต่ชอบอย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่ โดยสมบูรณ์เรียกว่า ผู้มีความรับผิดชอบ

จรรยา สุภาพ (2525: 84) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับรู้และสำนึกในการกระทำของตน ยอมรับผลแห่งการกระทำของตนด้วยความเต็มใจ ไม่ว่าจะเป็ผลดีหรือผลร้าย ไม่ว่าจะกระทำผิดหรือถูก ไม่ปิดความรับผิดชอบไปให้ผู้อื่น และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ความรู้สึกรับผิดชอบนี้เป็นสิ่งเกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ของตน โดยไม่ต้องมีการบังคับ เข้มงวดจากบุคคลอื่น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2525: 679) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า หมายถึง ยอมตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526: 32 – 92) ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้ว่า มีความมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงานให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ยอมรับผลการกระทำ และพยายามปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นด้วยความมานะพากเพียรไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคใดๆ

สุโท เจริญสุข (2528: 45) ได้อธิบายไว้ว่า ความรับผิดชอบตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Responsibility” มาจากคำ 2 คำ คือ “Response” และคำว่า “Ability” หมายถึง ความสามารถที่จะทำ จะแสดงออกมาเองให้เหมาะสมตามหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายในสังคม อันเป็นไปตามหลักเกณฑ์ กฎระเบียบ วินัย ฯลฯ

อรุณศรี กุมาท และคณะ (2528: 53) ให้ความหมายว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติตนต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จโดยดี โดยรู้จักหน้าที่ ไม่ละทิ้งหน้าที่ ติดตามผลงาน แก้ไขปรับปรุงงานอย่างเต็มใจและเต็มความสามารถ จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง ความกระตือรือร้น มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จอย่างดี ตามความสามารถของบุคคลนั้น เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานต่างๆ จะแสดงพฤติกรรมให้สังเกตได้ เช่น ความสนใจ ความตั้งใจ เอาใจใส่และขยันหมั่นเพียรที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จ ไม่เลียงงาน และยอมรับผลจากการที่ตนได้กระทำ โดยมีความพร้อมในการปรับปรุงแก้ไขงานให้ดีขึ้นเสมอ

สุพิศรา สุภาพ (2531: 9) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การรู้จักหน้าที่ที่ตนต้องกระทำต้องปฏิบัติ ไม่คำนึงถึงสิทธิเพียงอย่างเดียว เช่น เป็นนักเรียนมีสิทธิที่จะมาเรียนหนังสือ ความรับผิดชอบของการเป็นนักเรียน คือ ต้องมาเรียนหนังสือสม่ำเสมอ ไม่หนีเรียน ความรับผิดชอบจึงเป็นการกระทำที่พึงกระทำหรือควรกระทำตามสถานภาพของบุคคล

จุรีรัตน์ นันทยทวิกุล (2538: 24) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง คุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะการตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียรอดทน เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

ขวัญฤดี ขำซอนสัตย์ (2542: 21) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่า เป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทนเพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ในด้านการเรียนด้วยความเอาใจใส่ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รู้จักไตร่ตรองวางแผน มีความละเอียดลออ สุขุม รอบคอบ รู้จักการวางแผนงาน และแบ่งเวลาในการเรียน การส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงเวลาที่กำหนด การปรึกษาครูเมื่อมีปัญหา และยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสีย และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น

2. ประเภทความรับผิดชอบ

กรมสามัญศึกษา (2526: 68-92) จำแนกความรับผิดชอบได้เป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน หมายถึง การที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนจนประสบความสำเร็จตามที่มุ่งหมาย ด้วยความขยันหมั่นเพียร อดทน เข้าห้องเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ชักถามอาจารย์ให้เข้าใจ เมื่อทำแบบฝึกหัดผิดก็ยอมรับว่าทำผิด แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องด้วยตนเอง อยู่เสมอ มีผลการเรียนผ่านในทุกวิชาทุกภาคเรียน

2. ความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา รักษาผลประโยชน์ เกียรติยศ ชื่อเสียงของสถานศึกษา ช่วยกันรักษาความสะอาดของสถานศึกษา ไม่ขีดเขียนโต๊ะเรียน ผนังห้องน้ำ แต่งเครื่องแบบนักเรียนเรียบร้อย ไม่ทะเลาะวิวาทกับนักเรียนโรงเรียนอื่น คอยตักเตือนเพื่อนนักเรียนที่จะหลงผิด อันจะทำให้โรงเรียนเสียชื่อเสียง เมื่อโรงเรียนต้องการความร่วมมือหรือความช่วยเหลือก็เต็มใจให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนตามความสนใจและความสามารถของตน เพื่อสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียน เช่น เป็นนักกีฬา นักแต่งคำขวัญเรียงความ และอื่น ๆ

3. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว หมายถึง การที่นักเรียนมีความตั้งใจช่วยเหลืองานต่างๆ ภายในบ้าน เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกันตามความสามารถของตน และรู้จักแสดงความคิดเห็น และปฏิบัติตนเพื่อความสุข และชื่อเสียงของครอบครัว ช่วยแก้ปัญหาการที่สมาชิกในครอบครัวไม่เข้าใจกัน เมื่อมีปัญหาที่ปรึกษาและให้พ่อแม่ทราบปัญหาของตนทุกเรื่อง ช่วยครอบครัวประหยัดไฟฟ้า น้ำ อาหาร สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

4. ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง การที่นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและสังคม บำเพ็ญประโยชน์และสร้างสรรค์ความเจริญให้ชุมชนอย่างเต็มความสามารถ ช่วยสอดส่องพฤติกรรมของบุคคลที่จะเป็นภัยต่อสังคม ให้ความรู้ ความสนุกเพลิดเพลินแก่ประชาชนตามความสามารถของตน ช่วยคิดและแก้ปัญหาต่างๆ ของสังคม เช่น ความสกปรก การรักษาสาธารณสุขสมบัติ และการรับบริการจากสถานบริการต่าง ๆ ของรัฐ

3. ความสำคัญของความรับผิดชอบ

กรมการศาสนา (2525: 2) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะของคนไทยอีกอย่างหนึ่ง ที่จำเป็นต้องปลูกฝังให้กับคนไทย นอกจากความมีระเบียบวินัยความซื่อสัตย์สุจริต ความขยันประหยัด เสียสละ ฯลฯ การปลูกฝังให้คนไทยมีสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติก็เป็น

สิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองดี เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข

ทองคุณ หงส์พันธ์ (2535: 122) ได้กล่าวถึงอาณิสัยของผู้ที่มีความรับผิดชอบไว้ว่า

1. ได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากผู้อื่น
2. การงานสำเร็จเรียบร้อยได้ผลดี
3. เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน
4. เกิดความมั่นคงในสังคมและประเทศชาติ
5. สังคมและประเทศชาติสามารถพัฒนาไปสู่ความเจริญได้รวดเร็ว
6. มีความสะดวกสบายและร่มเย็นเป็นสุขเกิดขึ้นในสังคมและประเทศชาติ

อรรถวรณ นิยะโต (2536: 51) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้ปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม โดยไม่ต้องมีการบังคับจากผู้อื่น ไม่ทำให้เป็นต้นเหตุของความเสื่อมและความเสียหายแก่ส่วนรวม ทำให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม

อนวัติ คุณแก้ว (2538: 52) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้หน้าที่หรืองานที่มอบหมายให้รับผิดชอบประสบความสำเร็จและเสร็จตามเวลาที่กำหนด เป็นผลให้เป็นคนที่มีคุณภาพ ดังนั้น หลักสูตรในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีการปลูกฝังและพัฒนาให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ

จินตนา ธนวิบูลย์ชัย (2540: 81 - 82) กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะทางจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ด้วยความสงบสุข เพราะบุคคลแต่ละบุคคลย่อมต้องมีบทบาทหน้าที่ ที่จะต้องกระทำมากมายถ้าทุกคนในสังคมมีความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีแล้วก็ย่อมทำให้เกิดความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ในประเทศที่มีความเจริญทางเทคโนโลยีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วแล้วยังต้องการบุคลากรที่มีความรับผิดชอบอย่างยิ่ง ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่เป็นปัจจุบันความเจริญทางเทคโนโลยี เป็นการพัฒนาด้านวัตถุทั้ง ๆ ที่การพัฒนาทางด้านจริยธรรมนั้น มีความจำเป็นไม่น้อยกว่าความเจริญทางวัตถุจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากขึ้น การให้ความสำคัญในการพัฒนาด้านจิตใจนั้นจะพิจารณาได้ว่ายังไม่สามารถพัฒนาได้รวดเร็วดังเช่นการพัฒนาเทคโนโลยี ดังนั้น การพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบจึงมีความสำคัญมาก

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายาม อดทน ตั้งใจทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ เป็นเครื่องผลักดันให้บุคคลปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตน และมีความซื่อสัตย์สุจริต อีกทั้งความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกื้อหนุนให้บุคคลปฏิบัติงานสอดคล้องกับกฎจริยธรรมและหลักเกณฑ์ของสังคม เป็นเหตุให้เกิดความก้าวหน้าสงบสุข เรียบร้อยแก่สังคม และประเทศชาติย่อมพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากบุคคลในชาติมีความรับผิดชอบ

4. ลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ

แซนฟอร์ด (Sanford. 1970: 65) ได้อธิบายลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่าสามารถปฏิบัติหน้าที่การงาน หน้าที่ทางสังคม หน้าที่อันพึงปฏิบัติต่อตนเอง ต่อบิดามารดา ญาติพี่น้อง บุคคลทั่วไป และต่อประเทศชาติอย่างดีที่สุดเต็มความสามารถ

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2526: 129) ให้ความหมายและขอบข่ายพฤติกรรมของความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

ลาโรซ บัวศรี (2522: 129) ได้อธิบายถึงลักษณะของผู้ที่มีความรับผิดชอบว่า ได้แก่ เอาใจใส่ ต่อหน้าที่การงานอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อผลงานนั้นๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตน มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญกับอุปสรรค รู้จักหน้าที่และการกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม มีความละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นทั้งของตนเอง และสังคมตรงต่อเวลา และยอมรับผลการกระทำของตน

อรทัย โสภา (2533: 45 – 46) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบว่าจะเป็นคนที่มีลักษณะตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักหน้าที่ มีความเพียรพยายามเคารพต่อระเบียบกฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ ยอมรับความผิดพลาด มีอารมณ์หนักแน่น ไม่ปดงาน ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความคิดริเริ่ม

จूरินทร์ นันทย์ทวีกุล (2538: 4 - 5) สรุปลักษณะของบุคคลที่มีความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. มีความเอาใจใส่ หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจจริง โดยมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ประกอบกิจกรรมด้วยความสนใจ เต็มใจทำงานอย่างสม่ำเสมอ มีจุดมุ่งหมายปลายทาง มีใจจดจ่อ มีสมาธิเพื่อให้งานในหน้าที่ของตนหรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จเรียบร้อย ติดตามผลงาน ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงและหาทางป้องกันไม่ให้เกิดความบกพร่องเสื่อมเสียในงานที่ตนรับผิดชอบอยู่

2. มีความละเอียดรอบคอบ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการรู้จักใคร่ครวญในงานที่ทำ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ รู้จักคิดก่อนทำว่างานนั้นจะมีผลดีหรือผลเสียอย่างไรบ้าง วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและหาทางป้องกันไว้ล่วงหน้าและเมื่อทำงานเสร็จแล้วต้องตรวจทานดูว่าถูกต้องเรียบร้อยดีหรือยัง

3. มีความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความพยายามอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ได้ผลสำเร็จในงานที่ทำและทำด้วยความระมัดระวัง เอาใจใส่อย่างต่อเนื่อง ไม่ชอบอยู่เฉยหรือว่างงาน ริเริ่มงาน แสวงหางานใหม่ๆ อยู่เสมอ

4. มีความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกายความคิดและจิตใจที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้นานๆ จนทำให้สำเร็จได้โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใดๆ มีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจเข้มแข็ง ควบคุมตนเองได้ดีเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนหรือเกียจคร้าน

5. ความตรงต่อเวลา

6. มีการปรับปรุงงานของตนให้ดียิ่งขึ้น หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงถึงการติดตามผลงานที่ได้ทำไปแล้ว ถ้าไม่ดีก็ต้องพยายามแก้ไขปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

นภดล ภาชนะวิเชียร (2540: 70 – 71) กล่าวถึง ลักษณะพฤติกรรมหลักที่แสดงถึงความรับผิดชอบว่า ประกอบด้วยพฤติกรรมหลัก 5 ประการ คือ

1. ตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ คือ
  - 1.1 รับผิดชอบต่อสิ่งที่กระทำ
  - 1.2 ยอมรับว่าหน้าที่เป็นสิ่งที่ต้องทำ
  - 1.3 รู้สึกชอบต่อการกระทำหน้าที่
  - 1.4 รู้สึกว่าหน้าที่ของตนเป็นสิ่งสำคัญ
2. ทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจโดยไม่ต้องมีการบังคับ มีพฤติกรรมดังนี้
  - 2.1 สมควรใจทำหน้าที่
  - 2.2 ควบคุมตนเองได้
3. ทำหน้าที่ด้วยความตั้งใจ เอาใจใส่ พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
  - 3.1 วางแผนในการทำหน้าที่ของตน
  - 3.2 มีระเบียบวินัย
  - 3.3 มีความซื่อสัตย์
  - 3.4 มีความละเอียดรอบคอบ
  - 3.5 มีสติ
4. ทำหน้าที่อย่างต่อเนื่องจนเสร็จงาน พฤติกรรมส่วนนี้มีพฤติกรรมเสริม คือ
  - 4.1 มีความอดทน
  - 4.2 มีความเพียร
  - 4.3 มีการเตรียมการและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
  - 4.4 มีมนุษยสัมพันธ์
  - 4.5 รักษาสุขภาพให้แข็งแรง
5. ยอมรับผลการกระทำของตน ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
  - 5.1 ติดตามผลการกระทำของตน
  - 5.2 มีเหตุผล
  - 5.3 ปรับปรุงการกระทำของตน

สุทธิพงษ์ บุญผดุง (2541: 7) กล่าวถึงบุคคลที่มีลักษณะความรับผิดชอบ ไว้ 4 ลักษณะ

ได้แก่

1. มีวินัยในตนเอง
2. มีความกระตือรือร้น
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. มีความขยันหมั่นเพียร

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน บุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อุตุนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จ ล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. พฤติกรรมที่แสดงความรับผิดชอบ

อรุณศรี กุมุท และคณะ (2528: 53 - 54)

1. กระตือรือร้นทำงานที่ได้รับมอบหมาย
2. อุทิศเวลาให้แก่งาน
3. เอาใจใส่งานเพื่อให้งานนั้นเกิดผลดีมีคุณภาพ
4. ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะของงานโดยละเอียด
5. มุ่งหวังความสำเร็จของงานเป็นที่ตั้ง
6. มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค
7. ยอมรับความผิดการผลการกระทำของตนเอง โดยไม่กล่าวโทษผู้อื่น
8. ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนเองและสังคม

6. การปลูกฝังความรับผิดชอบ

เฮอร์ลอค (Hurlock. 1978: 244) กล่าวว่า การพัฒนาความรับผิดชอบให้กับเด็กควรจะเริ่มด้วยการให้ทำงานที่ง่ายๆ ก่อน เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเองและต้องใช้เวลาในการฝึกความรับผิดชอบเป็นระยะเวลานานพอสมควร

ประดินันท์ อุปรนัย (2530: 217 – 218) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังความรับผิดชอบ โดยการฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบนั้น พ่อแม่ควรมีหลักสำคัญที่พึงปฏิบัติ 7 ประการ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย เพื่อจะได้มีแนวโน้มในการประมาณความสามารถที่จะรับผิดชอบของเด็กได้ และคอยสังเกตว่าเด็กพยายามที่จะทำอะไรด้วยตัวของเขาเอง หรือพยายามที่จะช่วยพ่อแม่เมื่อใด เพื่อจะได้เริ่มต้นสนับสนุนแนะแนวทางให้เขาทำในสิ่งนั้นๆ ได้ทันที
2. ตระหนักว่าช่วงเวลาสำคัญของการสอนให้เด็กเกิดความรับผิดชอบได้ดีที่สุดคือ ช่วงเวลาที่เด็กแสดงให้เห็นว่าเต็มใจ และพร้อมที่จะทำสิ่งต่างๆ ด้วยตัวเองเป็นครั้งแรก และเมื่อถึงเวลานั้นจงปล่อยให้ช่วยตัวเอง แม้เด็กจะยังทำไม่ได้ดีในครั้งแรกๆ แต่การได้มีโอกาสฝึกทำบ่อยๆ จะทำได้ดีขึ้นและทำจนกลายเป็นกิจนิสัย ทำให้เกิดความรับผิดชอบที่จะทำต่อไปโดยถือเป็นภารกิจที่พึงกระทำ
3. พยายามที่จะรู้ด้วยการสังเกตอยู่เสมอๆ ว่าเมื่อใดเด็กพร้อมที่จะมีความ รับผิดชอบมากขึ้น เพื่อจะได้ปล่อยให้รู้จักที่จะรับผิดชอบต่อสิ่งนั้นๆ เพิ่มขึ้น

4. ฝึกความรับผิดชอบไปพร้อมๆ กับการฝึกให้เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เพราะการเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ จะเป็นพื้นฐานในการสร้างวินัยให้กับเด็กเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เด็ก มีความรับผิดชอบ ทั้งนี้ เพราะการเชื่อฟังพ่อแม่คือ การที่เด็กต้องพยายามควบคุมความต้องการของตนเอง ให้เป็นไปตามความต้องการของพ่อแม่ อันเป็นการฝึกควบคุมตนเองเบื้องต้นจนเมื่อเด็กเกิดความเคยชินกับการเชื่อฟังพ่อแม่ ในที่สุดเด็กก็จะเกิดความเคยชินต่อการควบคุมความต้องการของตนเอง

5. สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการร่วมมือกัน ในการทำงานมีการให้อภัย มีการใช้เหตุผล และพยายามให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่ไว้วางใจในตัวเด็กเพื่อให้ได้พัฒนาความรับผิดชอบควบคู่ไปกับความเชื่อมั่นในตนเอง

6. ควรยอมรับในความผิดที่ตนทำ ไม่ลังเลที่จะกล่าวคำขอโทษ เพื่อเด็กจะได้ รู้สึกว่าการทำผิดพลาดเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นได้ และแก้ไขได้

7. ฟังตระหนักและระลึกถึงอยู่เสมอว่า เด็กจะเคารพเชื่อฟังพ่อแม่อย่างจริงจัง และมีความรับผิดชอบถ้าพ่อแม่เป็นคนมีเหตุผลและเป็นคนมีความรับผิดชอบ ฉะนั้น การกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

เสรี อินทร์คง (2535: 58) ได้สรุปข้อเสนอแนะในการปลูกฝังความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานของบุคคลว่า ควรฝึกให้มินิสัยรับผิดชอบตั้งแต่ในวัยเด็กทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่ายๆ เหมาะสมกับวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล และเมื่อมอบหมายให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่ มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความเชื่อมั่น หัดไม่ให้ปิดความรับผิดชอบในหน้าที่การงานของตนให้แก่ผู้อื่น ให้ทำงานสำเร็จเป็นชิ้นเป็นอัน โดยไม่ละทิ้งงานที่ทำไว้แล้ว ชี้แจงให้เด็กรู้จักขอบเขตหน้าที่การงานของตนว่ามีอะไรบ้าง เพื่อมิให้ไปก้าวล่วงงานของคนอื่นๆ และต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งหมดนี้จะเป็นการปลูกฝังให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2539: 2 – 3) ได้กล่าวถึง หลักในการพัฒนานักเรียนในด้านความรับผิดชอบไว้ ดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องมีนโยบายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมอย่างชัดเจน และนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

2. การพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมได้ก็ตามต้องดำเนินการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน

3. สอดแทรกคุณธรรมไปกับการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการดำเนินชีวิตประจำวัน

4. บรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแบบอย่างที่ดีเอื้อต่อการปลูกฝังสร้างเสริมให้มีคุณธรรม

5. บุคลากรทุกฝ่ายทั้งในบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนร่วมพัฒนานักเรียน

6. หลักสูตร ทฤษฎี และเทคนิคอย่างหลากหลาย เป็นปัจจุบันในการพัฒนานักเรียน

7. การปลูกฝังสร้างเสริมคุณธรรมให้กับนักเรียนต้องทำอย่างต่อเนื่องเป็น ระบบ และนำผลมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป

จากเอกสารที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบให้เด็กเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเสริมสร้างตั้งแต่วัยเด็กทั้งที่บ้านและโรงเรียน โดยเริ่มให้ทำงานง่ายๆ ที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อมอบหมายให้ทำแล้ว ก็ควรให้เด็กได้รับผิดชอบอย่างเต็มที่เพื่อให้มีประสบการณ์ในการทำงานด้วยตนเอง จะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาตนเองให้มีความรับผิดชอบ ทั้งในการเรียนและการทำงาน

7. การฝึกความรับผิดชอบ

มิทตัน และแฮริส (พัชรา สุนทรนนท์. 2544: 32 อ้างอิงจาก Mitton; & Harris. 1962: 407 - 416) เสนอแนะการฝึกความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายไว้ ดังนี้

1. ฝึกความรับผิดชอบตั้งแต่เด็กอายุน้อยๆ
2. ควรฝึกความรับผิดชอบให้กับเด็กทุกคน โดยการปฏิบัติจริงและให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำงาน
3. ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงานให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล
4. ควรให้เด็กทราบว่าผู้ใหญ่หวังอะไรจากตัวเขา
5. ผู้ใหญ่ต้องรู้จักยืดหยุ่น และไม่เร่งรัดเด็กเกินไปในการฝึกความรับผิดชอบ
6. ต้องระลึกว่า เด็กต้องการคำแนะนำจากผู้ใหญ่เสมอในการทำงาน
7. ควรให้ความไว้วางใจเด็กในการทำงานตามความรับผิดชอบอย่างเต็มที่
8. อย่าให้เด็กรับผิดชอบเกินความสามารถ เพราะอาจเป็นอันตราย

จากการฝึกความรับผิดชอบดังกล่าวสรุปได้ว่า ความรับผิดชอบต้องฝึกฝนโดยใช้การเสริมแรงคู่ตัวแบบและให้นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติเอง ถ้านักเรียนมีความรับผิดชอบดียอมทำให้ครอบครัว สังคมและประเทศชาติเจริญก้าวหน้าไปด้วย นอกจากนี้ ความรับผิดชอบยังเป็นพื้นฐานสำคัญที่เอื้อต่อการเกิดคุณลักษณะที่ดีอื่นๆ อีกด้วย เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความเชื่อมั่นในตนเอง และความอดทน เป็นต้น

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบในการเรียน

8.1 งานวิจัยในประเทศ

พรชัย รอดสมจิตร (2527: 67 – 68) ได้ศึกษาความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา อายุ 6 – 12 ปี ที่อยู่ในครอบครัวปกติ ในกรุงเทพมหานคร กับเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ จำนวน 450 คน ผลการศึกษาพบว่าเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องการเรียน มีความอดทนหาเหยี่ยว เคารพเชื่อฟังครู และอดทนต่ออุปสรรคสูงกว่าเด็กที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ ของกรมประชาสงเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กนักเรียนที่อยู่ในครอบครัวปกติ มีความสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อสังคมสูงขึ้นตามระดับอายุ 6 – 12 ปี

นภดล ภาชนะวิเชียร (2540: ง) ศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไอเซ็น และแรทส์ ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการเสริมสร้างค่านิยมที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปสร้างเสริมค่านิยมเป้าหมายให้แก่นักเรียนได้ โดยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมตามกระบวนการที่พัฒนาขึ้น มีพัฒนาการในค่านิยมด้านความรับผิดชอบมากกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว ทั้งในด้านความรู้ ความรู้สึกที่ดี และพฤติกรรมที่แสดงถึงค่านิยมนั้น

พัชรา สุนทรนนท์ (2544: 51) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู ผลผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามก่อนการทดลองเท่ากับ 46.80 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามหลังการทดลองเท่ากับ 49.43

ประนอม สุขนาคะ (2545) การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู พบว่า ความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามก่อนการทดลองเท่ากับ 62.53 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามหลังการทดลองเท่ากับ 64.05

กษิมา วิริยะ (สุวรรณินทร์ โรจน์ขจรนภลัย. 2547: 18; อ้างอิงจาก กษิมา วิริยะ. 2526) ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในเขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบอยู่ในระดับที่พึงประสงค์ แต่มีบางความคิดรวบยอดที่อยู่ในระดับไม่พึงประสงค์ ได้แก่ การใช้ความรู้ความสามารถของตนในด้านการศึกษา การทำงานโดยไม่เลือกงานและไม่ดูถูกงานที่สุจริต การตรงต่อเวลาในการนัดหมาย และการยอมรับผิดในการกระทำของในงานที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนชายและหญิงมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนที่ผู้ปกครองมีระดับเศรษฐกิจ สังคมแตกต่างกัน มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานดังกล่าวไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนชายและหญิง และสภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครองไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันต่อความคิดรวบยอดเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานเรื่องการพึ่งพาตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและความรับผิดชอบ

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบด้านการเรียนเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในด้านการเรียน ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีความรับผิดชอบด้านการเรียนดี จะมี

ความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียนขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน และพยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บัตเตอร์เวิร์ท (Butteworth. 1974: 2044) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่าง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน เจตคติต่อโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ความรับผิดชอบต่อตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่าน และเจตคติต่อโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนมีความสามารถทั่วไปสูง มีความรับผิดชอบต่อตนเองสูงกว่า นักเรียนที่มีความสามารถทั่วไปต่ำ

เบคอน (Bacon. 1989: 1289 – A) ศึกษาพบว่า นักเรียนจะแสดงความรับผิดชอบในการเรียนด้วยคุณลักษณะ 6 ประการ คือ

1. การทำกิจกรรมการเรียน
2. การเชื่อฟังครู
3. การตั้งใจเรียน
4. การเรียนหรือการศึกษาค้นคว้า
5. การพยายามเรียน
6. การทำงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่เลือกกระทำ

จากผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่านักเรียนที่มีความรับผิดชอบในการเรียนด้วยตนเอง สามารถช่วยส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน และยังช่วยส่งผลให้นักเรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อันจะเป็นกำลังใจให้นักเรียนมีความพยายามในการเรียนมากขึ้นอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จะดำเนินการ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง
3. เวลาที่ใช้ในการทดลอง
4. แบบแผนการทดลอง
5. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
6. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 ห้อง รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้นเป็น 225 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้การสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 30 คน รวมจำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองทั้งหมด 60 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 2: การเขียนเรียงความ สาระที่ 4: หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักภาษา เรื่อง การสร้างคำ ชนิดของประโยค การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสาระที่ 5: วรรณกรรม บทความสั้น นิทานเรื่องสั้น ทักษะการอ่านสรุปใจความสำคัญ และการตีความ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน

เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 18 คาบๆ ละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์ โดยทำการทดสอบก่อนการเรียน 1 คาบ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 16 คาบ และทำการทดสอบหลังการเรียน 1 คาบ

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง True - Experimental Design ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลอง Randomized Control Group Pretest – Posttest Design โดยใช้แบบแผนการวิจัยตามตาราง (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2550) ดังนี้

ตาราง 2 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
ER	T ₁	X	T ₂
CR	T ₁	~ X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง มีดังนี้

- E แทน กลุ่มทดลอง
- C แทน กลุ่มควบคุม
- R แทน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม
- X แทน การสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)
- ~X แทน การสอนตามคู่มือครู
- T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
- T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ
2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

4. แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ขอบข่ายของเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

1.2 ศึกษาและคัดเลือกเนื้อหาที่จะใช้ในการทดลองสอน โดยนำมาจากหนังสือภาษาไทย หลักและการใช้ภาษาไทย ม. 1 ฉบับ ยกระดับผลสัมฤทธิ์สำหรับผู้สอน และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น ชุดอยู่กับกิ้ง ดอนเศรษฐศาสตร์ในห้องแถว ของหยกบุรพา และเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการศึกษาต่างๆ เพื่อสร้างสื่อในการเรียนการสอน เช่น ใบความรู้ ใบงาน

1.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยได้ประยุกต์จาก แนวของ ชนาธิป พรกุล (2543: 136 – 137) และ ทิศนา แคมมณี (2552: 266) มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมผู้เรียน

1.1 ผู้สอนแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อย 5 หัวข้อ ให้เท่ากับจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม

1.2 ผู้สอนแจ้งเรื่องที่จะเรียน แจ้งตัวชี้วัด จุดประสงค์ของบทเรียน และอธิบายกิจกรรมจิ๊กซอว์ ให้ผู้เรียนทราบ

ขั้นที่ 2 การจัดกลุ่มบ้าน (Home Group) และมอบหมายงานให้นักเรียน

2.1 ผู้สอนจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มละความสามารถ (เก่ง - กลาง - อ่อน) กลุ่มละ 5 คน เท่ากัน เรียกกลุ่มบ้าน (Home Group) มีทั้งหมด 6 กลุ่ม

2.2 ผู้สอนแจกเอกสาร/ใบความรู้/ใบงาน 5 ชุดให้แต่ละกลุ่ม

2.3 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันดูหัวข้อทั้งหมด แล้วตกลงกันว่า สมาชิกคนใดจะศึกษาหัวข้อย่อยอะไร

ขั้นที่ 3 การทำงานร่วมกัน ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

3.1 สมาชิกของกลุ่มบ้าน (Home Group) แต่ละคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยแล้ว ไปรวมกลุ่มกับสมาชิกของกลุ่มบ้านกลุ่มอื่นที่ได้ศึกษาหัวข้อเดียวกันในกลุ่มใหม่ เรียกว่ากลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

3.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) แต่ละกลุ่ม ทำงานร่วมกันในการศึกษารายละเอียด/เนื้อหาของหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนช่วยกันอ่าน อภิปราย ชักถามกัน เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้

3.3 เมื่อทุกคนเข้าใจเนื้อหาแล้ว สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) แต่ละกลุ่ม ช่วยกันคิดหาวิธี หรือกิจกรรมที่สนุก น่าสนใจ เพื่อไปนำเสนอความรู้ต่อกลุ่มบ้าน ของตน เช่น อาจใช้ภาพวาด บัตรคำ ชาร์ต หรือผังความคิด เป็นต้น

(ผู้สอนเดินสังเกตการณ์การทำงานตามกลุ่ม และจัดบันทึกการทำงานของ ผู้เรียน)
 ชั้นที่ 4 การเสนอความรู้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ต่อสมาชิกกลุ่มบ้าน

4.1 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) แยกย้ายกันกลับมายังกลุ่มบ้าน (Home Group) ของตน

4.2 จากนั้นสมาชิกผู้เชี่ยวชาญ (Expert) แต่ละคนผลัดเปลี่ยนกันนำเสนออธิบาย เนื้อหาของหัวข้อย่อยที่ตนไปศึกษามา โดยใช้กิจกรรมที่ได้เตรียมมาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group) ให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้าน (Home Group) ของตนฟัง ได้เรียนรู้ โดยเริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 เป็นต้น

4.3 สมาชิกคนอื่นๆ ฟัง ชักถาม และจัดบันทึก สมาชิกทุกคนก็จะได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด (ผู้สอนเดินสังเกตการณ์การทำงานตามกลุ่ม และจัดบันทึกการทำงานของนักเรียน)

ชั้นที่ 5 การทดสอบ

5.1 ผู้สอนทำการทดสอบหัวข้อย่อย 1 – 5 กับผู้เรียนทั้งห้อง

5.2 ผู้เรียนต่างคนต่างทำแบบทดสอบ (ปรนัย 4 ตัวเลือก)

5.3 ผู้สอนเฉลยคำตอบ ผู้เรียนแลกเปลี่ยนคำตอบกันตรวจ

5.4 ผู้เรียนจัดบันทึกผลการเรียนของแต่ละหน่วยสาระการเรียนรู้ไว้ เพื่อประเมินผลการเรียนรวบยอดของตน

5.5 ผู้สอนบันทึกคะแนนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และสามารถนำคะแนนของสมาชิกกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม และหาค่าเฉลี่ย

5.6 ผู้สอนอาจให้รางวัลกลุ่มที่ทำคะแนนได้สูงสุด เป็นการเสริมแรงจูงใจ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาในเรื่องความชัดเจน ความเหมาะสมของเนื้อหา ลำดับขั้นในการสอน ความเหมาะสมสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

คะแนน +1 = แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ และผล
การเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนน 0 = แผนการจัดการเรียนรู้อาจไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และผล
การเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนน -1 = แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และผล
การเรียนรู้ที่คาดหวัง

บันทึกผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าตรงกับความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ และด้านการประเมินผล จากคำถาม 18 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 18 ข้อ และได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้เพิ่มสื่อและกิจกรรม การเขียนประโยคให้มากขึ้น

2. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไป ทดลองสอน เพื่อทดสอบหาคุณภาพกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง ความเหมาะสมด้านเวลา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนนำไปใช้ ทดลองกับกลุ่มทดลอง

3. หาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพ แผน 82.11/82.89 สูงกว่าเกณฑ์

4. นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์นี้ไปใช้สอนกลุ่มทดลอง
จริงต่อไป

2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ โดยมีรายละเอียด
ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ขอบข่ายของเนื้อหา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตัวชี้วัดวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหาของบทเรียน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ อุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล

2.2 กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มทดลอง

2.3 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ วิธีสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยยึดแนว การสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหน่วยศึกษานิเทศ กรมสามัญศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ

การสอนตามคู่มือครู และคู่มือสถานศึกษาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เขตบางรัก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พุทธศักราช 2554 มีขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ขั้นนำ คือ นำเข้าสู่บทเรียนโดย ครูสนทนา นักเรียนดูภาพ เล่นเกม เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียนต่อไป

2.3.2 ขั้นสอน

2.3.2.1 แจกตัวชี้วัด เป็นการบอกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ทบทวนความรู้เดิม สำหรับการเรียนในบทเรียนใหม่ ด้วยการสนทนา ซักถาม อภิปราย แล้วโยงเข้าสู่เนื้อหาใหม่

2.3.2.2 เสนอเนื้อหาใหม่ เป็นการอภิปรายเนื้อหา ใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ มาประกอบการสอน เช่น ใบความรู้ บัตรคำ ผังภูมิ รูปภาพ เกม เป็นต้น

2.3.2.3 ให้แนวทางในการเรียนรู้ เพื่อชี้แนะทางการฝึกทักษะด้านต่างๆ ด้วยการให้ตัวอย่าง การใช้คำถามเพื่อเป็นการกระตุ้นการใช้ความคิด โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และสอดคล้องกับสมรรถภาพของผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

2.3.2.4 ฝึกปฏิบัติ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองหรือแสดงพฤติกรรมตามตัวชี้วัด

2.3.2.5 ประเมินผลพฤติกรรมผลการเรียน ว่าบรรลุตามผลตัวชี้วัดของบทเรียนเพียงใด โดยครูสังเกต ตรวจรายงาน การอภิปราย การตอบคำถาม

2.3.3 ขั้นสรุป คือ ครู นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่เรียนไปแล้ว

2.3.4 ขั้นประเมินผล วัดหรือประเมินพฤติกรรมของนักเรียนว่า บรรลุผลตามตัวชี้วัด และ/หรือผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ที่คาดหวังจากบทเรียนเพียงใด โดยการสังเกตจากการร่วมทำกิจกรรม เช่น การตอบคำถาม การอภิปราย ตรวจงานเขียน เป็นต้น

2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 6 แผน รวม 16 คาบ

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาในเรื่องความชัดเจน ความเหมาะสมของเนื้อหา ลำดับขั้นในการจัดการเรียนรู้ ความเหมาะสมสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

คะแนน +1 = แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนน 0 = แผนการจัดการเรียนรู้ อาจไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนน -1 = แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

บันทึกผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าตรงกับความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงกับความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา จุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ และด้านการประเมินผล จากคำถาม 18 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 18 ข้อ และได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้เพิ่มสื่อและ กิจกรรมการเขียนประโยคให้มากขึ้น

2. นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองสอน เพื่อทดสอบหาคุณภาพกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1 ห้องเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องความเหมาะสม ด้านเวลา ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยก่อนนำไปใช้ทดลอง กับกลุ่มทดลอง

3. หาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพของแผน 81.22/81.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์

4. นำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือคู่มือนี้ไปใช้สอนกลุ่มควบคุมจริงต่อไป

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดผลตามแนวทางของ พิเชิต ฤทธิ์จัญญ (2544) และ จันทิมา พรหมโชติกุล (2529)

3.2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2: การเขียนเรียงความ สาระที่ 4: หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เรื่อง การสร้างคำ ชนิดของประโยค การวิเคราะห์ ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสาระที่ 5: วิเคราะห์วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ที่สร้างขึ้นเอง จำนวน 60 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความสอดคล้องและกรอบแนวคิด ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนน เพื่อนำข้อเสนอ แนะนำแก้ไขปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

คะแนน +1 = แสดงว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และผล การเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนน 0 = แสดงว่าข้อสอบอาจไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

คะแนน -1 = แสดงว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

บันทึกผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าตรงกับความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อสอบข้อนั้นๆ มีความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา จากข้อสอบ 60 ข้อ ผ่านเกณฑ์ 58 ข้อ และได้นำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ตามลำดับ นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

3. นำผลสอบปรนัยมาวิเคราะห์และตรวจคะแนนเป็นรายข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายอยู่ในระหว่าง .37 – .77 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ในระหว่าง .37 – 0.60 แล้วเลือกเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยไว้ จำนวน 30 ข้อ

4. นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วไปทดสอบกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ บางรัก ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง แล้วนำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 197 – 198) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.92

5. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

4. การสร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการเรียน โดยศึกษาจากแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการเรียนของ อรุณศรี กุ่มพุก และคณะ (2528: 53 – 54) และ พัทธราสุนทรนันท์ (2544: 37)

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ และเขียนนิยามเชิงปฏิบัติการ

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบต่อการเรียนแบบสถานการณ์ตามพฤติกรรมความรับผิดชอบ จำนวน 40 ข้อ ดังนี้

1. ความกระตือรือร้น 4 ข้อ
2. ความมุ่งมั่น หวังความสำเร็จของงาน 4 ข้อ

3. ความสนใจ เอาใจใส่ในงาน ขยันหมั่นเพียร 4 ข้อ
4. การยอมรับข้อบกพร่องแล้วทำงานไปแก้ไข 4 ข้อ
5. การควบคุมตนเองได้ 4 ข้อ
6. การยึดมั่นในกฎเกณฑ์ 4 ข้อ
7. การเข้าห้องเรียนและส่งงานตรงเวลา 4 ข้อ
8. ศึกษาและทำความเข้าใจลักษณะของงานโดยละเอียด 4 ข้อ
9. อุทิศเวลาให้แก่งาน 4 ข้อ
10. ปรับปรุงงานให้ดียิ่งขึ้นทั้งของตนและกลุ่ม 4 ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนจากตัวเลือกที่สร้างขึ้น 5 ตัวเลือก มีระดับคะแนน 5 ระดับ ดังนี้
คะแนน 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของ

นักเรียนมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของ

นักเรียนมาก

คะแนน 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของ

นักเรียนปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของ

นักเรียนน้อย

คะแนน 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของ

นักเรียนน้อยที่สุด

3. สร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยข้อความในแบบสอบถามจะวัดความรับผิดชอบในการเรียน ความกระตือรือร้นในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ความเพียรพยายามและความเอาใจใส่ต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีการให้น้ำหนักคะแนน (Arbitrary Weighting Method) คือ

4. กำหนดให้แต่ละตัวเลือกมีน้ำหนักเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ที่สร้างขึ้นเอง จำนวน 40 ข้อ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบสำนวนภาษา ความสอดคล้องและกรอบแนวคิด ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เกณฑ์การให้คะแนน เพื่อนำข้อเสนอนี้มาแก้ไขปรับปรุง

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ให้ +1 = แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับการวัดความรับผิดชอบในการเรียน

ให้ 0 = ไม่แน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับการวัดความรับผิดชอบในการเรียน

ให้ -1 = แน่ใจว่าข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับการวัดความรับผิดชอบในการเรียน

นำคณะกรรมการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มีจำนวนที่ใช้ได้ 32 ข้อ แล้วปรับปรุงแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2. นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนที่คัดเลือกไว้ ไปทดสอบกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนน แล้วเรียงค่าคะแนนจากสูงไปต่ำ แบ่งกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยใช้สัดส่วน 25% จากนั้นวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ t - distribution แล้วเลือกข้อความที่มีค่า t ระหว่าง 4.90 - 9.49 จำนวน 20 ข้อ

4. นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 171 - 172) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89

5. นำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญคอนเวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร เพื่อขอทำการทดลองในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และพบหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยจัดเตรียมเนื้อหา กำหนดระยะเวลาในการทดลองให้สอดคล้องกับตารางเรียนวิชาภาษาไทย จัดปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงรายละเอียดการเรียน จุดประสงค์การเรียน วิธีการเรียน บทบาทของผู้เรียน และวิธีประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2. ผู้วิจัยทำการสุ่มจากประชากรทั้งหมด 5 ห้องเรียน โดยการใช้การสุ่มแบบง่าย (Sample Random Sampling) มา 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน จำนวน 60 คน แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ที่จะได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ที่จะได้รับการสอนตามคู่มือครู

3. ผู้วิจัยจะทำการทดสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนดำเนินการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ใช้เวลาสอบเรียนสุดท้าย 1 คาบ คาบละ 50 นาที เพื่อเก็บข้อมูล Pretest

4. ในการดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนเองทั้ง 2 กลุ่ม โดยกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้ระยะเวลาในการทดลองทั้ง 2 กลุ่มเท่ากัน คือ 16 คาบ และใช้เนื้อหาเดียวกัน โดยดำเนินการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

5. หลังเสร็จสิ้นการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงทำการประเมินผลหลังการทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ชุดเดิมที่ใช้ก่อนทำการทดลอง โดยใช้เวลาในคาบสุดท้าย 1 คาบ 50 นาที

6. ผู้วิจัยตรวจแบบทดสอบและแบบสอบถาม แล้วนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ในรูป Difference Score

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ในรูป Difference Score

5. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยตัวกลางเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และหาค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร ชูศรี วงศ์รัตน์ (2549: 106) นำเสนอไว้ดังนี้

1.1 สูตรหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 สูตรหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
 n แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 หาค่าความแปรปรวน (Variance) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543: 142)

$$S^2 = \frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

เมื่อ S^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลัง 2
 n แทน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าตรงรชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตร ชูศรี วงศ์รัตนะ (2549: 73) ดังต่อไปนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าตรงรชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ
n แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541: 200 – 210) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$P = \frac{R}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าตรงรชนีความยากของข้อสอบ

R แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบข้อนั้นได้ถูกต้อง

n แทน จำนวนนักเรียนที่ตอบข้อสอบทั้งหมด

2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541: 210 – 211) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$r = \frac{R_u - R_L}{\frac{n}{2}}$$

เมื่อ r แทน ค่าอำนาจจำแนก

R_u แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก (กลุ่มสูงใช้ค่าประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)

R_L แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก (กลุ่มต่ำใช้ค่าประมาณร้อยละ 25 ของนักเรียนทั้งหมด)

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.4 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย โดยใช้สูตรการคำนวณของ KR - 20 (Kuder Richardson – 20) ดังต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541: 197 – 198)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	r_{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	n	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ คือ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
	q	แทน	สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ คือ $1 - p$
	S_t^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของเครื่องมือฉบับนั้น

2.5 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน โดยใช้เทคนิค 25% ของกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วหาค่า t เป็นรายข้อ โดยวิธีแจกแจงที (t - distribution) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 131 - 132) ดังต่อไปนี้

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}; df = \frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{\frac{\left(\frac{S_1^2}{n_1} \right)^2}{n_1 - 1} + \frac{\left(\frac{S_2^2}{n_2} \right)^2}{n_2 - 1}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_H$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_L$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_H^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_L^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_H	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_L	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2.6 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน โดยใช้สูตรการคำนวณของครอนบัต (Cronbach) ใช้ได้ดีกับเครื่องมือวัดที่แต่ละข้อคำถามไม่ได้ตรวจให้คะแนน 1 หรือ 0 แต่เป็นการตรวจให้คะแนนในลักษณะอื่นๆ เช่น การทำข้อสอบอัตนัยที่ตอบแล้วได้คะแนนแต่ละข้อไม่เท่ากัน การทำแบบสอบถามที่ตอบแล้วได้คะแนนแต่ละข้อเป็น 5, 4, 3, 2, 1 เป็นต้น (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 171 - 172) สูตรที่ใช้คือ

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s^2_i}{S^2_t} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด
	S^2_i	แทน	ความแปรปรวนเป็นรายข้อ ได้จากสูตร
	S^2_t	แทน	ความแปรปรวนของเครื่องมือวัด

2.7 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้จะใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ของ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2547: 125 - 126) ดังนี้

$$E_1 = \frac{\left(\frac{\sum X}{n} \right)}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\left(\frac{\sum Y}{n} \right)}{B} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	คะแนนของแบบฝึกหัดหรือของแบบทดสอบย่อยทุกชุดรวมกัน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชุดรวมกัน
	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum Y$	แทน	คะแนนรวมของแบบทดสอบหลังเรียน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียนของผู้เรียนภายในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540: 162) ตามสมมติฐานข้อ 2, 3, 5, 6 โดยคำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}} ; df = n - 1$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบ t
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของความแตกต่างจากการเปรียบเทียบกันเป็นรายบุคคลระหว่างคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียน

3.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบในการเรียน ของผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยวิธีการทางสถิติ t - test for Independent Sample ตามสมมติฐานข้อ 1 และ 4 โดยคำนวณจากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}} ; df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบ t
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
	n_1	แทน	จำนวนคนในกลุ่มทดลอง
	n_2	แทน	จำนวนคนในกลุ่มควบคุม
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
n ₁	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มทดลอง
n ₂	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มควบคุม
$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
S ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ ยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าสถิติของการแจกแจงแบบที (t - distribution)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
กลุ่มทดลอง	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
กลุ่มควบคุม	แทน	นักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ในรูป Difference Score
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample
4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ในรูป Difference Score

5. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Independent Sample ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	
กลุ่มทดลอง	30	24.87	7.0172	4.768**
กลุ่มควบคุม	30	20.47	18.533	

จากตาราง 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Sample ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยของกลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	s^2	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	30	14.20	11.129	320	3468	42.553**
หลังการทดลอง	30	24.87	7.0172			

จากตาราง 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง พบว่า คะแนนสอบหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น ดังผลคะแนนที่ได้หลังการทดลองแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Sample ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาษาไทยของกลุ่มควบคุม	n	$\bar{X}$	s^2	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	30	14.73	14.478	172	1020	29.059**
หลังการทดลอง	30	20.47	18.533			

จากตาราง 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนตามคู่มือครู ช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีขึ้น ดังผลคะแนนที่ได้หลังการทดลองแสดงให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลองและควบคุม โดยใช้ t-test Independent Sample ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	หลังการทดลอง		t
		$\bar{X}$	S^2	
กลุ่มทดลอง	30	79.13	79.495	2.420**
กลุ่มควบคุม	30	72.97	115.283	

จากตาราง 6 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนในกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบต่อการเรียนแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Sample ดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 ผลเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความรับผิดชอบในการเรียน ของกลุ่มทดลอง	n	$\bar{X}$	S^2	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	30	59.97	73.585	575	11175	45.531*
หลังการทดลอง	30	79.13	79.495			

จากตาราง 7 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนสูงขึ้น ดังผลคะแนนที่ได้หลังการทดลอง แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน สูงกว่า ก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 5

6. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มควบคุม ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent Sample ได้ผลดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ผลเปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

ความรับผิดชอบในการเรียน ของกลุ่มควบคุม	n	$\bar{X}$	S^2	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	30	62.03	78.997	328	3782	23.043*
หลังการทดลอง	30	72.97	115.283			

จากตาราง 8 พบว่า ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองกับหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการสอนตามคู่มือครู ช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนสูงขึ้น ดังผลคะแนนที่ได้หลังการทดลองแสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 6

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ในหัวข้อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู มีรายละเอียดพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
4. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู
5. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบในการเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
6. เพื่อศึกษาความรับผิดชอบในการเรียน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง
4. ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน

5. ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

6. ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอน ตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 5 ห้อง รวมจำนวนนักเรียน 225 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้องเรียน โดยใช้การสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้วจับฉลากแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู จำนวนนักเรียนกลุ่มละ 30 คน รวมจำนวนนักเรียนที่ใช้ทดลองทั้งหมด 60 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้หลัก สูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สาระที่ 2: การเขียนเรียงความ สาระที่ 4: หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักภาษา เรื่อง การสร้างคำชนิดของประโยค การวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสาระที่ 5: วรรณกรรม บทความสั้น นิทานเรื่องสั้น ทักษะการอ่านสรุปใจความสำคัญ และการตีความ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน

4. เวลาที่ใช้ในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม กลุ่มละ 18 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวม 6 สัปดาห์ โดยทำการทดสอบก่อนการเรียน 1 คาบ ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 16 คาบ และทำการทดสอบหลังการเรียน 1 คาบ

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 เครื่องมือที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

5.1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง จัดกิจกรรมการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองขึ้นโดยศึกษา คัดเลือก และรวบรวมเนื้อหา ที่จะใช้ในการทดลองสอนจากหนังสือหนังสือภาษาไทย หลักและการใช้ภาษาไทย ม. 1 ฉบับยกระดับผลสัมฤทธิ์ สำหรับผู้สอน และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นชุดอยู่กับกิ้ง ดอน เศรษฐศาสตร์

ในห้องแถว ของหยกบูรพา และเอกสารประกอบการเรียนการสอนจากการประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการศึกษาดังกล่าว เหมาะสมกับวัยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎี หลักการ และวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ จากหนังสือศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ที่ให้ความรู้และขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (ทีศนา เขมมณี. 2552) ประกอบกับงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ โดยนำมาปรับใช้ให้เหมาะกับเนื้อหาและระดับของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน สำหรับการสอน 16 คาบ คาบละ 50 นาที

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มทดลองโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบ นำผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ ไปหาค่าตรงความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แล้วนำแผนไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร $E1/E2$ ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพแผน 82.11/82.89 สูงกว่าเกณฑ์

5.1.2 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม โดยใช้การสอนตามคู่มือครู

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุมโดยใช้การสอนตามคู่มือครู โดยกำหนดระยะในการทดลองเท่ากัน และเนื้อหาเดียวกันกับกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มควบคุม โดยใช้การสอนตามคู่มือครู นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการสอนภาษาไทย 3 ท่าน ตรวจสอบ นำผลคะแนนของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ ไปหาค่าตรงความสอดคล้อง (IOC) โดยคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แล้วนำแผนไปทดสอบหาค่าประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ 80/80 ได้ค่าประสิทธิภาพแผน 81.22/81.67 สูงกว่าเกณฑ์

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

ผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือก ให้ 0 คะแนน โดยนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้สอนวิชาภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขและดูความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำไปหาค่าตรงความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อที่มีค่าตรงความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 หมายความว่าข้อสอบข้อนั้นๆ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือแต่ละข้อ ได้แก่ ค่าความยากง่ายอยู่ในระดับ .37 – .77 และค่าอำนาจจำแนก อยู่ในระดับ .37 – 0.60 เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ นำ

แบบทดสอบที่คัดเลือกแล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง แล้วนำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ 0.92

5.2.2 แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ โดยข้อความในแบบสอบถาม จะวัดความรับผิดชอบในการเรียน ความกระตือรือร้นในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ความรับผิดชอบต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ความเอาใจใส่ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีการให้น้ำหนักคะแนน (Arbitrary Weighting Method) เป็น 5 4 3 2 1 ตามลำดับ โดยนำแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะพฤติกรรมและความเหมาะสมของการใช้ภาษา เพื่อหาค่าตรรกษีความสอดคล้อง (IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าตรรกษีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ข้อความ 32 ข้อความ จากนั้นตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ แต่ละข้อด้วยการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบักกับนักเรียน จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจให้คะแนน แล้วเรียงค่าคะแนนจากสูงไปต่ำ แบ่งกลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ โดยใช้สัดส่วน 25% จากนั้น วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้ t -distribution แล้วเลือกข้อความที่มีค่า t ระหว่าง 4.90 – 9.49 จำนวน 20 ข้อ นำแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับกับผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีการของครอนบัก (Cronbach) (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 171 – 172) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.89

6. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยกับกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมด้วยตนเอง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็นเวลา 16 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 3 คาบ รวมคาบสอนทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมทั้งสิ้น 32 คาบ ในเวลา 6 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการสอนดังนี้

6.1 ในคาบปฐมนิเทศรายวิชา วันแรกของการเปิดภาคเรียนที่ 1 และการเรียนการสอนภาษาไทย ได้ปฐมนิเทศให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสอน บทบาทของนักเรียน เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ และวิธีประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในการทดลองครั้งนี้

6.2 ทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และผ่านการทดสอบคุณภาพแล้ว

6.3 ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยจัดการสอนด้วยตนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เนื้อหาเดียวกัน คือ สารที่ 2: การเขียนเรียงความ สารที่ 4: หลักการใช้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักภาษา เรื่อง การสร้างคำ วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสารที่ 5: วรรณกรรม บทความ นิทาน เรื่องสั้น การอ่านสรุปใจความสำคัญความและการตีความ

6.4 เมื่อดำเนินการสอนครบ 16 คาบ จึงทำการทดสอบหลังเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ฉบับเดียวกับที่ใช้ในการทดสอบก่อนทำการทดลอง

6.5 ตรวจสอบแบบทดสอบดังกล่าวแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ในรูป Difference Score

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

4. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู โดยใช้ t-test for Independent Sample ในรูป Difference Score

5. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

6. เปรียบเทียบความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง โดยใช้ t - test for Dependent Sample

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. ความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ในหัวข้อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย และความรับผิดชอบในการเรียน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู ผู้วิจัยได้อภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน

จากการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ และการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์กับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 เนื่องจากการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์นี้ นักเรียนต้องร่วมมือกันเรียนรู้ โดยต้องมีบทบาทรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ กัน นักเรียนถูกจัดกลุ่มให้ทำงานด้วยจำนวนที่เท่ากันในแต่ละกลุ่ม เรียกว่ากลุ่มบ้าน สมาชิกแต่ละคนต้องรับผิดชอบในการไปศึกษาหัวข้อย่อยที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มบ้านของตน สมาชิกเหล่านี้ มีโอกาสได้ไปทำงานรวมกลุ่มกับสมาชิกของกลุ่มบ้านกลุ่มอื่นที่ได้หัวข้อย่อยเดียวกัน ถือเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทุกคนร่วมกันศึกษาหัวข้อของตนจนแตกฉาน และมีอิสระในการคิดวิธีนำเสนอความรู้ของตนให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน ชั้นสุดท้ายสมาชิกคนใดคนหนึ่งหรือทุกคนร่วมกันสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน จะเห็นได้ว่านักเรียนทุกคนต้องทำงานอย่างจริงจังด้วยตนเองทุกขั้นตอน จึงช่วยทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ดี ทำให้มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนในระดับดี สอดคล้องกับผลวิจัยของ ธนวรรณ เทียนแจษฎา (2548: 131) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์กับการจัดกิจกรรมตามคู่มือครู โรงเรียนบ้านโคกเขาพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 3 จำนวน 42 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เพื่อพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการอ่านจับใจความภาษาไทย ด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์ ที่มีประสิทธิภาพ 85.27/84.77 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และกิจกรรมตามคู่มือครู ที่มีประสิทธิภาพ 77.43/74.29 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75 ที่ตั้งไว้ และมีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์ มีค่าเท่ากับ 0.8104 มีดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมตามคู่มือครู มีค่าเท่ากับ 0.5234 นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมกลุ่มแบบจิ๊กซอว์กับกิจกรรมตามคู่มือครู มีผลการเรียนรู้ ด้านการอ่านจับใจความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนการสอนตามคู่มือครู เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูมุ่งเน้นในการสอนเนื้อหา เพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอนในการสอนที่เป็นแบบแผน ชั้นแรกเป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ชั้นที่สองเป็นขั้นการสอน ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนทราบเป้าหมายในการเรียน และยังมีบททบทวนความรู้เดิม เสนอบทเรียนใหม่ มีกิจกรรมให้นักเรียน เรียนร่วมกันทั้งชั้น หรือมีการมอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ โดยครูให้คำปรึกษา แนะนำ และมีการอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อรวบรวมข้อมูล และสรุปบทเรียน แต่กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนบางคน ร่วมกิจกรรมน้อยเกินไป เพราะนักเรียนบางคน เจ็บและไม่ได้มีบทบาทในการเรียนรู้เท่าที่ควร ทำให้ไม่ได้เรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง จึงมีผลทำให้นักเรียนในกลุ่มควบคุม มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่ำกว่ากลุ่มทดลอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ นั้นส่งผลให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีสาเหตุมาจากขั้นตอนการจัดการกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้ศึกษาไปถ่ายทอดให้ผู้เรียนคนอื่นๆ แสดงความคิดเห็น และสรุปความรู้ ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในภาระงานที่ได้รับมอบหมาย และยังได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างหลากหลายในการทำงาน และยังมีโอกาสใช้ความคิดสร้างสรรค์จัดการกิจกรรมในการนำเสนอความรู้ของกลุ่มของตน ทำให้เกิดการตื่นตัว เกิดความกระตือรือร้น และสร้างบรรยากาศที่ดีในการการเรียนรู้ ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีคะแนนเฉลี่ย 24.87 ในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีคะแนนเฉลี่ย 20.47

จากผลวิจัยดังกล่าวสนับสนุนได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 2

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นแนวทางการจัดการศึกษา ในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถศึกษาและสรุปความรู้ด้วยตนเอง ในขณะที่ต้องร่วมมือปฏิบัติงานในกลุ่มต้องร่วมกันคิด ร่วมกันจัดกิจกรรมนำเสนอความรู้สู่เพื่อนอีกกลุ่มหนึ่ง โดยครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะ ให้คำปรึกษาเท่านั้น นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติเอง กระบวนการทำงานกลุ่มแบบจิ๊กซอว์มีความสำคัญ

ในการส่งเสริมกิจกรรมและการเรียนรู้ของนักเรียนในการเรียนภาษาไทย เพราะภาษาไทยเป็นวิชาที่นักเรียนต้องฝึกฝนทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ให้สม่ำเสมอ การเรียนจึงจะประสบผลสำเร็จ และยังส่งผลดีต่อการเรียนสาระวิชาอื่นๆ อีกด้วย กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ สามารถช่วยฝึกความรับผิดชอบในการเรียน และพัฒนาทักษะทางด้านสังคม ในการร่วมมือกันทำงาน และฝึกการใช้ภาษา ในการสื่อสารอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้นไป และต่อการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวคนธ์ ทองแมน (2547: 103 - 104) พบว่า ผลการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีพัฒนาการเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 33.88 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.36/83.44 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6716 และนักเรียนมีความรับผิดชอบ ในการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วารุณี พรหมคุณ (2549: 65 - 95) ที่ได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) และได้พบว่า แผนการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.33/82.30 และมีดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6987 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด เช่นเดียวกันกับ นภาพรณ จรุงพันธ์ (2552: 88) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยแผนพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ มีค่าเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลวิจัยดังกล่าวสนับสนุนว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 เนื่องจากการสอนตามคู่มือครูเป็นการสอนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอนการสอน ที่กำหนดไว้เป็นแบบแผน มีการใช้กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียน แจ่มจุดประสงค์ในการเรียนการสอน ทบทวนความรู้ เสนอบทเรียนใหม่ ครูให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการทำงานของนักเรียน และมีการให้คำชมเชยเป็นเสริมแรง จึงทำให้การเรียนของนักเรียนมีผลดี และการสรุปเนื้อหาทำให้นักเรียนเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น หลังทำการทดลอง สอดคล้องกับ

การวิจัยของ โสภิต รุ่งทอง (2549) ที่ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน และหลังเรียนโดยการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับการวิจัยของ มหิตพร นันทโลहित (2550) ที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติมีความเข้าใจในการอ่าน และมีความสามารถในการเขียน หลังการทดลอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 โดยผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาหลากหลายที่เหมาะสมกับวัย และความสนใจของนักเรียนในการฝึกทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน โดยให้นักเรียนฝึกการอ่านตีความ จับใจความสำคัญ และสรุปใจความสำคัญจากแบบฝึก นักเรียนมีความสามารถในการเขียนสูงขึ้นทั้งในเชิงโครงสร้างและการใช้ภาษา

จากเหตุผลดังกล่าวสนับสนุนได้ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 4

ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 4 ความรับผิดชอบเป็นสิ่งจำเป็นต้องปลูกฝังหรือเสริมสร้างให้กับนักเรียน ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความรับผิดชอบจะมีความเพียรพยายาม อดทน ตั้งใจ ทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ อีกทั้งลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลที่มีความรับผิดชอบ เป็นเครื่องผลักดันให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิผู้อื่น และต้องทำตามหน้าที่ของตนให้สำเร็จ สอดคล้องกับ อนุวัติ คุณแก้ว (2538: 52) ที่กล่าวว่าความรับผิดชอบเป็นลักษณะหนึ่งที่มีความสำคัญในการเรียน เพราะจะทำให้นักเรียนทำหน้าที่หรือภาระงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย และทำงานเสร็จภายในเวลาที่กำหนด และขวัญฤดี ขำชอนสัตย์ (2542: 21) ได้กล่าวว่า ความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะหนึ่งของบุคคลที่แสดงออกในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่มีความละเอียดรอบคอบ มีการวางแผน มีความขยันหมั่นเพียร อดทน เพื่อให้งานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ยอมรับผลการกระทำไม่ว่าจะเป็นผลดีหรือผลเสียและพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์ เป็นการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้สมาชิกภายในกลุ่มมีบทบาทหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบเท่าๆ กัน สมาชิกในกลุ่มแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบหน้าที่ของตนในเนื้อหาหรือหัวข้อย่อยที่แตกต่างกันออกไป ทุกคนต้องความรับผิดชอบต่อกัน ด้วยการไปศึกษาเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายให้เข้าใจแล้วกลับไปนำเสนอความรู้ต่อกลุ่มบ้านของตน ทุกคนต้องรับผิดชอบ

และช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้การทำงานของกลุ่มบรรลุเป้าหมายร่วมกันนั่นคือการเรียนรู้เนื้อหาอย่างครบถ้วน

ส่วนการสอนตามคู่มือครู เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูมีกิจกรรมให้นักเรียนเรียนร่วมกันทั้งชั้น หรือมีการมอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นคู่ และมีการอภิปรายร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน เพื่อรวบรวมข้อมูลและสรุปทบทวน แต่กิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนบางคนร่วมกิจกรรมน้อยเกินไป เพราะนักเรียนบางคนไม่ได้มีบทบาทหรือมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ส่งผลให้นักเรียนมีความรักผิชอบในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู เนื่องจากกิจกรรมและขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่แปลกใหม่ ไม่จำเจเพราะนักเรียนมีโอกาสทำงานกับผู้อื่นถึง 2 กลุ่ม ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อ แต่รู้สึกกระตือรือร้นในการปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมาย มีบรรยากาศที่ดีในการเรียน ทำให้นักเรียนผ่อนคลายในการเรียน เพราะนักเรียนช่วยกันเรียนรู้ ช่วยกันคิดสร้างสรรค์กิจกรรมในการนำเสนอความรู้สู่ผู้เรียนในกลุ่มบ้านของตน จึงทำให้นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีความรักผิชอบในการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม 79.13 ในขณะที่นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม 72.97

จากผลวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรักผิชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์เทคนิคจิ๊กซอว์ กับการสอนตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 5

ความรักผิชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยความรักผิชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ มีความรักผิชอบในการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 5 ทั้งนี้เพราะความรักผิชอบเป็นคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียน และการทำงาน บุคคลที่มีความรักผิชอบจะมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน มีความเพียรพยายาม อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความปรารถนาที่จะทำงานให้ดีขึ้น มีการวางแผนในการทำงาน มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการทำงานและสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อรรถัย โสภา (2533: 45 – 46) ที่กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความรักผิชอบว่าจะเป็นคนที่มีลักษณะตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ รู้จักหน้าที่ มีความเพียรพยายามเคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์และมีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ ยอมรับความผิดพลาด มีอารมณ์หนักแน่น ไม่บึ้งตึง

ขอความช่วยเหลือผู้อื่น มีความคิดริเริ่ม ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลอง ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามก่อนการทดลองเท่ากับ 59.97 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามหลังการทดลองเท่ากับ 79.13

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมมติฐานที่ 6

ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

จากผลการวิจัยความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู มีความรับผิดชอบในการเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 6 ทั้งนี้เนื่องจากความรับผิดชอบในการศึกษาเล่าเรียน กระทำด้วยความขยันหมั่นเพียรและความอดทน ผู้ที่มีความรับผิดชอบ มักเข้าห้องเรียน และส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่นัดหมาย เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนก็พยายามศึกษาค้นคว้า ชักถามครูให้เข้าใจ เมื่อทำงานผิดก็ยอมรับผลนั้น แล้วพยายามแก้ไขปรับปรุงผลงานให้ถูกต้องด้วยตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชรา สุรินทร์นท (2544: 51) ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู ผลผลการวิจัยพบว่าความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามก่อนการทดลองเท่ากับ 46.80 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามหลังการทดลองเท่ากับ 49.43 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประนอม สุขนาคะ (2545: 73) ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู พบว่าความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามก่อนการทดลองเท่ากับ 62.53 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามหลังการทดลองเท่ากับ 64.05

จากเหตุผลดังกล่าวสนับสนุนได้ว่า ความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามก่อนการทดลองเท่ากับ 62.03 และคะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามหลังการทดลองเท่ากับ 72.97

ข้อสังเกต

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ในการแบ่งกลุ่ม การลดความสามารถของนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ ครูต้องจัดกลุ่มล่วงหน้าให้เสร็จก่อนวันสอน
2. เนื่องจากนักเรียนต้องเป็นสมาชิกของกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ก่อนวันเริ่มกิจกรรม ครูควรอธิบายแนวทางการปฏิบัติภาระงานให้นักเรียนทราบ การใช้ผังภาพหรือตารางกิจกรรมจิ๊กซอว์ประกอบในการอธิบายจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจได้ดีขึ้น
3. ควรใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 2 คาบติดกันสำหรับคาบแรกและคาบที่สอง เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากหน่วยการเรียนรู้ คาบแรกเป็นการศึกษาเนื้อหา และคาบที่สองนักเรียนได้ฝึกทักษะและใช้ความรู้ในคาบแรกมาทำกิจกรรม หากคาบเรียนห่างกันหลายวัน ก็อาจทำให้นักเรียนลืมเนื้อหา ต้องเสียเวลาในการทบทวน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์กับเนื้อหาอื่นๆ เช่น วรรณคดี เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพในด้านความคงทนของการเรียนรู้ เพื่อสำรวจความคงทนของความรู้ที่นักเรียนได้รับ
3. ควรทำการทดลองการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์กับนักเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น เพื่อให้ทราบว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ใช้ได้ดีกับนักเรียนในทุกระดับชั้นหรือไม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร แสงสว่าง. (2540). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการทำงานร่วมกันในรายวิชา ส 305 โลกของเรา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- กรมการศาสนา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2520). คู่มือจริยศึกษา. เล่ม 6. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- (2525). คู่มือการศึกษาจริยธรรมระดับอุดมศึกษาตอนที่ 2. กรุงเทพฯ: กองวัฒนธรรม. กรมวิชาการ. กระทรวงศึกษาธิการ. (2525). คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กรมสามัญศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). ชุดการสอนการปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐาน เรื่องการประหยัดและออม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- (ม.ป.ป.). หน่วยศึกษานิเทศก์. ชุดการเรียนรู้การสอนปลูกฝังและการสร้างค่านิยมพื้นฐาน เรื่องความรับผิดชอบ. กรุงเทพฯ: จงเจริญการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2524). แบบเรียนศีลธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กอบกาญจน์ วงศ์วิสิทธิ์. (2551). ทักษะภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- กาญจนา วัฒย์. (2544). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- กิตติพงษ์ วงศ์ทิพย์. (2545). การพัฒนาการเรียนหลักภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (ภาษาไทย). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- ขวัญฤดี ขำช่อนสัตย์. (2542). การศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุภาพ. (2520). แบบเรียนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- จันทร์เจ้า เกียรติวี. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยเรื่อง การอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยวิธีการแผนที่ความคิดกับการเรียนแบบร่วมมือ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนภาษาไทย). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ธา ตันติพงศานุรักษ์. (2543, ธันวาคม). การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ. วิชาการ. 3(12): 37 – 55.

- จินตนา ธนวิบูลย์ชัย. (2540). *คุณสมบัติในการวัดและคุณภาพของมาตราวัดเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความรับผิดชอบที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์วิธีการของธอนไดค์*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิรัชญา ทิขัตติ. (2550). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบทางการเรียนวิชาภาษาไทยที่ได้รับการสอนแบบร่วมมือ แบบ เอส ที เอ ดี (STAD) และการสอนแบบปกติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี*. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จूरรัตน์ นันนัยทวิกุล. (2538). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในกรุงเทพมหานคร*. ปรินซ์นิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). *แคสท์: รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *วรรณสารศึกษา เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- (2549). *เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย: แนวทางสู่ความสำเร็จ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2547). *คอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษา*. มหาสารคาม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐวุฒิ กิจรุ่งเรือง; วชิรินทร์ เสถียรยานนท์; และ วัชณีย์ เชาว์ดำรง. (2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้คู่มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. (2537). *คู่มือปฏิบัติการจัดทำแผนการสอน*. นครพนม: สวัญพา.
- ทองคุณ หงส์พันธุ์. (2535). *วิถีแห่งบัณฑิต การครองตน ครองคน และครองงาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- ทิตนา แคมมณี; และคณะ. (2542). *ผู้เรียนเก่ง ดี มี สุขการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภา ลาดพร้าว.
- ธนวรรณ เทียนแจษฎา. (2548). *การเปรียบเทียบการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบจิกซอว์ กับการจัดกิจกรรมตามคู่มือครู*. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). *แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้: วารสารวิชาการ*.

- ธีระรัตน์ ศิริสวัสดิ์. (2553). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงเพื่อชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภดล ภาชนะวิเชียร. (2540). การศึกษาค่านิยมด้านความรับผิดชอบของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการสร้างเสริมด้วยกระบวนการที่พัฒนาตามแนวคิดของไดเซนและแรทส์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพรณ จรุงพันธ์. (2552). การพัฒนาความสามารถอ่านจับใจความ โดยใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นรินทร์ กระพี้แดง. (2542). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อทักษะการทำงานร่วมกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประชาธิปไตยในรายวิชา ส 402 สังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- นองนิตย์ เตยจอหอ. (2547). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้ผลสัมฤทธิ์ของกลุ่ม (STAD) เรื่องการอ่านจับใจความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นัตยา ปิลันธนานนท์. (2543). การเรียนแบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- นิตยา เตโช. (2547). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนและเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างวิธีสอนแบบกลุ่มจิ๊กซอว์กับวิธีสอนแบบหมวกหกใบ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). การวัดผลและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2537). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์แนวและวิธีการ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประกิจ รัตนสุวรรณ. (2525). การวัดและการประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประดินันท์ อูปรนัย. (2542). การพัฒนาความรับผิดชอบของเด็ก การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. กรุงเทพฯ: วิกเตอร์การพิมพ์.
- ประนอม สุขนาคะ. (2545). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประวิตร ชูศิลป์. (2524). หลักการประเมินผลวิชาวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.

- ปิยะฉัตร ขาวแก้ว. (2542). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ที่มีต่อการทำงานร่วมกัน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชา ส 306 ประเทศของเรา 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- เมธิญ กิจระการ. (2544). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- (2544, กรกฎาคม). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (E1/E2). วารสารการวัดผลการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 7: 44 – 52.
- พรชัย รอดสมจิตร. (2527). ความสำนึกในความรับผิดชอบตนเองและสังคม ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ และที่อยู่ในครอบครัวปกติในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พระพุทธรักษาภิกขุ. (2520). ศิลธรรมกับโลกมนุษย์. กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักการทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรา สุนทรนนท์. (2544). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำและความรับผิดชอบในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือกับการสอนตามคู่มือครู. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). การวัดและประเมินผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แฮสออฟเฟอร์มิส.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- ไพศาล หวังพานิช. (2533). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภพ เลหาไฟบูลย์. (2537). แนวการสอนวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภัทรินทร์ บุคดีด้วง. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยการใช้และไม่ใช้ชุดการเรียนการสอน. วิทยานิพนธ์. ศษ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- มหิศร นันตโลहित. (2550). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถทางการเขียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ผังมโนทัศน์กับการสอนแบบปกติ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- รังสรรค์ กลิ่นแก้ว. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยระหว่างวิธีการสอนแบบบทเรียนสำเร็จรูปภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น ท 43202 กับวิธีการสอนแบบปกติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบางพลีราษฎร์บำรุง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินทิพพานิช ค.ม. (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รุจิรัฐ ภูสาระ. (2545). การเขียนแผนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: บুদ্ধพอยท์.
- ล้วน สายยศ; และ อังคนา สายยศ. (2536). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (2539). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วงเดือน ภัณฑประทีป. (2550). ผลการอ่านเชิงวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยกลุ่มร่วมมือที่ใช้แผนผังความคิด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ประถมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรรณทิพา รอดแรงคำ. (2540). *Constructivism*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วรรณณี นาสถิตย์. (2543). แผนการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการเรื่องงานประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ประถมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). การสอนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วลีรัตน์ ดิษยศรีรินทร์. (2551). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสรุปความจากเพลงไทยร่วมสมัยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมประชาชนิ์เวศน์. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนาพร ระบับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอล ที เพรส.
- วารุณี พรหมคุณ. (2549). การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านจับใจความ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw). การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ประถมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2547). การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนเทศบาลบ้านเมต จังหวัดมหาสารคาม ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- โตภิต รุ่งทอง. (2549). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักภาษาไทยและเจตคติต่อการเรียน วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เกมกับการสอนแบบปกติ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมโชค พลูนวม. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรับผิดชอบ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สาโรช บัวศรี. (2522). ความรับผิดชอบในการตัดสินใจ จุลสารสมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. ฉบับที่ 8. กรุงเทพฯ: สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. โรงพิมพ์บรรหาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). การวัดและประเมินผลในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- (2540). โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน, ทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต้นแบบ การเรียนรู้ทางด้านหลักทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: กองสารสนเทศ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพผู้เรียน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. from <http://www.bet.obec.go.th/eqa/images/2009/news/report-nt50.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). คู่มือการประเมินผลภายในของสถานศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ : การออกแบบระบบการประเมินผลภายใน. ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2524). คำโครงการคู่มือปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ: กองวิจัยและวางแผน กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2526). คู่มือการปลูกฝังค่านิยม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์กราฟิการ์ต.
- (2526). คำโครงการคู่มือปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม. กรุงเทพฯ: กองวิจัยและวางแผน กระทรวง ศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). วิจัยและพัฒนานโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทาง การศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิการ์ต.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2539). คู่มือการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะด้านจิตพิสัย. กระทรวง ศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิรินทิพย์ สมจิต. (2251). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน พรหมคีรีพิทยาคม จังหวัดนครศรีธรรมราช. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุทธิพงศ์ บุญผดุง. (2541). การสร้างแบบทดสอบวัดลักษณะความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความไม่เที่ยงตรงและความเชื่อมั่น. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุโท เจริญสุข. (2528). ข้อคิดพัฒนานคนให้มีความรับผิดชอบ. วารสารแนะแนว.

- สุพล วังสินธุ์. (2536). การจัดทำแผนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. สารพัฒนาหลักสูตร.
- สุพัตรา สุภาพ. (2531). สังคมและวัฒนธรรม ค่านิยม ครอบครัวยุคใหม่ ศาสนา ประเพณี. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุเมธนา พรหมบุญ. (2540). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. ใน เอกสารทฤษฎีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. หน้า 57 – 68. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุริยัน แสงแก้ว. (2535). การศึกษาผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเกณฑ์การรู้แจ้งกับแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และเวลาที่ใช้ในการเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรียา เฟ็งลี. (2552). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบจิกซอว์ (Jigsaw). การศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (ประถมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวคนธ์ ทองแมน. (2547). การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคจิกซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สุวารินทร์ โรจน์ขจรนภาลย์. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์พิทยาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ; และ อรทัย มูลคำ. (2546). 21 วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- เสวี อินทร์คง. (2535). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความรับผิดชอบในการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สัญญาณการเรียนกับการสอนตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2538). การวัดและพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อรทัย โสภากา. (2533). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์และความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรพรรณ พรสีมา. (2541). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.

- อรรถวรรณ นิยะโต. (2536). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบตนเอง และ ความรับผิดชอบต่อสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้ การสอนแบบบูรณาการกับการสอนตามคู่มือครู*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณศรี กุมาท; และคณะ. (2528: 53). *การสร้างแบบสอบวัดความรับผิดชอบ. รายงานการสร้างแบบ ทดสอบวัดคุณลักษณะในการจัดการ*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี แสงสุมาตย์. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือกลุ่มทักษะภาษาไทย เรื่อง รามเกียรติ์ ตอนกุมภกรรณทนต์น้ำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิจัยเชิงปฏิบัติการ*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ภาษาไทย). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ; และ อรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียนปกติ. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อรุณี บุญยีน. (2547). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบจิ๊กซอว์เรื่องชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ สารการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. การศึกษาค้นคว้า อิสระ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). *ข้อสอบ: การสร้างและการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: พันนี้.
- Bacon, Charles Samuel. (1989). *Teacher Goal Structures and Students Responsibility for Learning: A Students Perspective. Dissertation Abstracts International*. 46: 659.
- Bloom, Benjamin S. (1956). *Taxonomy of Educational Objective Handbook 1: Cognitive Domain*. London: Longman Group.
- Butterworth, Thomas W. (1974, October). *The Relationship of Different Methods of Reporting Pupil Progress to the Reading Achievement School Attitude and Self Responsibility of a Sample of Six Grade Pupil. Dissertation Abstracts International*. 30: 2043 – A.
- Dickinson, Leslie. (1987). *Self-Instruction in Language Learning*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Elliot Aronson. (2000 – 2011). from http://www.jigsaw.org_steps.htm
- Fan, Chung Ten. (1952). *Item Analysis Table*. New Jersey: Education Testing Princeton.
- Fippo, E.D. (1966). *Management: A Behavioral Approach*. New York: Ally and Bacon.
- Ghaith, Ghazi M.; & Amal, R. Bouzeineddine. (2003, April-June). *Relationship between Reading Attitudes Achievement and Learners Perceptions of Their Jigsaw II Cooperative*.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Graham, Donn C. (2006, May). *Cooperative Learning Methods and Middle School Students. Dissertation Abstracts Internationals*. 66(11): unpagged

- Hurlock, Elizabeth B. (1987). *Child Development*. 6th ed. New York: Harper.
- Israel, Judith Lynne. (2003, August). Collaborative Learning Enhanced by an Intelligent Support System. *Dissertation Abstracts Internationals*. 64(2): 809 – B.
- Johnson, D.W.; & Johnson, R. (1991). *Cooperative and Competition: Theory and Research*. Edina, Minn: Interaction Book.
- Klopfer, L.E. (1971). Evaluation of Learning in Science. In *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. Edited by Benjamin, Bloom; et. al. pp. 568 – 573. New York: McGraw-Hill Book. *Dissertation Abstracts International*. 34: 186 – A.
- Learning Experience. *Journal of Reading Psychology*. 24(2): 105 – 121.
- Lowrey, Blaenor Lane. (1978, August). The Effect of Four Drill and Practice Time Unit on the Decoding Performance of Student With Specific Learning Disabilities. *Dissertation Abstracts International*. 39(9): 817 – A.
- Marzano, Robert J. (2001). *Designing A New Taxonomy of Educational Objective*. California: Corwin Press.
- Meeks, Elija Bruce. (1972). Learning Package Versus Conventional Method of Instruction. *Dissertation Abstracts International*. 3: 4295 – A.
- Mitton, Betty Land Dale B. Harris. (1962). “The Development of Responsibility in Children” *The Child : A Book of Reading*. 46: 407 – 416.
- Prescott, Daniel A. (1961). A Report of Conference on Children Study. *Education Bulletin*. 14 – 15.
- Sanford, F.H., et. Al. (1970). *Psychology : A scientific Study of Man*. California: Californian: Wadsworth Publishing.
- Scott, William A.; & Michal, Wertheimer. (1976). *Introduction to Psychological Research*. 4th ed). New York: John Wiley and Son.
- Shaaban, Kassim. (2006, November-December). An Initial Study of the Effects of Cooperative Learning on Reading Comprehension Vocabulary Acquisition and Motivation to Read. *Journal of Reading Psychology*. 27(5): 377 – 403.
- Slavin, Robert E. (1995). *Cooperative Learning: theory research, and practice*. Boston: Allyn and Bacon.
- Souvignier, Elmar; & Julia, Kronenberger. (2007, December). Cooperative Learning in Third Graders' Jigsaw Groups for Mathematics and Science with and Without Questioning Training. *British Journal of Education Psychology*. 77(4): 755 – 771.

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แนะนำ และแก้ไขเครื่องมือทำปริญญานิพนธ์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ แนะนำ และแก้ไขเครื่องมือ

อาจารย์บุญม สัจเดว

ผู้อำนวยการ
โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย

อาจารย์ ดร. สกล วรศรีเจริญ

อาจารย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

อาจารย์สิรินทร์ ลัดดากลม

อาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

อาจารย์ฉวีวรรณ วอสโก

อาจารย์ และหัวหน้าภาควิชาภาษาไทย
โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สนธยา ศรีบางพลี

ข้าราชการบำนาญ
โรงเรียนสาธิต มศว. ประสานมิตร

อาจารย์สมศรี ปาณะโตษะ

อาจารย์
โรงเรียนสาธิต มศว. ประสานมิตร

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอร์
- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักภาษาไทย

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw)

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2554
หน่วยใหญ่ / หัวข้อเรื่อง	หลักการใช้ภาษาไทย	
หน่วยย่อย / หัวข้อเรื่อง	ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	จำนวนคาบ 2 คาบ

☆☆

1. มาตรฐานการเรียนรู้ที่

เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

3. สาระการเรียนรู้

ชนิดและหน้าที่ของคำ - คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสามารถใช้ประโยคในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 5.1 ผู้เรียนสามารถแยกชนิดของคำในประโยคได้ถูกต้อง
- 5.2 ผู้เรียนสามารถบอกหน้าที่ของคำในประโยคได้ถูกต้อง
- 5.3 ผู้เรียนสามารถเขียนประโยคสื่อสารได้ถูกต้อง

6. กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

คาบที่ 1

	Expert Group 1 คำนาม + หน้าที่	Expert Group 2 สรรพนาม + หน้าที่	Expert Group 3 กริยา + หน้าที่	Expert Group 4 วิเศษณ์ + หน้าที่	Expert Group 5 บุพบท+ หน้าที่
Home Group A	A1	A2	A3	A4	A5
Home Group B	B1	B2	B3	B4	B5
Home Group C	C1	C2	C3	C4	C5
Home Group D	D1	D2	D3	D4	D5
Home Group E	E1	E2	E3	E4	E5
Home Group F	F1	F2	F3	F4	F5

ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมผู้เรียน

- 1.1 ผู้สอนแจ้งเรื่องที่จะเรียน แจ้งตัวชี้วัด จุดประสงค์ของบทเรียน ให้ผู้เรียนทราบ
- 1.2 ผู้สอนแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อย 5 หัวข้อ คือ คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท
- 1.3 ผู้สอนเตรียมใบความรู้เรื่อง ให้นักเรียนทั้ง คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท 6 กลุ่ม

ขั้นที่ 2 การจัดกลุ่มบ้าน (Home Group) และมอบหมายงานให้นักเรียน

- 2.1 ผู้สอนจัดผู้เรียนเข้ากลุ่มบ้าน ให้สมาชิกตั้งชื่อกลุ่มบ้านของตน และเลือกหัวหน้า 1 คน
- 2.2 ผู้สอนแจกใบความรู้เรื่อง คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท ให้ทุกกลุ่ม
- 2.3 สมาชิกในกลุ่มช่วยกันดูหัวข้อทั้งหมด แล้วตกลงกันว่าสมาชิกคนใดจะศึกษาหัวข้อย่อยอะไร แล้วได้รับมอบหมายหัวข้อและใบความรู้เพื่อเตรียมศึกษา

ขั้นที่ 3 การทำงานร่วมกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

- 3.1 สมาชิกกลุ่มบ้านที่ศึกษาหัวข้อเดียวกันมารวมกลุ่มกัน เรียกว่า กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
- 3.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่ม ทำงานร่วมกันในการศึกษารายละเอียด/เนื้อหาของหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย ทุกคนช่วยกันอ่าน อภิปราย ซักถามกัน เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาอย่างถ่องแท้
- 3.3 เมื่อทุกคนเข้าใจเนื้อหาดีแล้ว ก็ช่วยกันคิดหาวิธีหรือกิจกรรมที่น่าสนใจ เพื่อไปนำเสนอความรู้ต่อกลุ่มบ้านของตน เช่น บัตรคำ ชาร์ต หรือผังความคิด เป็นต้น

(ผู้สอนเดินสังเกตพฤติกรรม และจดบันทึกการทำงานของนักเรียน)

ขั้นที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอความรู้ต่อสมาชิกกลุ่มบ้าน

- 4.1 ผู้เชี่ยวชาญ แยกย้ายกันกลับมายังกลุ่มบ้าน ของตน
- 4.2 ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอ อธิบาย เนื้อหาของหัวข้อย่อยที่ตนไปศึกษามา โดยใช้กิจกรรมที่ได้เตรียมมาจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้านของตนได้เรียนรู้ โดยเริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1) คำนาม 2) คำสรรพนาม 3) คำกริยา 4) คำวิเศษณ์ และ 5) บุพบท
- 4.3 สมาชิกคนอื่นๆ ฟัง ซักถาม และจดบันทึกสรุปความรู้ลงในใบงาน สมาชิกทุกคนได้เรียนรู้ภาพรวมของสาระทั้งหมด

(ผู้สอนเดินสังเกตพฤติกรรม และจดบันทึกการทำงานของนักเรียน)

ขั้นที่ 5 การวัดผล/ ประเมินผล

- 5.1 ตัวแทนกลุ่มบ้านทุกกลุ่มส่งผลงานสรุปบันทึกสาระที่เรียนรู้ให้ผู้สอน
- 5.2 ผู้สอนตรวจผลงานกลุ่มของทุกบ้าน แล้วเขียนบันทึกคะแนนเป็นรายกลุ่ม

คาบที่ 2 (Computer Lab)

ขั้นที่ 1 ขั้นการเตรียมผู้เรียน

- 1.1 ผู้สอนพาผู้เรียนไป Computer Lab
- 1.2 ผู้สอนแจ้งเนื้อหาที่จะเรียนว่าเป็นการทบทวนเรื่องที่เรียนจากคาบที่แล้ว

ขั้นที่ 2 การจัดกลุ่มบ้าน (Home Group) และมอบหมายงานให้

- 2.1 ผู้สอนให้ผู้เรียนรวมกลุ่มเป็นกลุ่มบ้าน กลุ่มเดิม
- 2.2 ผู้สอนแจกผลงานที่ตรวจแล้วให้นักเรียนดูในกลุ่ม ผู้เรียนบันทึกคะแนนของกลุ่ม
- 2.3 ผู้เรียนช่วยกันหาข้อมูลที่ขาดหายไป
- 2.4 ผู้สอนอธิบายกิจกรรมคร่าวๆ แล้วแจก “ใบงาน กลุ่มบ้าน” ให้หัวหน้ากลุ่มบ้านให้สมาชิกแต่ละคนแยกย้ายไปรวมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม พร้อมนำใบความรู้ชุดเดิม จากคาบที่แล้วใช้ในการสร้างเกม หรือแบบฝึกหัดเพื่อนำไปใช้ทบทวนความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน

ตัวอย่างกิจกรรม

- เกมตอบคำถาม ----> “คุณแม่วายอาหารแต่พระ” ประโยคนี้คำใดเป็นคำ
บุพบท .....
- แบบฝึกหัด
- กาฏกหรือผิด----> “ผู้หญิงที่ผมยาว” ข้อความนี้เป็นประโยค .....
- หาภาพจากอินเทอร์เน็ต ----> ให้เพื่อนแต่งประโยคที่มีคำวิเศษณ์ ฯลฯ

ขั้นที่ 3 การทำงานร่วมกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Group)

- 3.1 ผู้สอนแจก “ใบงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ”
- 3.2 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทบทวนเนื้อหาเรื่องที่ศึกษาคร่าวที่แล้ว จากใบความรู้ชุดเดิม
- 3.3 ผู้เชี่ยวชาญนำเนื้อหาของกลุ่มตนสร้างเกม หรือแบบฝึกหัดสำหรับใช้ทบทวนกับ
กลุ่มบ้าน (ตั้งที่ผู้สอนยกตัวอย่าง)
- 3.4 สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญช่วยกันพิมพ์แบบฝึกหัด แล้วพรีนท์ให้เพียงพอกับจำนวน
สมาชิกบ้านของทุกคน
(ผู้สอนเดินสังเกตพฤติกรรม และจดบันทึกการทำงานของนักเรียน และตรวจสอบความ
ถูกต้องของแบบฝึกหัดที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญสร้างขึ้น)

ขั้นที่ 4 ผู้เชี่ยวชาญ นำเสนอความรู้ต่อสมาชิกกลุ่มบ้าน

- 4.1 เมื่อหมดเวลา ผู้เชี่ยวชาญ แยกย้ายกันกลับมายังกลุ่มบ้าน ของตนพร้อมอุปกรณ์
ทบทวน
- 4.2 ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในกลุ่มบ้าน ผลัดกันทบทวนหรือทดสอบสมาชิกบ้านของตน
เพื่อให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มบ้านของตนได้ฝึกฝนทบทวนความรู้เรียน โดยไม่จำเป็นต้องเรียงตามหัวข้อ
- 4.3 ผู้เชี่ยวชาญเฉลยคำตอบ สมาชิกบันทึกคะแนนของตนหากตอบถูก
- 4.4 ผู้สอนแจกใบงานให้สมาชิกกลุ่มบ้าน ช่วยกันการหาคำและนำคำมาแต่งประโยค

ขั้นที่ 5 การวัดผล/ประเมินผล

- 5.1 ผู้สอนทำการทดสอบท้ายบทเรียนกับผู้เรียนทุกคน 10 นาทีก่อนหมดเวลา โดยใช้
แบบทดสอบท้ายบทแบบปรนัยที่เตรียมไว้
- 5.2 ผู้สอนบันทึกผลคะแนนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม

7. สื่อ การเรียนรู้/แหล่งความรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และ คำบุพบท
2. ใบงานสำหรับกลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
3. กระดาษ Poster กระดาษบัตรคำ, กระดาษกาว Markers และ ฯลฯ
4. ใบบันทึกความรับผิดชอบในการเรียน และใบบันทึกคะแนนผลทดสอบ

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักภาษาไทย

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ภาษาไทย	รายวิชาภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ภาคเรียนที่ 1	ปีการศึกษา 2554
หน่วยใหญ่ / หัวข้อเรื่อง	หลักการใช้ภาษาไทย	
หน่วยย่อย / หัวข้อเรื่อง	ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค	จำนวนคาบ 2 คาบ

1. มาตรฐานการเรียนรู้ที่

เข้าใจธรรมชาติของภาษา และหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษา และพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

2. ตัวชี้วัด

วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

3. สาระการเรียนรู้

ชนิดและหน้าที่ของคำ - คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท

4. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

นักเรียนสามารถวิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค และสามารถใช้ประโยคในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย

5. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 5.1 ผู้เรียนสามารถแยกชนิดของคำในประโยคได้ถูกต้อง
- 5.2 ผู้เรียนสามารถบอกหน้าที่ของคำในประโยคได้ถูกต้อง
- 5.3 ผู้เรียนสามารถเขียนประโยคสื่อสารได้ถูกต้อง

6. กิจกรรมการเรียนรู้

คาบที่ 1

ขั้นนำ

1. ครูชี้แจงหัวข้อ และรายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ แจงตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้นักเรียนทราบ

2. นำเข้าสู่บทเรียนโดยครูยกตัวอย่างประโยค แล้วถามให้นักเรียนวิเคราะห์หน้าที่ของคำในประโยค เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ

3. แจงหัวข้อที่จะเรียน 3 หัวข้อย่อยคือ 1) คำนาม 2) สรรพนาม 3) กริยา

ขั้นสอน

1. นำเสนอหัวข้อย่อยที่ 1) คำนาม อภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะ และหน้าที่ของคำนาม

2. ให้นักเรียนจับคู่ แล้วครูแจกใบความรู้เรื่อง คำนาม ครูถามคำถามนำแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบจากใบความรู้ เช่น

2.1 คำนามมีกี่ชนิด อะไรบ้าง

2.2 ยกตัวอย่าง นามไม่เจาะจง นามเจาะจง ลักษณะนาม อากาณนาม

2.3 คำนามทำหน้าที่อย่างไรบ้างในประโยค

2.4 ยกตัวอย่างประโยค

3. นักเรียนจดบันทึกความรู้เรื่อง คำนาม ลงในสมุดบันทึก

4. สอนหัวข้อย่อยที่ 2) สรรพนาม 3) กริยา โดยใช้กิจกรรมเหมือนในข้อ 2 และ 3

ขั้นสรุป

1. ครูแจกใบงาน ให้นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่อง คำนาม คำสรรพนาม และคำกริยาที่เรียน

1.1 นักเรียนแต่งประโยคที่มี คำนาม คำสรรพนาม และคำกริยา

1.2 หรือวาดภาพ หรือเขียนสัญลักษณ์สำหรับคำแต่ละกลุ่ม เพื่อช่วยในการจำ

2. นักเรียนจดบันทึกข้อสรุป แล้วส่งให้ครูตรวจ

คาบที่ 2

ขั้นนำ

1. ครูชี้แจงหัวข้อ และรายละเอียดหน่วยการเรียนรู้ แจงตัวชี้วัด / ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้นักเรียนทราบ

2. นำเข้าสู่บทเรียนโดยทบทวนบทเรียนจากคาบที่แล้ว เพื่อเชื่อมความรู้ที่จะเรียนในคาบนี้

3. ครูยกตัวอย่างประโยคที่มีคำวิเศษณ์ และคำบุพบท แล้วถามให้นักเรียนวิเคราะห์หน้าที่ของคำในประโยค เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจ

4. แจงหัวข้อที่จะเรียน 3 หัวข้อย่อยคือ 4) คำวิเศษณ์ 5) คำบุพบท

ขั้นสอน

1. นำเสนอหัวข้อย่อยที่ 4) คำวิเศษณ์ อภิปรายเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะ และหน้าที่ของคำวิเศษณ์
2. ให้นักเรียนจับคู่ แล้วครูแจกใบความรู้เรื่อง คำนาม ครูถามคำถามนำแล้วให้นักเรียนช่วยกันหาคำตอบจากใบความรู้ เช่น
  - 2.1 คำวิเศษณ์ มีกี่ชนิด อะไรบ้าง
  - 2.2 ยกตัวอย่าง คำวิเศษณ์บอกลักษณะ บอกเวลา บอกสถานที่ และบอกปริมาณ
  - 2.3 คำวิเศษณ์ ทำหน้าที่อย่างไรบ้างในประโยค
  - 2.4 ยกตัวอย่างประโยคที่มีคำวิเศษณ์
3. นักเรียนจดบันทึกความรู้เรื่องคำวิเศษณ์ ลงในสมุดบันทึก สอนหัวข้อย่อยที่ 5) คำบุพบท โดยใช้กิจกรรมเหมือนในข้อ 2 และ 3

ขั้นสรุป

1. ครูแจกใบงานให้นักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียนเรื่อง คำวิเศษณ์ และคำบุพบทที่ได้เรียน
  - 1.1 ให้นักเรียนแต่งประโยคที่มี คำวิเศษณ์ คำบุพบท
  - 1.2 หรือให้วาดภาพ หรือสัญลักษณ์ของคำวิเศษณ์ และคำบุพบท เพื่อช่วยในการจำ
2. นักเรียนจดบันทึกข้อสรุป แล้วส่งให้ครูตรวจ
3. ผู้สอนทำการทดสอบท้ายบทเรียนกับผู้เรียนทุกคน 10 นาทีก่อนหมดเวลา โดยใช้แบบทดสอบท้ายบทแบบปรนัยที่เตรียมไว้

7. สื่อ การเรียนรู้/แหล่งความรู้

1. ใบความรู้ เรื่อง คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ และ คำบุพบท
2. ใบงานสำหรับกลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
3. กระดาษ Poster กระดาษบัตรคำ, กระดาษกาว Markers และ ฯลฯ
4. ใบบันทึกความรับผิดชอบในการเรียน และใบบันทึกคะแนนผลทดสอบ

8. การวัดและประเมินผล

1. สังเกตจากพฤติกรรมการรับผิดชอบในการทำงานของผู้เรียนทั้งกลุ่มบ้าน และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ
2. ดูจากการตอบคำถาม และการทำงานในห้อง
3. ดูจากผลคะแนนการทำแบบทดสอบท้ายบทเรียน

สรุปผลการสอน

1. บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

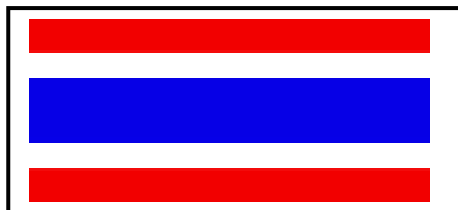
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ข้อเสนอแนะ / ข้อควรปรับปรุง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงนาม ..... ผู้บันทึกการสอน

(นางพัชรินทร์ สินไพบูลย์)

ใบความรู้

หลักภาษาไทย

เรื่องชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค

1. คำนาม
2. คำสรรพนาม
3. คำกริยา
4. คำวิเศษณ์
5. คำบุพบท

ใบความรู้ ชนิดที่ 1 คำนาม

คำนาม คือ คำที่ใช้เรียกสิ่งที่มีชีวิต และไม่มีชีวิต ทั้งรูปธรรม และนามธรรม เช่น คน พี่ช สัตว์ สิ่งของ สถานที่ อารมณ์ ความรู้สึก ฯลฯ คำนามแบ่งออกเป็น 4 ชนิด ได้แก่

1. คำนามไม่เจาะจง คือ คำที่ใช้เรียกนามทั่วๆ ไป ไม่เจาะจง ระบุความหมายกว้างๆ เช่น คน สัตว์ พี่ช หมา แมว ต้นไม้ ดอกไม้ วัด โรงเรียน ฯลฯ

2. คำนามเจาะจง คือ คำที่ใช้เรียกชื่อนามที่เฉพาะเจาะจง ระบุความหมายแคบ และชี้เฉพาะ เช่น นายจัน หมวดเขียว (วีรบุรุษ) มาดอนน่า (นักร้อง) สาธิตเกษตร (โรงเรียน) สุนทรภู่ (กวี) ควินสิริกิติ์ (กล้วยไม้) อเล็กซ์เรด (กุหลาบ) ฯลฯ

3. ลักษณะนาม คือ คำที่ใช้บอกลักษณะ รูปพรรณ สันฐาน ของนาม เช่น ช้างป่า = ตัว, ช้างบ้าน = เชือก, ขนมหิน = จับ, ผ้า = พับ, ฟีน = กอง, ทหาร = หมวด, ปากกา = ด้าม, ลูกคิด = ราง, ขลุ่ย = เล่า, เลื่อย = ปั่น ฯลฯ

4. อาการนาม คือ คำนามที่บอกกิริยาอาการ อารมณ์ความรู้สึก สภาวะในจิตใจที่เป็นนามธรรม ใช้ “การ” และ “ความ” นำหน้าคำกริยา และคำวิเศษณ์ เช่น

การ = การวิ่ง การกิน การเดิน การอ่านหนังสือ การออกกำลังกาย การเรียน ฯลฯ

ความ = ความดี ความชั่ว ความงาม ความง่วง ความสะอาด ความสุข ความรัก ฯลฯ

หน้าที่ของคำนามในประโยค

1. คำนามทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น
  - **มด**เป็นสัตว์ที่ขยันที่สุดในโลก
  - **บุพการี**เป็นบุคคลที่เราควรเคารพ
2. คำนามทำหน้าที่เป็นกรรม หรือผู้ถูกกระทำ เช่น
  - งู**กินกบ**
  - นักเขียนคนนี้**แปลหนังสือ**ไว้หลายเล่ม
3. คำนามทำหน้าที่เป็นบทขยายนามอื่น เพื่อให้ใจความชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น
  - คลื่นยักษ์**สึนามิ**พัดถล่ม 6 จังหวัดภาคใต้ของไทย
  - นักเรียน**โรงเรียนสาธิตเกษตร**เป็นผู้รอบรู้ สู้ชีวิต จิตมั่นคง ดำรงคุณธรรม
4. คำนามทำหน้าที่ขยายกริยา และใช้ตามหลังคำบุพบท เพื่อบอกสถานที่ เช่น
  - ฉันชอบวิ่งออกกำลังกายใน**สวนสาธารณะ** (บอกสถานที่)
  - มาริโอดพบฉันที่**ร้านไอศกรีม** (บอกสถานที่)
  - พ่อแม่ยอมเสียสละได้เพื่อ**ลูก** (ขยายกริยา)
5. คำนามทำหน้าที่ขยายกริยาหรือคำนามอื่น โดยใช้บอกเวลา
  - ฉันชอบดื่ม**น้ำตอนเช้า**
  - ภาวะโลกแปรปรวน ทำให้เราต้องระวัง**พายุฤดูร้อน**
  - ชาว**เที่ยงวัน**เสนอแต่เรื่องการประท้วง
6. คำนามที่ใช้เป็นคำเรียกขาน เพื่อเน้น หรือบอกความรู้สึก เช่น
  - **คุณหมอคะ** ดิฉันมาบริจาคเลือดค่ะ
  - **มาริโอด**จ๋า เธอรู้ตัวไหมว่าเธอหล่อมาก
  - **นักเรียน**คะ ตั้งใจเรียนสิคะ ห้ามหลับ

๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑ ๑

ใบความรู้ ชนิดที่ 2 คำสรรพนาม

คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนามในการใช้เรียกคน สัตว์ สิ่งของ แบ่งเป็น 6 ชนิด ได้แก่

1. สรรพนามที่ใช้แทนนามในการเรียกบุคคล ซึ่งเป็นผู้ร่วมในกระบวนการสื่อสาร คือ เป็นผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึง แบ่งออกเป็น สรรพนามบุรุษที่ 1 ที่ 2 และ ที่ 3 เช่น

- บุรุษที่ 1 เช่น ตู ฉัน ผม กระผม ดิฉัน เรา ข้าพเจ้า อาตมา ข้าพระพุทธเจ้า ฯลฯ
- บุรุษที่ 2 เช่น สู้ เธอ คุณ ท่าน ได้เท่า ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ฝ่าพระบาท เจ้า ฯลฯ
- บุรุษที่ 3 เช่น เขา ท่าน พวกเขา หล่อน มัน พระองค์ ฯลฯ

2. สรรพนามที่ใช้เชื่อมประโยคย่อย ทำหน้าที่แทนคำนามหรือ สรรพนามที่อยู่ข้างหน้า ได้แก่ คำว่า **ที่** **ซึ่ง** **อัน** **ผู้** เช่น

- คน**ที่** มีความเป็นหมอ ต้องเมตตา
- ธรรมชาติ**อัน**ก่อให้เกิดสันติสุข คืออหิงสา
- บุคคล**ผู้**ฝึกสมาธิมาอย่างดีย่อมฟังจับใจความได้ดี
- เขาพยายามทำการบ้าน**ซึ่ง**ไม่มีใครทำมา

3. สรรพนามที่ใช้แยกส่วนคำนาม หรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้า เช่น ต่าง บ้าง กัน

- นักเรียน**บ้าง**ก็จดบ้างก็ฟังขณะครูสอน
- เราเรียนห้องเดียวกัน**กัน**มาหลายปี
- ในการสอบของนักเรียน ม. 2 ทุกคน**ต่าง**ตั้งใจทำเต็มที่

4. สรรพนามที่ใช้แทนนามเพื่อชี้เฉพาะเจาะจง หรือชี้บอกระยะ เช่น **นี่ นี่ นั้น นั้น โห้**

อย่างนี้ อย่างนั้น เช่นนี้ เช่นนั้น ฯลฯ

- **นี่**คือผลแห่งความตั้งใจของเรา
- **นั้น**เป็นเรื่องของการเมือง ไม่ควรยุ่งเกี่ยว
- เธอไปชิมจาน**โห้**ส่วนฉันจะชิมจาน**นี่**

5. สรรพนามที่ใช้แทนนามเพื่อบอกความไม่ชี้เฉพาะเจาะจง ใช้แทนนามทั่วไป เช่นคำว่า

ใคร อะไร ไหน ผู้ใด อะไรๆ ไหนๆ ใครๆ ฯลฯ

- **ใคร**ก็สามารถไปสวนสนุกได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นเด็ก
- **ฉัน**กินได้ทุกอย่างไม่ว่าเป็น**อะไร**
- **ผู้ใด**ขยันเรียนในวันนี้ **ผู้นั้น**จะสบายในวันหน้า

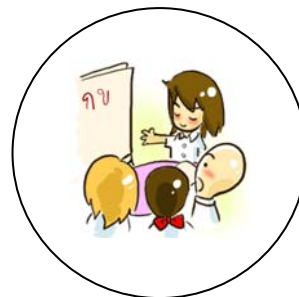
6. สรรพนามใช้แทนนามที่มีเนื้อความเป็นคำถาม เช่น **ใคร ไหน อะไร ผู้ใด ฯลฯ**

- **ใคร**จะไปรับประทานอาหารกับฉันบ้าง
- **อะไร**วางอยู่บนโต๊ะในห้องนั้น
- **ผู้ใด**บ้างอาจหยิบดินสอของคุณโดยไม่ได้รับอนุญาต
- **ไหน**แมวตัวใหม่ของเธอ

หน้าที่ของคำสรรพนาม

1. ใช้เป็นประธานของประโยค เช่น
  - *เขา*ซื้อเสื้อใหม่เพราะมีนัดกับแฟน
  - *ใคร*ไม่มีสตางค์ก็เข้าไปดูภาพยนตร์ในโรงหนังไม่ได้
  - *ไหน*เป็นบ้านของนายกรัฐมนตรี
  - *ที่*เป็นเรื่องที่ผมยินยอมไม่ได้
2. ใช้เป็นกรรมของประโยค เช่น
  - วันนี้มีคาบว่าง นักเรียนจะทำอะไรก็ได้
  - แก้อีตัวนี้เป็นของ*ใคร*
  - นักเรียนช่วย*กัน*ทำความสะอาดสนาม
3. ใช้เป็นผู้รับใช้ของประธาน เช่น
  - พ่อให้*ฉัน*ไปซื้อกับข้าวหน้าบ้าน
  - แม่ให้*เรา*อยู่เฝ้าบ้านวันเสาร์
  - ศอจ.ประกาศห้าม*ผู้ใด*ออกจากบ้านเวลาหลัง 3 ทุ่ม
4. ใช้เป็นส่วนเติมเต็ม เช่น
  - คุณเป็น*ใคร*
  - ผู้อำนวยการโรงเรียนคนใหม่คือ*ใคร*
  - สุนัขหน้าเหมือน*ใคร*
  - หินก้อนนั้นรูปร่างคล้ายอะไร
5. ใช้ติดตามนามที่ทำหน้าที่ประธานหรือกรรมของประโยค เพื่อเน้นความรู้สึก
  - เจ้าเบต้า*มัน*ชอบนอนห้องแอร์กับฉัน
  - วิณา*เธอ*ต่อสู้เพื่อผู้หญิงทุกคนมาตลอด
  - หลวงพ่อ*ท่าน*เทศน์สอนให้เราเป็นคนดี

ใบความรู้

ชนิดที่ 3 คำกริยา

คำกริยา คือ คำที่แสดงอาการ สภาพ หรือการกระทำของคำนาม และคำสรรพนามในประโยค คำกริยาบางคำอาจมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง บางคำต้องมีคำอื่นมาประกอบ

1. คำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับก็ได้ความหมายสมบูรณ์ ชัดเจนในตัวเอง

เช่น

- ครู**ยืน**
- ฝน**ตก**หนัก
- เด็ก ๆ หัว**เราะ**

2. คำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับ จึงจะได้ใจความสมบูรณ์ เช่น

- แม่**ค้า**ขายผลไม้
- น้อง**ตัด**กระดาษ
- พ่อ**ซื้อ**ของเล่นมาให้น้อง
- ฉัน **กิน** ข้าว

3. คำกริยาที่ไม่มีความหมายในตัวเอง ใช้ตามลำพังแล้วไม่ได้รับความ ต้องมีคำอื่นมาประกอบจึงจะได้ความ คำที่มารับนั้นไม่ใช่กรรมแต่เป็นส่วนเติมเต็มหรือมาช่วยขยายความหมายให้สมบูรณ์ คำกริยาพวกนี้ได้แก่ เป็น เหมือน คล้าย เท่า คือ เสมือน ดุจ เช่น

- ผม**เป็น**นักเรียน
- ลูกคน**นี้คล้าย** พ่อ
- เขา**คือ**ครูของตัวเอง
- รองเท้า 2 คู่**นี้เหมือน**กัน
- ลูก**ดุจ**แก้วตาของพ่อแม่

4. กริยาช่วย ไม่มีความหมายในตัวเอง เป็นคำที่เติมหน้าคำกริยาหลักในประโยค เพื่อช่วยขยายความหมายของคำกริยาสำคัญ ให้มีความหมายชัดเจนขึ้น ได้แก่ จง กำลัง ได้ แล้ว ต้อง อย่า จง โปรด ช่วย ควร คงจะ อาจจะ จะ ย่อม คง ยัง ถูก ถေး เทอญ เป็นต้น เช่น

- นายแดงจะไปโรงเรียน
- เธอรีบไปเถอะ
- เธออาจจะถูกตำหนิ
- ลูกควรเตรียมตัวให้พร้อม
- เขาคงจะมา

หน้าที่ของคำกริยา

1. ทำหน้าที่เป็นกริยา แสดงการกระทำของประธานในประโยค เช่น
  - คนกินข้าว
  - นกบินมา
2. ทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค เช่น
  - กิหมากทำให้อ้วน
  - หอนน้อยทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย
  - การวิ่งช่วยทำให้ร่างกายแข็งแรง
3. ทำหน้าที่ช่วยขยายกริยาสำคัญให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น
  - พ่อคงจะกลับบ้านเย็นนี้
  - เขาต้องรีบทำการบ้านให้เสร็จ
4. ทำหน้าที่ช่วยขยายคำนามให้มีความหมายเด่นชัดขึ้น เช่น
  - ฉันชอบกินกล้วยเดี่ยวฝัด
  - น้องชายชอบกินไข่ต้ม

ใบความรู้ ชนิดที่ 4 คำวิเศษณ์

คำวิเศษณ์ หมายถึง คำที่ใช้ประกอบ หรือขยาย คำนาม สรรพนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์ เพื่อให้ได้ใจความชัดเจนและละเอียดมากขึ้น

1. คำวิเศษณ์ที่ประกอบเพื่อบอกลักษณะต่าง ๆ เช่น บอกชนิด สี สัณฐาน ขนาด เสียง อาการ กลิ่น รส ความรู้สึก เป็นต้น เช่นคำว่า “ดี ชั่ว ขาว ดำ กลม แบน ใหญ่ เล็ก โครม เปรี๊ยะ เร็ว ช้า เหม็น หอม หวาน เปรี๊ยะ เย็น ร้อน หนาว ฯลฯ เช่น

- คนพาลย่อมมีสันดานบาป
- คนดีตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้
- บางครั้งทำงานเร็วไปก็เป็นผลเสีย

2. คำวิเศษณ์ที่ประกอบเพื่อบอกกาลเวลา เช่นคำว่า “เช้า สาย บ่าย เทียง เย็น ค่ำ ฯลฯ” เช่น

- เขามาก่อนจึงได้ก่อน เธอมาหลังก็ต้องได้หลัง
- ฉันออกเดินไปโรงเรียนทุกเช้า
- ขณะนี้เรากำลังร้องเพลง

3. คำวิเศษณ์ที่ประกอบเพื่อบอกสถานที่ เช่นคำว่า “บน ล่าง เหนือ ใต้ ไกล ใกล้ ฯลฯ” เช่น

- ฉันเก็บของไว้ชั้นบน เก็บสตางค์ไว้ชั้นล่าง
- ชุนแผนเดินทางไปทางทิศเหนือ
- เขาเลือกเรียนที่นี่เพราะอยู่ใกล้

4. คำวิเศษณ์ ที่ประกอบเพื่อบอกปริมาณ และจำนวนนับ เช่นคำว่า “มาก น้อย หลาย ทั้งหลาย จุ บรรดา ทั้งหมด บาง ทุก บ้าง กัน หนึ่ง สอง สาม ฯลฯ” เช่น

- เขากินจุที่สุดในบรรดาแขกที่มางานวันนี้
- เราตัดตัวแทนเพียงสองคน จากผู้สมัครจำนวนมาก

หน้าที่ของคำวิเศษณ์

1. ทำหน้าที่ขยายคำนาม เช่น
  - ผมเป็นเจ้าของบ้านเล็กในป่าใหญ่หลังนั้น
  - ลูกศิษย์ทุกคนเข้าร่วมในพิธีไหว้ครู
  - หญิงสาวยิ้มให้เขา
2. ทำหน้าที่ขยายคำสรรพนาม เช่น
  - พวกเขาบางคนเท่านั้นที่ได้รับเลือกให้ลงเรือ
  - เขาทั้งหลายก็ไม่แน่ใจว่าควรจะไปทางต่อไปดีหรือไม่
3. ทำหน้าที่ขยายคำกริยา เช่น
  - เธอกินมากจนลงพุง
  - เด็กๆ อย่ากินम्मมมม เดี่ยวจะติดคอ
4. ทำหน้าที่ขยายคำวิเศษณ์ เช่น
  - เขาพูดเร็วมากจนฉันฟังไม่รู้เรื่อง
  - แกงของแม่กลิ่นหอมอบอวลไปทั้งบ้าน

ใบความรู้ ชนิดที่ 5 คำบุพบท

คำบุพบท หมายถึง คำที่ใช้เชื่อมความระหว่างคำ หรือกลุ่มคำให้สัมพันธ์กัน และเมื่อเชื่อมแล้วทำให้ทราบว่า คำ หรือกลุ่มคำที่เชื่อมกันนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เช่น กับ แก่ แต่ ของ ฯลฯ

ลักษณะและหน้าที่ของคำบุพบท แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. คำบุพบทที่ไม่เชื่อมกับคำอื่น เป็นการเกริ่นนำเพื่อให้ผู้ที่ฟังจะพูดด้วยรู้ตัว ส่วนมากจะอยู่ต้นประโยค ใช้เป็นคำร้องเรียก หรือทักทาย ใช้นำหน้าคำนามหรือสรรพนาม ปัจจุบันไม่นิยมใช้แล้ว เช่นคำว่า ดูกร ดูก่อน ดูรา ดูแน่ะ ข้าแต่ ฯลฯ

- ข้าแต่ท่านผู้ทรงศีล
- ดูก่อนท่านศาสนิกชนทั้งหลาย

2. คำบุพบทที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคำต่อคำ เช่น คำนามกับนาม นามกับสรรพนาม นามกับกริยา สรรพนามกับกริยา กริยากับวิเศษณ์ เพื่อบ่งบอกสถานการณ์ให้ชัดเจน เช่น

2.1 บอกความเป็นเจ้าของ

- ปากกาตัวนี้เป็น **ของเขา** (ปากกาของเขา)
- บ้าน**ของ**สมชายใหญ่โต

2.2 บอกความเกี่ยวข้องของคำนามในประโยค

- เขาต้องการ**แต่**เธอเท่านั้น
- เธอจะ**ไปกับ**ฉันหรือจะ**ไปกับ**เขา

2.3 บอกจุดหมาย

- เขาทุ่มเททำงานนี้**เพื่อ**ชื่อเสียง
- เด็กเหล่านั้น**ต้อง**ขอทาน**เพื่อ**ความอยู่รอด
- เขาทำ**เพื่อ**ลูก

2.4 บอกเวลา

- ผมมารอคคุณตั้งแต่เช้า
- เรารู้จักกันเมื่อ 10 ปีที่แล้ว
- เขากลับจากต่างประเทศเมื่อวาน

2.5 บอกสถานที่

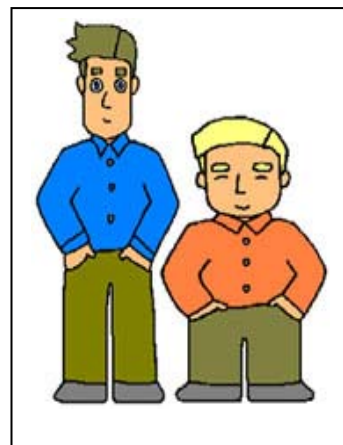
- เรานัดเจอกันที่โรงหนังโดยบังเอิญ
- ต้นตระกูลของเขามาจากปักกิ่ง

2.6 บอกความเปรียบเทียบ

- เธอสวยเหมือนแม่
- พ่อแม่รักลูกดุจแก้วตาดวงใจ
- เขาสูงกว่าน้องชาย

2.7 บอกการให้และบอกความประสงค์

- ครูให้รางวัลแก่นักเรียนที่เรียนดี
- นักเรียนมอบพวงมาลัยแต่อาจารย์ (แต่...ใช้กับผู้ที่อาวุโสที่เราเคารพ)
- เขายื่นคำร้องต่อศาล
- แม่เตรียมอาหารสำหรับงานเลี้ยงคืนนี้
- แกงหม้อนี้เป็นของสำหรับใส่บาตร

ใบงาน กลุ่มบ้าน

คาบที่ 1

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค คำนาม สรรพนาม กริยา
วิเศษณ์ บุพบท

คำสั่ง:

1. ให้สมาชิกกลุ่มบ้านเลือกหัวหน้า 1 คน และตั้งชื่อกลุ่มบ้านของตน
2. หัวหน้า และสมาชิกดูหัวข้อในใบความรู้ แล้วแบ่งภาระงานในการศึกษาหัวข้อย่อย
คนละหัวข้อ
3. สมาชิกแยกไปศึกษารายละเอียด เรื่องที่ตนได้รับมอบหมาย ร่วมกับสมาชิกกลุ่ม
ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเวลาศึกษา 15 นาที
4. ผู้เชี่ยวชาญกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน โดยมีเวลานำเสนอความรู้
คนละประมาณ 2 – 3 นาที
5. สมาชิกฟัง ชักถาม และจดบันทึกในสมุด
6. หัวหน้ารวบรวมสมุดจดงานของสมาชิกส่งครู

ใบงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

คาบที่ 1

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค (คำนาม สรรพนาม กริยา
วิเศษณ์ บุพบท)

คำสั่ง:

1. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีเวลาศึกษาหัวข้อของตน และสร้างอุปกรณ์ (15 – 20 นาที)

รายละเอียดที่ต้องศึกษา

- คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท (เลือกคำที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษา) คืออะไร
- มีหน้าที่อย่างไรในประโยค
- ยกตัวอย่างประกอบ

2. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วยกันคิดกิจกรรม และสร้างอุปกรณ์ในการนำเสนอความรู้ต่อกลุ่มบ้าน

3. ผู้เชี่ยวชาญกลับมาถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน โดยมีเวลานำเสนอความรู้คนละประมาณ 2 – 3 นาที โดยเริ่มจากหัวข้อย่อยที่ 1) คำนาม 2) คำสรรพนาม 3) คำกริยา 4) คำวิเศษณ์ และ 5) บุพบท

ใบงาน กลุ่มบ้าน

คาบที่ 2

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค (คำนาม สรรพนาม กริยา
วิเศษณ์ บุพบท)

คำสั่ง:

1. ให้สมาชิกแต่ละคนไปทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม ให้สร้างเกมหรือแบบฝึกในหัวข้อเดิม โดยมีเวลาทำงาน 15 นาที
2. ผู้เชี่ยวชาญกลับมาเล่นเกม หรือใช้แบบฝึกหัดทบทวนความรู้ ให้สมาชิกกลุ่มบ้าน โดยมีเวลาคนละประมาณ 3 นาที
3. สมาชิกคนอื่นร่วมกิจกรรม
4. ผู้เชี่ยวชาญผลัดกันทบทวนความรู้ให้สมาชิกกลุ่มบ้าน จนครบทุกคน

การทดสอบ

นักเรียนทุกคนเตรียมตัวทำแบบทดสอบท้ายบทเรียนเก็บคะแนน ท้ายคาบนี้

ใบงาน กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ

คาบที่ 2

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค (คำนาม สรรพนาม กริยา
วิเศษณ์ บุพบท)

คำสั่ง:

1. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีเวลาศึกษาหัวข้อของตน และสร้างอุปกรณ์ (15 นาที)

ภาระงาน : เลือกสร้างเกม หรือแบบฝึกหัดเพื่อนำไปใช้ทบทวนความรู้ให้แก่สมาชิก
กลุ่มบ้าน

เกมตอบคำถาม (5 ข้อ)

---→ “คุณแม่ถวายอาหารแด่พระ” ประโยคนี้คำใดเป็นคำบุพบท .....

แบบฝึกหัด (5 ข้อ)

- กาฎกหรือผิด---(“ผู้หญิงที่ผมยาว” ข้อความนี้เป็นประโยค .....
- หาภาพ ----(ให้เพื่อนแต่งประโยคที่มีคำวิเศษณ์

2. สมาชิกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วยกันคิดกิจกรรม และสร้างเครื่องมือ ในการทบทวน
ความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน โดยใช้คอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อื่นๆ

3. ผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มบ้าน ใช้เครื่องมือทบทวนความรู้ให้แก่สมาชิกกลุ่มบ้าน โดย
มีเวลานำเสนอความรู้ คนละประมาณ 2 – 3 นาที

4. ผู้เชี่ยวชาญผลัดกันทบทวนความรู้ให้สมาชิกกลุ่มบ้าน จนครบทุกคน

4. คำสรรพนามต่อไปนี้เขียนในประโยค เพื่อจุดประสงค์อะไร **นี้ นี้ นั้น นั้น โน่น โน่น**

.....
.....

เลือกใช้ 3 คำข้างบน มาแต่งประโยค 2 – 3 ประโยค

.....
.....
.....

5. คำสรรพนามต่อไปนี้ **ใคร อะไร ไหน ผู้ใด อะไร ไหน ใคร** ใช้เพื่อจุดประสงค์ 2 ลักษณะ คือ

5.1 เพื่อ .....

.....
.....

จงยกตัวอย่าง 2 - 3 ประโยค

.....
.....
.....

5.2 เพื่อ

.....
.....
.....

จงยกตัวอย่าง 2 – 3 ประโยค

.....
.....
.....

6. จงยกตัวอย่าง **คำกริยาที่ต้องมีกรรมมารับ** 2 – 3 คำ พร้อมใช้แต่งประโยค

.....
.....
.....

7. จงยกตัวอย่างคำกริยาที่ไม่ต้องมีกรรมมารับ 2 - 3 คำ พร้อมใช้แต่งประโยค

.....
.....
.....

8. คำกริยาต่อไปนี้ เป็นคำกริยาชนิดใด เป็น คล้าย คือ ดูจ

.....
.....
.....

9. คำกริยาช่วย ได้แก่คำใดบ้าง

.....
.....
.....

มีหน้าที่อย่างไร

.....

จงยกตัวอย่างคำที่เป็น กริยาช่วย มา 2 – 3 คำ พร้อมใช้แต่งประโยค

.....
.....
.....
.....

ใบงาน

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค : คำวิเศษณ์ คำบุพบท

คำสั่ง: ให้นักเรียนตอบคำถาม

1. คำวิเศษณ์ มีหน้าที่อย่างไร

.....

.....

2. จงยกตัวอย่างคำวิเศษณ์บอกสี มา มา 2 – 3 คำ

.....

.....

จงใช้คำเหล่านี้แต่งประโยค 2 – 3 ประโยค

.....

.....

.....

3. จงยกตัวอย่างคำวิเศษณ์บอกเวลา มา มา 2 – 3 คำ

.....

.....

จงใช้คำเหล่านี้แต่งประโยค 2 – 3 ประโยค

.....

.....

4. จงยกตัวอย่างคำวิเศษณ์บอกสถานที่ มา มา 2 – 3 คำ

.....

.....

จงใช้คำเหล่านี้แต่งประโยค 2 - 3 ประโยค

.....

.....

5. จงยกตัวอย่างคำวิเศษณ์บอกปริมาณ จำนวนนับ มา มา 2 – 3 คำ

.....

.....

จงใช้คำเหล่านี้แต่งประโยค 2 – 3 ประโยค

.....

.....

ใบบันทึกความรับผิดชอบในการเรียน จากการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน

กลุ่ม ..... ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 /.....

คำชี้แจง: เขียนเลข 5, 4, 3, 2 หรือ 1 ในช่องชื่อของนักเรียน ให้เหมาะสมกับพฤติกรรมการทำงาน
ปฏิบัติงานของนักเรียน

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด
4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนมาก
3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนปานกลาง
2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนน้อย
1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการทำงาน	นร. A1	นร. A2	นร. A3	นร. A4	นร. A5
1	มาถึงห้องเรียนทันเวลา					
2	เริ่มทำงานทันทีโดยไม่ต้องมีคนเตือน					
3	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเต็มที่					
4	ทำงานเสร็จและส่งก่อนเวลา					
5	ทำงานเสร็จและส่งทันเวลา					
6	มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ					
7	ทำงานอย่างกระตือรือร้น					
8	ทำงานอย่างสุดความสามารถเพื่อคุณภาพงานที่ดี					
9	ร่วมวางแผนกับเพื่อนๆในการทำงาน					
10	รับภาระงานด้วยความเต็มใจ					
11	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานส่วนรวม					
12	รับฟังข้อเสนอแนะของเพื่อนแล้วนำไปปรับปรุงงาน					
13	รับฟังข้อเสนอแนะของครูแล้วนำไปปรับปรุงงาน					
14	ให้ความสำคัญกับรายละเอียดของงาน					
15	ศึกษาเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อทำงานให้ถึงจุดสูงสุด					
16	ตรวจสอบคุณภาพของงานทุกขั้นตอน					
17	ทำงานครบตามกฎเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้					
18	ทำงานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนตามที่กำหนด					
19	เมื่อรู้ว่าทำงานผิดแก้ไขเองทันทีโดยไม่ต้องมีผู้เตือน					
20	ช่วยเพื่อนแก้ไขงานของกลุ่มให้ดีขึ้น					

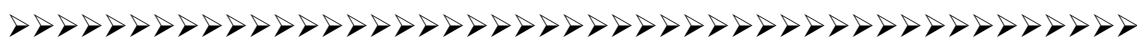

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง: ข้อสอบทั้งหมดมี 10 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

1. “ครูทำโทษเอกและพิมเพราะไม่ทำการบ้าน” ประโยคนี้มีคำนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมกี่คำ?
  - ก. สองคำ
  - ข. สามคำ
  - ค. สี่คำ
  - ง. ห้าคำ
2. “หญิงสาวให้เงินชายขอทานไปยี่สิบบาท” ข้อใดมีคำที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ทุกคำ
  - ก. สาว เงิน ขอทาน
  - ข. ขอทาน เงิน ยี่สิบ
  - ค. สาวขอทาน ยี่สิบ
  - ง. ขอทาน ยี่สิบ บาท
3. ข้อใดมีคำสรรพนาม
  - ก. แม่ลูกอ่อนกำลังให้นมลูก
  - ข. ใครมากดอดดอยู่หน้าบ้าน
  - ค. นักเรียนกำลังทำแบบทดสอบ
  - ง. คุณยายไปวัดทุกวันพระ
4. “แม่ถวายเป็นสังฆทาน... เจ้าอาวาส” คำที่หายไปอยู่ในคำตอบข้อใด
  - ก. กับ
  - ข. แก่
  - ค. ต่อ
  - ง. แต่

5. “ฉันจะไปอเมริกาอาทิตย์หน้า” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด
- ก. คำวิเศษณ์ขยายนาม
  - ข. คำกริยาช่วย
  - ค. คำสรรพนามขยายนาม
  - ง. คำลักษณะนาม
6. “คุณหมอบอกให้คุณยายระวังเรื่องการกินให้มาก” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด
- ก. คำกริยา
  - ข. คำวิเศษณ์
  - ค. คำนาม
  - ง. คำสรรพนาม
7. ประโยคใดมีคำกริยาที่ทำหน้าที่เป็นคำวิเศษณ์ ?
- ก. ครูแดงชอบกินข้าวผัด
  - ข. คุณตาชอบดื่มรังนก
  - ค. เขารับอาบน้ำไปโรงเรียน
  - ง. เด็กดีไม่นอนดึก
8. “บ้านเขาอยู่ที่ทิศเหนือของโรงเรียน” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด?
- ก. นาม
  - ข. สรรพนาม
  - ค. บุพบท
  - ง. วิเศษณ์
9. “นักเรียนชอบคุยกันในห้องเรียน” คำใดเป็นสรรพนาม?
- ก. นึก
  - ข. คุย
  - ค. กัน
  - ง. ใน
10. “เขามาพบรอคคุณนายที่ห้องรับแขกตั้งแต่เช้าค่ะ” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด?
- ก. สรรพนาม
  - ข. บุพบท
  - ค. วิเศษณ์
  - ง. นาม

ใบเฉลยคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
1	ก.	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค.	ง
3	ก	ข.	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง.
5	ก	ข.	ค	ง
6	ก	ข	ค.	ง
7	ก.	ข	ค	ง
8	ก	ข	ค	ง.
9	ก	ข	ค.	ง
10	ก	ข.	ค	ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

เรื่อง ชนิดและหน้าที่ขอคำในประโยค คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์ บุพบท
โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มทดลอง/กลุ่มควบคุม)

คำชี้แจง: ข้อสอบทั้งหมดมี 10 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
	ก	ข	ค	ง
1	ก	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค	ง
3	ก	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง
5	ก	ข	ค	ง
6	ก	ข	ค	ง
7	ก	ข	ค	ง
8	ก	ข	ค	ง
9	ก	ข	ค	ง
10	ก	ข	ค	ง

ภาคผนวก ค

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง: ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

1. คำในข้อใด ไม่ใช่คำมูล

- ก. กระจ่าง   กระจก
- ข. ขมิขมัน   ขมุกขมัว
- ค. น้อยหน้า   มลายู
- ง. สมใจ   คู่ครอง

2. ข้อใดมีคำประสม 2 คำ ที่เป็นคำไทยและคำต่างประเทศ

- ก. น้ำร้อน   ไม้กวาด
- ข. ตู้อึ่ง   ไม้เท้า
- ค. น้ำตก   พวงหรีด
- ง. รถเก๋ง   แก้วอี่

3. ข้อใดเป็นคำประสม ที่เป็นคำไทยประสมกับคำไทย ทั้ง 2 คำ

- ก. หางเสือ   ราชวัง
- ข. ไฟฟ้า   เตารีด
- ค. รถเก๋ง   ทางด่วน
- ง. ราชการ   ทางด่วน

4. ข้อใดเป็นคำซ้อนทั้ง 2 คำ

- ก. พ่อแม่   ลูกคำ
- ข. บ้านเรือน   ลูกหลาน
- ค. ลูกคำ   ใหญ่โต
- ง. เรือนแพ   บ้านนา

5. คำซ้ำในข้อใดทำให้ความหมายมีน้ำหนักมากขึ้น

- ก. เขาทำกับข้าวได้ร้อยจริงๆ
- ข. หล่อนชอบใส่เสื้อสีดำๆ
- ค. แพ้ชั้นสาว ๆ คนแก่ตามไม่ทัน
- ง. นักเรียนคุยกันเบาๆ

6. ข้อใดมีคำพ้องเสียง
- อากาศเป็นพิษชีวิตจะสั้น
  - คุณยายสวดมนต์ทุกคืนก่อนนอน
  - แม่ทำกล้วยบัวดชีถวายพระบวชใหม่
  - บ้านุญมาชอบมาทำบุญที่วัดนี้
7. ข้อใดมีคำพ้องรูปที่อ่านต่างกันและมีความหมายต่างกัน
- เขาใช้เวลาเดินลงเขาหนึ่งวันเต็ม
  - ตาเป็นตาแดงจึงต้องไปหาหมอ
  - นางจันทชอบนั่งชมพระจันทร์เต็มดวง
  - เพลานั้นเพลารถก็หักลงทันที
8. ข้อใดไม่ใช่ประโยคขอร้อง
- ตามดิฉันเข้ามาค่ะ
  - กรุณามาใหม่พรุ่งนี้
  - โปรดเอื้อเฟื้อเด็กและคนชรา
  - คุณหมอช่วยลูกผมด้วย
9. ข้อใดเป็นประโยคบอกเล่า
- พ่อจะพาไปเที่ยวจริงหรือ
  - ใครๆ ก็อยากเป็นเพื่อนกับเขา
  - อย่าขับรถตอนเมา
  - เขาไม่ชอบกินผักสีเขียว
10. “เป็นเด็กเป็นเล็กอย่าหัดโกหก” เป็นประโยคชนิดใด
- ประโยคขอร้อง
  - ประโยคบอกเล่า
  - ประโยคคำถาม
  - ประโยคคำสั่ง
11. ข้อใดเป็นประโยคสมบุรณ์
- ตอนเขาตื่นนอน
  - เขากลับจากเชียงใหม่
  - พอเขาเข้าไปในห้อง
  - เมื่อคุณยายเป็นเด็ก

12. ข้อใดมีคำนามมากกว่าสุด

- ก. ลุงมีชอบใส่เสื้อสีแดงเป็นพิเศษ
- ข. หมาแมววิ่งฟันแข่งฟันขานายของมัน
- ค. น้อยนิตและเหน่งพาโตไปเดินเล่น
- ง. นกมีหูหนูมีปีกหมายถึงค่างคาว

13. “เด็ก ๆ ต่างก้มหน้าก้มตาอ่านหนังสือ” คำใดเป็นสรรพนาม?

- ก. เด็ก ๆ
- ข. ต่าง
- ค. ก้มหน้า
- ง. หนังสือ

14. “ระหว่างเดินทางหนูแลเห็นนกแอบซ่อนอยู่ในกอหญ้า” คำใดเป็นคำกริยาทั้ง 2 คำ?

- ก. ระหว่าง   แอบซ่อน
- ข. แลเห็น   ใน
- ค. ซุกซ่อน   แลเห็น
- ง. ใน   เดินทาง

15. “ชายหนุ่มค่อย ๆ แอบเล็ดลอดออกจากประตูเมืองไป” ข้อใดเป็นคำวิเศษณ์

- ก. หนุ่ม
- ข. เล็ดลอด
- ค. จาก
- ง. ประตู

16. “แม่ลูกอ่อนกำลังให้นมลูกของเธอ” คำที่ขีดเส้นใต้เป็นคำชนิดใด?

- ก. นาม
- ข. สรรพนาม
- ค. บุพบท
- ง. วิเศษณ์

17. ข้อใดใช้ลักษณะนามไม่ถูกต้อง

- ก. อาตี ! หยิบลูกคิดวางนั้นให้เตี้ยหน่อย
- ข. งาช้างกึ่งนี้ราคาเท่าไร
- ค. ฟันของเลื่อยป็นนี้ที่อแล้ว
- ง. ช่วยซื้อขลุ่ยให้ครูสองอันนะ

อ่านโคลงด้านล่าง แล้วตอบคำถามข้อ 18 – 20

อ่อนหวานมานมิตร์ล้น	เหลือหลาย
หยาบบ่มีเกลอกราย	เกลื่อนไกล้
ดุดวงศศิฉาย	ดาวดาษ ประดับนา
สุริยส่องดาราไร่	เพื่อร้อนแรงแสง

18. โคลงข้างต้น ผู้เขียนต้องการให้เน้นความสำคัญของสิ่งใด?

- ก. การพูด
- ข. ความเข้าใจ
- ค. ความหยาบช้า
- ง. การแสดงกิริยามารยาท

19. คำในข้อใดจับคู่ได้ถูกต้องตามความหมายในโคลง

- ก. อ่อนหวาน – สุริยส่อง
- ข. อ่อนหวาน – ศศิฉาย
- ค. หยาบ – ดาวดาษ
- ง. หยาบ – ดารา

20. เราควรนำคำสอนนี้ไปใช้อย่างไร?

- ก. ควรแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
- ข. ควรอดทนเมื่อผู้อื่นพูดหยาบกับเรา
- ค. ควรใช้คำพูดที่สุภาพอ่อนหวานกับผู้อื่น
- ง. ควรระวังกิริยามารยาทเมื่อฟังผู้อื่นพูด

อ่านข้อความด้านล่าง แล้วตอบในข้อ 21 – 22

“ทุกครั้งที่ออร์ทัยซื้อไขมาแล้ว และยังไม่ได้ใช้ปรุงอาหาร เธอจะทำความสะอาด โดยใช้ผ้าชุบน้ำหมาดๆ เช็ดเบาๆ ก่อนนำเข้าไปเก็บไว้ในตู้เย็น ในบางครั้งถ้าไขมีความสกปรกมาก เธอจะล้างไขก่อนแล้วจึงนำน้ำมันพืชมาทาโดยรอบปิดรูพรุนของไข”

21. การกระทำของออร์ทัยแสดงให้เห็นว่าออร์ทัยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องอะไร?

- ก. การป้องกันไม่ให้อากาศเข้าไปในฟองไข
- ข. การป้องกันไม่ให้น้ำในฟองไขระเหยออกมา
- ค. การเก็บรักษาไขไม่ให้เสียเร็ว
- ง. การทำความสะอาดไขที่สกปรก

22. ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านทำอะไร

- ก. ให้ผู้อ่านสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง
- ข. ให้ผู้อ่านทำความสะอาดไขก่อนเก็บในตู้เย็น
- ค. ให้ผู้อ่านเลือกซื้อไขที่สะอาด
- ง. ให้ผู้อ่านเลิกกินไขเพราะยุ่งยากในการเก็บ

23. ข้อใดไม่ใช่วิธีอ่านหนังสือที่ถูกต้อง

- ก. อ่านเพื่อต้องการศึกษาค้นคว้า
- ข. อ่านเพื่อความสนุกและความบันเทิง
- ค. อ่านเพื่อความคิดหรือเพื่อสนองความต้องการอื่นๆ
- ง. อ่านเพื่อหาข้อบกพร่องของหนังสือ

24. มุมมองที่ใช้ในการเขียนเรื่อง เกี่ยวข้ององค์ประกอบกับข้อใด

- ก. จุดประสงค์ กลุ่มผู้อ่าน และภาษา
- ข. บรรยากาศ จุดประสงค์ และภาษา
- ค. บรรยากาศ สถานที่ และภาษา
- ง. จุดประสงค์ กลุ่มผู้อ่าน และบรรยากาศ

25. การวิจารณ์วรรณกรรมเรื่องสั้น ต้องพิจารณาองค์ประกอบอะไรบ้าง

- ก. เนื้อเรื่อง ประเภท วิธีการแต่ง และประเมินคุณค่า
- ข. เนื้อเรื่อง ประเภท การใช้ภาษา และประเมินคุณค่า
- ค. เนื้อเรื่อง ฉาก การใช้ภาษา และประเมินคุณค่า
- ง. เนื้อเรื่อง วิธีการแต่ง การใช้ภาษา และประเมินคุณค่า

26. การประเมินคุณค่าวรรณกรรมควรพิจารณาจากสิ่งใด
- ก. เนื้อหาส่วนรวมที่ให้คุณประโยชน์แก่ผู้อ่าน
  - ข. รายได้จากยอดขายหนังสือเล่มนั้นๆ
  - ค. ความมีชื่อเสียงของผู้ประพันธ์
  - ง. ความสนุกและความบันเทิงที่ได้รับ
27. เรียงความมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
- ก. คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
  - ข. ชื่อผู้เขียน คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
  - ค. ชื่อเรื่อง คำนำ เนื้อเรื่อง สรุป
  - ง. ถูกทั้งข้อ ก และข้อ ข
28. ข้อใดเป็นลักษณะของย่อหน้าที่ดี
- ก. ควรมีประเด็นหลักเพียงประเด็นเดียว
  - ข. ควรมีข้อมูลมาสนับสนุนประเด็นให้ถูกต้อง
  - ค. ควรมีตัวอย่างประกอบ
  - ง. ถูกทุกข้อ
29. ข้อใดเรียงลำดับขั้นตอนในการเขียนเรียงความถูกต้อง
- ก. ลำดับความคิดเป็นโครงร่าง หาข้อมูลจากหลายแหล่ง แล้วจึงลงมือเขียน
  - ข. หาข้อมูลจากหลายแหล่ง ลำดับความคิดเป็นโครงร่าง แล้วจึงลงมือเขียน
  - ค. ลำดับความคิดเป็นโครงร่าง ลงมือเขียน เมื่อติดขัดแล้วจึงค่อยหาข้อมูลเพิ่มเติม
  - ง. หาข้อมูลจากหลายแหล่ง ลงมือเขียน แล้วยกตัวอย่างประกอบ
30. ขั้นตอนในข้อใดที่ควรทำ หลังจากเขียนเรียงความเสร็จ
- ก. อ่านทบทวน แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง แก้ไขภาษาและตัวสะกด
  - ข. แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง อ่านทบทวน แก้ไขภาษาและตัวสะกด
  - ค. แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง แก้ไขภาษาและตัวสะกด อ่านทบทวน
  - ง. อ่านทบทวน แก้ไขภาษาและตัวสะกด แก้ไขข้อมูลให้ถูกต้อง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
(ใบเฉลยคำตอบ)

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

คำชี้แจง: ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ				ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
1	ก	ข	ค	ง.	16	ก	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค	ง	17	ก	ข	ค	ง.
3	ก	ข	ค	ง	18	ก.	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง	19	ก	ข	ค	ง
5	ก.	ข	ค	ง	20	ก	ข	ค	ง
6	ก	ข	ค	ง	21	ก	ข	ค	ง
7	ก	ข	ค	ง.	22	ก	ข	ค	ง
8	ก.	ข	ค	ง	23	ก	ข	ค	ง.
9	ก	ข	ค	ง	24	ก.	ข	ค	ง
10	ก	ข	ค	ง.	25	ก	ข	ค	ง.
11	ก	ข	ค	ง	26	ก.	ข	ค	ง
12	ก	ข	ค	ง	27	ก	ข	ค	ง
13	ก	ข	ค	ง	28	ก	ข	ค	ง.
14	ก	ข	ค	ง	29	ก	ข	ค	ง
15	ก.	ข	ค	ง	30	ก.	ข	ค	ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มทดลอง/Pre-Test)

คำชี้แจง ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ				ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
1	ก	ข	ค	ง	16	ก	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค	ง	17	ก	ข	ค	ง
3	ก	ข	ค	ง	18	ก	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง	19	ก	ข	ค	ง
5	ก	ข	ค	ง	20	ก	ข	ค	ง
6	ก	ข	ค	ง	21	ก	ข	ค	ง
7	ก	ข	ค	ง	22	ก	ข	ค	ง
8	ก	ข	ค	ง	23	ก	ข	ค	ง
9	ก	ข	ค	ง	24	ก	ข	ค	ง
10	ก	ข	ค	ง	25	ก	ข	ค	ง
11	ก	ข	ค	ง	26	ก	ข	ค	ง
12	ก	ข	ค	ง	27	ก	ข	ค	ง
13	ก	ข	ค	ง	28	ก	ข	ค	ง
14	ก	ข	ค	ง	29	ก	ข	ค	ง
15	ก	ข	ค	ง	30	ก	ข	ค	ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มทดลอง/Post-Test)

คำชี้แจง: ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ				ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
1	ก	ข	ค	ง	16	ก	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค	ง	17	ก	ข	ค	ง
3	ก	ข	ค	ง	18	ก	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง	19	ก	ข	ค	ง
5	ก	ข	ค	ง	20	ก	ข	ค	ง
6	ก	ข	ค	ง	21	ก	ข	ค	ง
7	ก	ข	ค	ง	22	ก	ข	ค	ง
8	ก	ข	ค	ง	23	ก	ข	ค	ง
9	ก	ข	ค	ง	24	ก	ข	ค	ง
10	ก	ข	ค	ง	25	ก	ข	ค	ง
11	ก	ข	ค	ง	26	ก	ข	ค	ง
12	ก	ข	ค	ง	27	ก	ข	ค	ง
13	ก	ข	ค	ง	28	ก	ข	ค	ง
14	ก	ข	ค	ง	29	ก	ข	ค	ง
15	ก	ข	ค	ง	30	ก	ข	ค	ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มควบคุม/Pre-Test)

คำชี้แจง ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ				ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
1	ก	ข	ค	ง	16	ก	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค	ง	17	ก	ข	ค	ง
3	ก	ข	ค	ง	18	ก	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง	19	ก	ข	ค	ง
5	ก	ข	ค	ง	20	ก	ข	ค	ง
6	ก	ข	ค	ง	21	ก	ข	ค	ง
7	ก	ข	ค	ง	22	ก	ข	ค	ง
8	ก	ข	ค	ง	23	ก	ข	ค	ง
9	ก	ข	ค	ง	24	ก	ข	ค	ง
10	ก	ข	ค	ง	25	ก	ข	ค	ง
11	ก	ข	ค	ง	26	ก	ข	ค	ง
12	ก	ข	ค	ง	27	ก	ข	ค	ง
13	ก	ข	ค	ง	28	ก	ข	ค	ง
14	ก	ข	ค	ง	29	ก	ข	ค	ง
15	ก	ข	ค	ง	30	ก	ข	ค	ง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มควบคุม/Post-Test)

คำชี้แจง ข้อสอบทั้งหมดมี 30 ข้อ เป็นข้อสอบแบบปรนัย ข้อละ 1 คะแนน ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (X) ในกระดาษคำตอบ โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ

ข้อที่	เฉลยคำตอบ				ข้อที่	เฉลยคำตอบ			
1	ก	ข	ค	ง	16	ก	ข	ค	ง
2	ก	ข	ค	ง	17	ก	ข	ค	ง
3	ก	ข	ค	ง	18	ก	ข	ค	ง
4	ก	ข	ค	ง	19	ก	ข	ค	ง
5	ก	ข	ค	ง	20	ก	ข	ค	ง
6	ก	ข	ค	ง	21	ก	ข	ค	ง
7	ก	ข	ค	ง	22	ก	ข	ค	ง
8	ก	ข	ค	ง	23	ก	ข	ค	ง
9	ก	ข	ค	ง	24	ก	ข	ค	ง
10	ก	ข	ค	ง	25	ก	ข	ค	ง
11	ก	ข	ค	ง	26	ก	ข	ค	ง
12	ก	ข	ค	ง	27	ก	ข	ค	ง
13	ก	ข	ค	ง	28	ก	ข	ค	ง
14	ก	ข	ค	ง	29	ก	ข	ค	ง
15	ก	ข	ค	ง	30	ก	ข	ค	ง

แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 /.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มทดลอง/Pre-Post Test)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของนักเรียน จากตัวเลือก 5 ตัวเลือก จากข้อสอบ 20 ข้อ

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนมาก
 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนปานกลาง
 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการทำงาน	5	4	3	2	1
1	มาถึงห้องเรียนทันเวลา					
2	เริ่มทำงานทันทีโดยไม่ต้องมีคนเตือน					
3	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเต็มที่					
4	ทำงานเสร็จและส่งก่อนเวลา					
5	ทำงานเสร็จและส่งทันเวลา					
6	มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ					
7	ทำงานอย่างกระตือรือร้น					
8	ทำงานอย่างสุดความสามารถเพื่อคุณภาพงานที่ดี					
9	ร่วมวางแผนกับเพื่อนๆในการทำงาน					
10	รับภาระงานด้วยความเต็มใจ					
11	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานส่วนรวม					
12	รับฟังข้อเสนอแนะของเพื่อนแล้วนำไปปรับปรุงงาน					
13	รับฟังข้อเสนอแนะของครูแล้วนำไปปรับปรุงงาน					
14	ให้ความสำคัญกับรายละเอียดของงาน					
15	ศึกษาเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อทำงานให้ถึงจุดสูงสุด					
16	ตรวจสอบคุณภาพของงานทุกขั้นตอน					
17	ทำงานครบตามกฎเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้					
18	งานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนตามที่กำหนด					
19	เมื่อรู้ว่าทำงานผิดแก้ไขเองทันทีโดยไม่ต้องมีผู้เตือน					
20	ช่วยเพื่อนแก้ไขงานของกลุ่มให้ดีขึ้น					

แบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน

โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 /.....

ชื่อ ..... นามสกุล ..... (กลุ่มควบคุม/Pre-Post Test)

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามความคิดเห็นของนักเรียน จากตัวเลือก 5 ตัวเลือก จากข้อสอบ 20 ข้อ

- 5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนมากที่สุด
 4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนมาก
 3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนปานกลาง
 2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนน้อย
 1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติตนของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการทำงาน	5	4	3	2	1
1	มาถึงห้องเรียนทันเวลา					
2	เริ่มทำงานทันทีโดยไม่ต้องมีคนเตือน					
3	ใช้เวลาในการทำงานอย่างเต็มที่					
4	ทำงานเสร็จและส่งก่อนเวลา					
5	ทำงานเสร็จและส่งทันเวลา					
6	มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ					
7	ทำงานอย่างกระตือรือร้น					
8	ทำงานอย่างสุดความสามารถเพื่อคุณภาพงานที่ดี					
9	ร่วมวางแผนกับเพื่อนๆในการทำงาน					
10	รับภาระงานด้วยความเต็มใจ					
11	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานส่วนรวม					
12	รับฟังข้อเสนอแนะของเพื่อนแล้วนำไปปรับปรุงงาน					
13	รับฟังข้อเสนอแนะของครูแล้วนำไปปรับปรุงงาน					
14	ให้ความสำคัญกับรายละเอียดของงาน					
15	ศึกษาเกณฑ์ในการให้คะแนนเพื่อทำงานให้ถึงจุดสูงสุด					
16	ตรวจสอบคุณภาพของงานทุกขั้นตอน					
17	ทำงานครบตามกฎเกณฑ์ที่ครูตั้งไว้					
18	งานที่ได้รับมอบหมายครบถ้วนตามที่กำหนด					
19	เมื่อรู้ว่าทำงานผิดแก้ไขเองทันทีโดยไม่ต้องมีผู้เตือน					
20	ช่วยเพื่อนแก้ไขงานของกลุ่มให้ดีขึ้น					

ภาคผนวก ง

- ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
- ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
- ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความรับผิดชอบในการเรียน
- ตารางแสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย
- ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนเรียน (Pre-test) และ หลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
- ตารางแสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย ก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู
- ตารางแสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียน ก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์
- ตารางแสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

ตาราง 9 แสดงค่าตรรกษณ์ความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิกซอร์วที่
ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	ค่า IOC
1. เนื้อหา				
1.1	+1	+1	+1	1.0
1.2	+1	+1	+1	1.0
1.3	+1	+1	+1	1.0
1.4	+1	+1	+1	1.0
2. จุดประสงค์				
2.1	+1	+1	+1	1.0
2.2	+1	+1	+1	1.0
2.3	+1	+1	+1	1.0
2.4	+1	+1	+1	1.0
3. กิจกรรม				
3.1	+1	+1	+1	1.0
3.2	+1	+1	+1	1.0
3.3	+1	+1	+1	1.0
3.4	+1	+1	+1	1.0
3.5	+1	+1	+1	1.0
4. ด้านสื่อ				
4.1	+1	+1	+1	1.0
4.2	+1	+1	+1	1.0
4.3	+1	+1	+1	1.0
5. ประเมินผล				
5.1	+1	0	+1	.67
5.2	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 10 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ที่ประเมิน
โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

คำถาม	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	ค่า IOC
1. เนื้อหา				
1.1	+1	+1	+1	1.0
1.2	+1	+1	+1	1.0
1.3	+1	+1	+1	1.0
1.4	+1	+1	+1	1.0
2. จุดประสงค์				
2.1	+1	+1	+1	1.0
2.2	+1	+1	+1	1.0
2.3	+1	+1	+1	1.0
2.4	+1	+1	+1	1.0
3. กิจกรรม				
3.1	+1	+1	+1	1.0
3.2	+1	+1	+1	1.0
3.3	+1	+1	+1	1.0
3.4	+1	+1	+1	1.0
3.5	+1	+1	+1	1.0
4. ด้านสื่อ				
4.1	+1	+1	+1	1.0
4.2	+1	+1	+1	1.0
4.3	+1	+1	+1	1.0
5. ประเมินผล				
5.1	+1	0	+1	.67
5.2	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 11 แสดงค่าค่าตรวจเช็คความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ภาษาไทย ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อสอบที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	ค่า IOC
1	0	+1	+1	0.67
2	+1	+1	+1	1.0
3	0	+1	+1	0.67
4	+1	+1	+1	1.0
5	+1	+1	+1	1.0
6	+1	+1	+1	1.0
7	+1	+1	+1	1.0
8	+1	+1	+1	1.0
9	+1	+1	+1	1.0
10	+1	0	+1	0.67
11	+1	+1	+1	1.0
12	+1	+1	+1	1.0
13	+1	+1	+1	1.0
14	+1	+1	+1	1.0
15	0	0	+1	0.33
16	+1	0	+1	0.67
17	+1	+1	+1	1.0
18	+1	+1	+1	1.0
19	+1	+1	+1	1.0
20	+1	+1	+1	1.0
21	+1	+1	+1	1.0
22	+1	+1	0	0.67
23	+1	+1	+1	1.0
24	+1	+1	+1	1.0
25	+1	+1	+1	1.0
26	+1	+1	+1	1.0
27	+1	+1	+1	1.0
28	+1	0	+1	0.67
29	+1	+1	0	0.67
30	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อสอบที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	ค่า IOC
31	+1	+1	0	0.67
32	+1	+1	+1	1.0
33	+1	0	0	0.33
34	+1	+1	+1	1.0
35	+1	+1	+1	1.0
36	+1	+1	+1	1.0
37	+1	+1	+1	1.0
38	+1	+1	+1	1.0
39	+1	+1	+1	1.0
40	+1	+1	+1	1.0
41	+1	+1	+1	1.0
42	+1	+1	+1	1.0
43	+1	+1	+1	1.0
44	+1	+1	+1	1.0
45	+1	+1	+1	1.0
46	+1	0	+1	0.67
47	0	+1	+1	0.67
48	+1	+1	+1	1.0
49	0	+1	+1	0.67
50	+1	+1	+1	1.0
51	0	+1	+1	0.67
52	+1	+1	+1	1.0
53	0	+1	+1	0.67
54	+1	+1	+1	1.00
55	+1	-1	+1	0.67
56	+1	+1	+1	1.0
57	+1	+1	+1	1.0
58	+1	+1	+1	1.0
59	+1	+1	+1	1.0
60	+1	+1	+1	1.0

ตาราง 12 แสดงค่าค่าตรรกะที่ความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามวัดความรับผิดชอบในการเรียน
ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

ข้อสอบที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	ค่า IOC
1	+1	+1	+1	1.00
2	+1	+1	-1	0.67
3	+1	+1	-1	0.67
4	+1	+1	0	0.67
5	0	0	0	0
6	0	+1	+1	0.67
7	+1	+1	+1	1.00
8	0	+1	+1	0.67
9	+1	0	+1	0.67
10	+1	0	+1	0.67
11	0	0	0	0
12	+1	+1	0	0.67
13	0	+1	+1	0.67
14	+1	+1	+1	1.00
15	0	0	0	0
16	+1	+1	+1	1.00
17	-1	+1	+1	0.67
18	+1	+1	0	0.67
19	+1	+1	+1	1.00
20	0	+1	+1	0.67
21	0	0	0	0
22	0	+1	+1	0.67
23	+1	0	+1	0.67
24	+1	+1	0	0.67
25	+1	+1	0	0.67
26	+1	+1	0	0.67
27	+1	+1	+1	1.00
28	0	+1	+1	0.67
29	0	+1	0	0.33

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อสอบที่	ผู้เชี่ยวชาญที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญที่ 3	ค่า IOC
30	+1	+1	+1	1.00
31	+1	0	+1	0.67
32	+1	0	+1	0.67
33	0	+1	+1	0.67
34	+1	+1	+1	1.00
35	+1	0	+1	0.67
36	0	0	+1	0.33
37	0	+1	+1	0.67
38	+1	0	+1	0.67
39	0	0	0	0
40	0	+1	+1	0.67

ตาราง 13 แสดงค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทย

ข้อสอบข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.77	0.41
2	0.43	0.51
3	0.67	0.46
4	0.47	0.39
5	0.63	0.42
6	0.57	0.46
7	0.47	0.46
8	0.47	0.43
9	0.60	0.45
10	0.53	0.43
11	0.73	0.44
12	0.47	0.45
13	0.43	0.53
14	0.67	0.49
15	0.53	0.60
16	0.63	0.43
17	0.60	0.47
18	0.40	0.39
19	0.40	0.48
20	0.37	0.46
21	0.73	0.37
22	0.53	0.37
23	0.47	0.38
24	0.63	0.47
25	0.43	0.41
26	0.67	0.50
27	0.60	0.42
28	0.43	0.41
29	0.53	0.42
30	0.50	0.49

ตาราง 14 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยเทคนิคจิ๊กซอว์

คนที่	ก่อนเรียน (X_1) 30 คะแนน	หลังเรียน (X_2) 30 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	10	21	11	121
2	11	23	12	144
3	14	27	13	169
4	12	24	12	144
5	19	28	9	81
6	13	22	9	81
7	10	20	10	100
8	12	25	13	169
9	14	26	12	144
10	19	28	9	81
11	11	22	11	121
12	13	23	10	100
13	15	25	10	100
14	20	29	9	81
15	11	23	12	144
16	20	29	9	81
17	15	26	11	121
18	12	22	10	100
19	16	27	11	121
20	11	22	11	121
21	12	23	11	121
22	21	29	8	64
23	13	23	10	100
24	13	25	12	144
25	10	23	13	169
26	17	28	11	121
27	19	29	10	100
28	15	25	10	100
29	12	24	12	144
30	16	25	9	81
	$\bar{X}_1 = 14.20$	$\bar{X}_2 = 24.87$	$\sum D = 320$	$\sum D^2 = 3468$

ตาราง 15 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

คนที่	ก่อนเรียน (X_1) 30 คะแนน	หลังเรียน (X_2) 30 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	10	16	6	36
2	9	16	7	49
3	13	20	7	49
4	10	15	5	25
5	15	21	6	36
6	16	22	6	36
7	20	27	7	49
8	11	16	5	25
9	12	17	5	25
10	12	16	4	16
11	20	25	5	25
12	22	28	6	36
13	13	17	4	16
14	12	17	5	25
15	18	24	6	36
16	17	24	7	49
17	10	15	5	25
18	14	18	4	16
19	21	28	7	49
20	9	15	6	36
21	16	22	6	36
22	13	17	4	16
23	14	19	5	25
24	19	25	6	36
25	12	17	5	25
26	20	27	7	49
27	14	22	8	64
28	16	23	7	49
29	19	25	6	36
30	15	20	5	25
	$\bar{X}_1 = 14.73$	$\bar{X}_2 = 20.47$	$\sum D = 172$	$\sum D^2 = 1020$

ตาราง 16 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

คนที่	ก่อนเรียน (X_1) 100 คะแนน	หลังเรียน (X_2) 100 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	52	72	20	400
2	50	71	21	441
3	60	77	17	289
4	54	69	15	225
5	70	90	20	400
6	55	70	15	225
7	51	69	18	324
8	53	73	20	400
9	56	70	14	196
10	71	91	20	400
11	50	72	22	484
12	57	73	16	256
13	67	88	21	441
14	72	92	20	400
15	53	77	24	576
16	74	92	18	324
17	64	83	19	361
18	54	76	22	484
19	67	87	20	400
20	50	69	19	361
21	53	71	18	324
22	75	93	18	324
23	54	76	22	484
24	52	72	20	200
25	51	70	19	361
26	69	89	20	400
27	72	93	21	441
28	67	84	17	289
29	58	76	18	324
30	68	89	21	441
	$\bar{X}_1 = 59.97$	$\bar{X}_2 = 79.13$	$\sum D = 575$	$\sum D^2 = 11175$

ตาราง 17 แสดงคะแนนความรับผิดชอบในการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) และหลังเรียน (Post-test) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

คนที่	ก่อนเรียน (X_1) 100 คะแนน	หลังเรียน (X_2) 100 คะแนน	ผลต่าง D	ผลต่างยกกำลังสอง D^2
1	50	61	11	121
2	48	58	10	100
3	56	64	8	64
4	51	60	9	81
5	67	78	11	121
6	64	76	12	144
7	73	88	15	225
8	52	64	12	144
9	54	63	9	81
10	51	61	10	100
11	77	90	13	169
12	70	81	11	121
13	57	65	8	64
14	55	61	6	36
15	72	87	15	225
16	64	76	12	144
17	51	59	8	64
18	68	78	10	100
19	75	92	17	289
20	50	62	12	144
21	69	80	11	121
22	57	64	7	49
23	67	76	9	81
24	70	83	13	169
25	56	66	10	100
26	73	89	16	256
27	66	78	12	144
28	64	74	10	100
29	71	83	12	144
30	63	72	9	81
	$\bar{X}_1 = 62.03$	$\bar{X}_2 = 72.97$	$\sum D = 328$	$\sum D^2 = 3782$

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางพัชรินทร์ สินไพบูลย์
วันเดือนปีเกิด	2 กรกฎาคม 2501
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 92/8 ถนนมิตรภาพ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 786/353 ซอยทองหล่อ 18 ถนนสุขุมวิท 55 แขวงคลองตันเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	อาจารย์สอนภาษาและวัฒนธรรมไทย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย เลขที่ 36 สุขุมวิท 15 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาตอนต้น จาก โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2520	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2524	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี (ชื่อเดิมวิทยาลัยครูอุดรธานี)
พ.ศ. 2554	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการมัธยมศึกษา (การสอนภาษาไทย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ